

William Shakespeare

*Otelo*

*s engleskoga preveo  
Milan Bogdanović*



## SADRŽAJ

PRVI ČIN _____	6
DRUGI ČIN _____	39
TREĆI ČIN _____	72
ČETVRTI ČIN _____	113
PETI ČIN _____	146
RJEČNIK _____	177

## LICA

MLETAČKI DUŽD

BRABANZIO, senator

PRVI }  
DRUGI } senator

GRAZIANO, Brabanzijev brat

LODOVICO, Brabanzijev rođak

OTELO, odličan crnac u službi mletačke države

CASSIO, poručnik mu

JAGO, zastavnik mu

RODERIGO, ugledan Mlečanin

MONTANO, prije Otela upravitelj na Cipru

PRVI }  
DRUGI }  
TREĆI } gospodin  
ČETVRTI }

ČASNIK

ČINOVNIK

PRVI }  
DRUGI } glasnik

MORNAR

LAKRDIJAŠ u službi Otelovoj

SVIRAČ

DEZDEMONA, Brabanzijeva kći i Otelova žena

EMILIJA, Jagova žena

BIANCA, Cassijeva draga

ČASNICI, ČINOVNICI, GOSPODA, SVIRAČI I  
SLUGE

*Prvi se čin zbiva u Mlecima, a svi ostali u nekom  
lučkom gradu na Cipru*

## PRVI ČIN

### Prvi prizor

*Mleci. - Ulica.*

*(Uđu Roderigo i Jago)*

RODERIGO. Ne naklapaj mi! Zamjeram ti jako -

Ti, što si mojom služio se kesom

Ko svojom, Jago, mada znao si -

JAGO. Ej, do bijesa! Ni slušat ne ćete me.

Zamrzite me ako igda sam

I snivao o nečem takovom.

RODERIGO. Da mrziš na nj, govorio si meni.

JAGO. Pa prezrite me ako nije tako.

Tri gradska su ga odličnika lično

Moljakala i skidala mu kapu

Da učini me svojim zamjenikom.

Ja znadem svoju cijenu, vjere mi,

I boljeg mjesta vrijedan sam - al on,

Što voli samo svoju oholost

I svoje težnje, izmicao im se

Ševrdajući amo-tamo - nadut

I krcat pustih riječi ratničkih -

Te napokon mi odbi posrednike

Jer - "Zaista sam", reče, "doglavnika

Već odabrao". - No pa tko je taj?  
Računar neki velik je dabome,  
Firenčanin, Michele Cassio,  
Što gotovo ga ženski rese čari  
I nikad nije s četom u boj pošo,  
A bojnom redu nije vještiji  
Od kakve prelje. Osim teorije  
Iz knjiga, kojom tako umiju  
Majstorski vladat samo vijećnici  
U togi<sup>1</sup> - sve je tek praćakanje  
Bez prakse.<sup>2</sup> To je sva mu vojnička  
Vrsnoća. Ali on je izabran,  
Gospodine, a mene, čiju je  
Valjanost i sâm često vidio  
Na Rodu, Cipru<sup>3</sup> i po ostalom  
I kršćanskom i poganskome svijetu -  
U zavjetrinu bacio me taj  
Račundžija, da, taj piskaralo.  
Dakako, on je moro poručnik  
Da postane, a ja - da prostite! -  
Tek zastavnik sam crnoj visosti.

RODERIGO. E, ja bih, bome, volio mu biti  
Krvnikom.

---

<sup>1</sup> Toga je bila gornja haljina u Rimljana.

<sup>2</sup> U originalu stoji: mere prattle, without practice, što je svakako igra riječima. Prattle znači brbljanje.

<sup>3</sup> Rod i Cipar su otoci u Sredozemnom moru, blizu maloazijske obale. Cipar je pripadao Mletačkoj Republici od 1489.-1570., pa je tako otprilike određeno vrijeme kad se može zbivati radnja ove tragedije.

JAGO. Sve zaludu. To vam je  
Prokletstvo službe da se napreduje  
Po preporuci, po naklonosti,  
A ne po redu niti po starosti,  
Gdje uvijek drugi slijedio bi prvog.  
Sad promislite sami da li sam  
Po ikojemu pravu dužan ljubav  
Tom crncu.

RODERIGO. Onda ne bih služio mu.

JAGO. Nemajte brige - ja mu služim tek  
Za svoju korist. Ne možemo svi  
Bit gospodari, kao što ni svaki  
Gospodar vjerne sluge imati.  
Jer i vi ćete često vidjeti  
Gdje pokoran i ropski puzavac,  
Sav zaljubljen u svoje jadno ropstvo,  
U strpljivosti vijek svoj provodi  
Ko magare u gospodara mu  
Za krmu samo - a kad ostari,  
Odbacit će ga. Bič tim ljudinama!  
No ima drugih, što se kite vidom  
Pokornosti, al pod njim kriju srce  
Što samo za se skrbi - naoko  
Tek služe svojim poglavarima  
Te po njima se lijepo pomognu  
I potkože, pa sami sebe časte.  
U takvih ljudi ima srca. Znajte,  
I ja sam takav. Jer, gospodine,  
Baš kao što ste vi Rodrigo, da sam  
Ja crnac, ne bih Jago htio biti.  
I služec njemu, služim samom sebi -



Bog mi je svjedok, ne iz ljubavi  
I dužnosti, već samo naoko  
I tek za svoju svrhu posebnu -  
Jer kad bih svojim vanjskim vladanjem  
Pokazao pravu sliku srca svog  
U spoljašnosti, zamalo bih ja  
Na pazar<sup>4</sup> svoje srce nosio,  
Da čavke mi ga rasključuju. Ja nisam  
Što jesam.

RODERIGO. Ako on to postigne,  
Za debele će labrde mu biti  
Golema sreća.

JAGO. Zovnite joj oca,  
Probudite ga - za njim pođite  
Pa otrujte mu slast - razglasite ga  
Po ulicama - rođake joj sve  
Raspalite i premda boravi  
Pod blagim nebom, muhama ga muč'te,  
I bila kakva radost mu, tolikim  
Obaspite je jadom da joj sjaj  
Potamni.

RODERIGO. Tu je očinski joj dom -  
Da viknem glasno!

JAGO. Da, i tjeskobno  
I strašnom krikom, kao kad se požar  
U bezbrižnome noćnom času smotri  
U napućenu gradu.

---

<sup>4</sup> U originalu: upon my sleeve, što znači: na ruku.

RODERIGO. Hej, Brabanzio,  
Sinjor Brabanzio, hej!

JAGO. Probudite se!  
Hej, tati, tati! Prigledajte kuću!  
I kćer i kesu! Tati!

*(Brabanzio se pojavi na prozoru)*

BRABANZIO. Što je razlog  
Toj strašnoj vici? Što se zbiva tu?

RODERIGO. Sinjor, je l' doma sva vam porodica?

JAGO. I jesu li vam vrata zaključana?

BRABANZIO. Što pitate me to?

JAGO. Ma zaboga,  
Sinjor, porobiše vas. Stid vas bilo -  
Ogrnite se! Srce vam je puklo,  
Izgubili ste pola duše. Sad,  
Baš sada skače ovan, star i crn,  
Na janješce vam bijelo. Na noge!  
I građane što hrču zvonjavom  
Probudite il đavo će vas djedom  
Učiniti. Hej, čujete l'? Na noge!

BRABANZIO. Što, zar ste s uma sišli?

RODERIGO. Ugledni  
Sinjor, zar nije poznat moj vam glas?

BRABANZIO. Ne, tko ste vi?

RODERIGO. Rodrigo mi je ime.

BRABANZIO. To manje si mi drag. Zabranih ti  
Da moja vrata ne obilaziš -

I čuo si gdje rekoh ti pošteno  
I iskreno da kći mi nije za te.  
A sada eto lud, navečerav se  
I razdražen od pića dolaziš  
Te zlobno mi i drsko buniš mir.

RODERIGO. Gospodine, gospodine -

BRABANZIO. Al znaj

I pamti dobro da sam moćan srcem  
I ugledom te moglo bi ti prisjest.

RODERIGO. Umirite se, dobri gospodaru.

BRABANZIO. Porobiše me, veliš? To je Venecija,  
A moja kuća nije majur.

RODERIGO. Dični

Brabanzio, ja dođoh do vas čista  
I smjerna srca.

JAGO. Bora mi, gospodine, vi ste jedan od onih što ne će da služe Bogu ako to đavo od njih zahtijeva. Jer mi smo došli da vam učinimo ljubav, a vi mislite da smo kavgadžije, vi hoćete da vam berberski pastuh opaše kćer, hoćete da vam unučad rže, hoćete da vam hatovi budu rođaci, a bedevije rodice.<sup>5</sup>

BRABANZIO. Kakva si ti to gadna jezičina?

JAGO. Ja sam čovjek, gospodine, što vam je došao reći da sad vaša kći i crnac prave životinju koja ima dvojna leđa.

BRABANZIO. Ništarijo!

JAGO. A vi ste - senator!

---

<sup>5</sup> U originalu je ovdje igra riječima: you'll have courses for cousins, and genets for germans.

BRABANZIO. Ej, za to ćeš mi odgovarat - znam te, Rodrigo, znam.

RODERIGO. Za sve ću odgovarat,  
Al čujte, molim - ako vam je pravo  
I ako ste se - što se čini - mudro  
Privoljeli da lijepa vam se kći  
U gluho doba ove mrkle noći  
Ni s boljim, a ni s lošijim čuvarom,  
Već s gondolijerom koji svakom služi -  
Preveze onom crncu bludnome  
Na divlje grudi - ako znate to  
I ako li ste to odobrili,  
E - onda vas bezobrazno i drsko  
Uvrijedismo. Al ako ne znate,  
Uvjerava me moja pristojnost  
Da nepravedno vi nas korite.  
Jer ne mislite da ja ne marim  
Za uljudnost i da se hoću igrat  
I šalit vašom časnom glavom - al ću  
Ponovit: vaša kćerka, ako niste  
Dopustili joj, zgriješila je teško  
Privezav svoju dužnost i ljepotu  
I um i blago uz tog skitnicu  
I probisvijeta što je tuđin ovdje  
I svuda. Smjesta vi se uvjerite,  
Pa ako je u svojoj sobi ona  
Il u kući vam, slobodno vam na me  
Za ovu varku pravdu državnu  
Nadražiti.

BRABANZIO. Ukrešite mi vatru!  
Hej! Svijeću amo! - Budite mi ljude!

Taj događaj je nalik na moj san  
I vjera u nj me već savlađuje. -  
Hej, svjetlosti! Hej! Čujete l'? Svjetlosti!

(Ode)

JAGO. Ostajte zbogom! Ostavit vas moram.  
Jer ne bi, mislim, bilo korisno  
Ni zgodno za moj položaj da moram  
- A ostanem li, svakako bih moro -  
Svjedočit protiv crnca - jer ja znam  
Da vlada može njega ukorom  
Naljutit, al ga ne može bez štete  
Odbacit. Glasni su vam razlozi  
Zbog kojih on je sada određen  
Za boj na Cipru što se uprav sprema  
Jer nemaju za takav posao  
Baš nikog drugog njegove vrsnoće.  
Pa zato - premda mi je mrzak poput  
Đavolskih muka - ipak moram ja -  
Zbog nužde svog života sadašnjeg  
Razvijat stijeg i znamen ljubavi  
Što doista je samo znamen puki. -  
Da pouzdano njega nađete,  
Do "Strijelca"<sup>6</sup> ovu podignutu hajku  
Povedite, gdje s njim ću i ja biti.  
A sada zbogom!

---

<sup>6</sup> Taj je "Strijelac" jamačno ili gostionica ili službeni stan vojskovođa, a ne arsenal, kako su neki mislili.

*(Ode)*

*(Uđe Brabanzio i sluga s bakljama)*

BRABANZIO. Odveć istinska je  
Ta nesreća. Da, otišla! Što ima  
Da dođe još od morskog mi života,  
Gorčina tek je. - Gdje si vidio je,  
Rodrigo? - Jadno dijete! S crncem, veliš?  
- O, tko bi htio još da bude otac! -  
A kako znadeš da je ona bila?  
Strahovito me vara! - Što vam reče? -  
Još svijeća! Hej! Probudite mi svu  
Rodbinu! - Jesu l' vjenčani, što misliš?

RODERIGO. Ja mislim jesu, zaista.

BRABANZIO. O Bože!  
Al kako ode? - Krvna izdajo! -  
O ne vjerujte odsad kćerima,  
Vi očevi, po onome što rade. -  
Zar nema čara koji zavode  
Čistoću mladosti i djevičanstva!  
Zar niste nikad čitali, Rodrigo,  
O nečem takvom?

RODERIGO. Jesam doista,  
Gospodine.

BRABANZIO. Probudite mi brata. -  
O da je vama dadoh! - Neki jednim,  
A neki drugim putem. - Znate li

Gdje možemo da uhvatimo nju  
I crnca?

RODERIGO. Mislim da ću ih pronaći.  
Izvolite valjanu stražu uzet  
I za mnom poći.

BRABANZIO. Molim, vodite me.  
Zaustavit ću pred svakom se kućom,  
Jer premnogima mogu i nalagat.  
Oružje amo! Posebne mi noćne  
Stražare još uzbunite. - Sad naprijed,  
Rodrigo moj - naplatit ću vam trud.

*(Odu)*

## Drugi prizor

*Isto mjesto. Druga ulica.*

*(Uđu Otelo, Jago i sluge sa zubljamama)*

JAGO. Iako sam u bojnome zanatu  
Ubijo ljude, ipak mi se savjest  
Odupire da namjerno ubojstvo  
Ne počinim. Kadikad ne bi mi  
Na odmet bilo nešto zloće - devet  
Il deset puta udarit ga mišljah  
Tu pod rebra.

OTELO. Ne, bolje je ovako.

JAGO. E, ali on je brbljo, tako proste  
I mrske riječi protiv časti vaše  
Govorio te s teškom sam ga mukom  
Poštedio uz ono malo svoje  
Pobožnosti. - A jeste l', gospodaru,  
Valjano, molim, vjenčani? Jer znajte  
Da vrlo voli svijet magnifika  
I moćan vam je njegov glas te ima  
Baš ko i duždev snagu dvostruku.  
Razdružiti će vas, kojekako smetat  
I gnjaviti vas koliko mu zakon  
Slobode daje - moću njegovom  
Još naoštren.

OTELO. Nek bjesni samo. Službe  
Što vijeću sam ih ja učinio,  
Nadvikati će tužbe njegove.  
Još treba znati - što ću ja objaviti  
Kad saznam da je časno dičiti se -  
Da kraljevskog sam koljena i roda,  
A zasluge mi mogu vedra čela<sup>7</sup>  
Zahtijevati pravo na tu divnu sreću  
Što sad je stekoh. Jerbo, Jago, znaj -  
Dezdemonu da milu ne ljubim,  
Za morsko blago ja ti ne bih htio  
Ograničiti i skučiti bezdomni  
I slobodni svoj život. - Ali kakve,  
Gle, zublje tamo idu?

---

<sup>7</sup> U originalu stoji *unbonneted* (skinuvši kapu), što je dosta nejasno.



JAGO. Otac njen se  
Probudio te dolazi sa svojtom -  
I bolje bit će ako uđete.

OTELO. Ne, treba da me nadu. Moja vrijednost  
I čast i čista duša jasno će  
Dokazat da sam nekriv. Jesu l' oni?

JAGO. Ne, Janusa<sup>8</sup> mi, reko bih da nisu.

*(Uđe Cassio i nekoliko ljudi sa zubljava)*

OTELO. Moj poručnik i ljudi duždevi.  
Ej, dobra noć vam, prijani. Što novo?

CASSIO. Dužd pozdravlja vas, generale - želi  
Da brže-bolje javite se tamo -  
U ovaj čas.

OTELO. Što mislite zbog čega?

CASSIO. Sa Cipra nešto, ako pravo slutim,  
I neka hitna stvar jer noćas baš je  
Dvanaest glasnika stiglo s galija,  
Sve uzastopce jedan za drugim,  
I vijećnici su mnogi ustali  
I skupili se, pa su već kod dužda.  
Vas traže živo pa jer kod kuće vas  
Ne nađoše, tri razne potrage  
Razaslao je senat da vas traže.

---

<sup>8</sup> Janus, stari rimski bog kojega su slikali s dva lica.

OTELO. U dobri čas me nadoste. Još riječ  
Da kažem samo ovdje u kući  
I eto me.

*(Ode)*

CASSIO. Što radi, zastavniče,  
Otelo ovdje?

JAGO. Noćas, Boga mi,  
Na kopnu on je lađu ugrabio,  
Pa ako zakon odobri mu plijen,  
Za vazda bit će sretan.

CASSIO. Ne shvaćam.

JAGO. Oženio se.

CASSIO. Kojom?

*(Otelo se vrati)*

JAGO. Vjenčao se  
Sa - - Generale<sup>9</sup>, hoćete li poći?

OTELO. Pa hajd'!

CASSIO. I ova četa traži vas.

JAGO. Brabanzio je, generale. Oprez!  
Jer on vam o zlu radi.

---

<sup>9</sup> U originalu: *captain*, što baš ne mora da bude kapetan, nego može da znači vrhovnog zapovjednika ili glavara uopće.

*(Uđu Brabanzio, Roderigo i stražari sa zubljama i s oružjem)*

OTELO. Stan'te!

RODERIGO. Tu je,  
Sinjore, crnac.

BRABANZIO. Udrite ga - tata!

*(Na obje strane povuku mačeve)*

JAGO. Vi, Roderigo! Amo, gospodaru,  
Jer ja sam vaš.

OTELO. U kore svijetle mače,  
Zarđat će od rose. - Vi ćete  
Polučit više starošću, sinjor,  
No oružjem.

BRABANZIO. Ti gadni kradljivče,  
Kud sakri moju kćer? Začarao si  
Nju, prokletniče. Sve što ima razum  
Potvrdit će mi da je sapeta  
U verige čarolija - jer kako  
Da nježna, lijepa, sretna djevojka  
Što udaji se tako opirala  
Te klonila se naših bogatih  
I kovrčastih<sup>10</sup> ljubimaca puka -  
Da, kako bi iz svoga zaklona  
Na podsmijeh svijetu mogla da poleti  
Na tvoje grudi čađave - stvorenju

---

<sup>10</sup> Mletačka je mladež u ono doba kovrčala kosu.

Što budi strah a nikad nasladu.  
Nek svijet mi sudi nije l' očevidno  
Da čarima si zaveo je gadnim  
I nježnu mladost otrovao ljutim  
Napicima što mrače svijest. To treba  
Da pobiješ jer nije teško shvatit  
I vjerovati. Zato sa mnom ćeš  
Ko sužanj sada jer ti kvariš svijet,  
Jer zabranjena i nedopuštena  
Vračarstva činiš. - Pograbite ga  
Pa opre l' se - ma stajalo ga glave -  
Ukrotite ga!

OTELO. K sebi ruke ljudi -  
I moji i vi drugi. Sam bih znao  
I bez šaptača kad bi to mi bio  
Za borbu znak. - A kuda hoćete  
Da pođem da na ovu tužbu vašu  
Odgovaram?

BRABANZIO. U zatvor dok se rok  
Ne navrši i dok te redovni  
Sud ne pozove da odgovaraš.

OTELO. A što će biti ako poslušam?  
Zar to bi bilo pravo duždu, čiji  
Glasnici evo stoje kraj mene  
Zbog nekog hitnog posla državnog  
Da k njemu me odvedu.

ČASNIK. Istina je,  
Sinjor, u vijeću dužd je, a zacijelo  
I po vašu su milost poslali.

BRABANZIO. U vijeću dužd? U ovo doba noći?

Odvedite ga. Nije ništava  
Ni moja stvar. Sam dužd i svaki moj  
U vijeću drugar mora osjećati  
Krivicu tu ko da je njegova.  
Zločincu takvom ne bude li stradat,  
Neznabošci i roblje će nam vladat.

*(Odu)*

### **Treći prizor**

*Mleci. - Vijećnica.*

*Dužd i senatori sjede za stolom. Uz njih činovnici.*

DUŽD. Tu nema sklada u tim vijestima  
Da vjerovat im možeš.

PRVI SENATOR. Zaista se  
Ne sudaraju. Moja pisma zbore  
O stotinu i sedam galija.

DUŽD. O stotinu i četrdeset moja.

DRUGI SENATOR. A moja o dvije stotine. Al premda  
U brojevima ne slažu se točno  
- Što često biva kad se nagađa -  
To ipak sva nam tursko brodovlje  
Potvrđuju što jedri prema Cipru.

DUŽD. E - razum veli da bi moglo biti,  
I pogreška me ne može umirit

Da ne bih glavnu stvar priznavao  
U kobnom smislu.

MORNAR (*vani*): Hoj! Hoj!

ČINOVNIK. Poslanik  
Sa galija je.

*(Mornar uđe)*

DUŽD. Što je?

MORNAR. Turske lađe  
Na Rodos idu. To da javim vladi,  
Naložio sinjor mi Angelo.

DUŽD. Što kažete o ovoj promjeni?

PRVI SENATOR. To ne može da bude - razumu je  
Neshvatljivo i opsjena je to  
Da zaslijepi nam vid. Kad pomislimo  
Koliko Cipar Turčinu je vrijedan,  
Pa ako usto znademo da nije  
Za Turke samo važniji no Rod,  
Već mnogo lakše da ga je osvojiti  
Jer nema takvih ratnih utvrda  
I nije kadar oprijet se ko Rod -  
Da, ako sve to na um uzmemo,  
To ne smijemo misliti da je Turčin  
Toliko lud te ono će odgoditi  
Što najpreče je za nj, i zanemariti  
Hasnoviti i laki pokušaj  
U beskorisnu srljajuć opasnost.

DUŽD. Ne, ne - zacijelo ne će on na Rodos.

ČINOVNIK. Još evo vijesti.

*(Uđe glasnik)*

GLASNIK. Časni, milostivi!

Osmanlije su, ploveć upravo  
Na otok Rod, udružile se tamo  
Sa lađama što za njima su stigle.

PRVI SENATOR. Da, tako mišljah. Koliko ih ima -  
Što sudite?

GLASNIK. Do triest jedara.

Sad udaraju natrag - ne krijući  
Da smjeraju na Cipar. - To vam javlja  
Vaš odani i hrabri službenik  
Sinjor Montano iskreno i smjerno  
I moli da mu vjerujete.

DUŽD. Dakle

Na Cipar idu svakako. - Zar nije  
U gradu Marko Luccicos?

PRVI SENATOR. Ne, on je

Sad u Firenci.

DUŽD. Pišite mu od nas

Da brže-bolje požuri se.

PRVI SENATOR. Evo,

Brabanzio i hrabri crnac idu.

*(Uđu Brabanzio, Otelo, Jago, Roderigo i časnici)*

DUŽD. Otelo hrabri, smjesta moramo vas  
Odaslat protiv općeg dušmanina -  
Osmanlija.

*(Brabanziju)*

O zdravo, plemeniti  
Sinjor, ne opazih vas. Noćas nam je  
Nedostajalo vašeg savjeta  
I pomoći.

BRABANZIO. A meni vašeg. Molim  
Da oprostite mi vaša milost. Nije  
Iz postelje me digla služba, niti  
Što čuo sam o poslovima. Mene  
Sad opća briga ne zaokuplja  
Jer vlastiti je bol moj poput rijeke  
Što provali kroz ustavu i sve  
Poplavljuje te proždire i guta  
Sav drugi jad, a ipak ostaje  
Sveđ isti.

DUŽD. Što je?

BRABANZIO. Kćerko! Kćerko!

DUŽD I SENATOR. Mrtva?

BRABANZIO. Da, za mene. Jer zavedena je  
I ugrabljena mi i zamamljena  
Čarolijom i pićem vračarskim,  
Jer gdje bi narav tako bezumno  
Zalutat mogla a bez vračanja.  
Ta nije bila ni zaostala  
Ni slijepa ni tupoglava.



DUŽD. Ma bio

Tko god mu drago što je tako gadno  
Zaludio vam kćer i oteo je  
I vama i njoj samoj - vi ćete  
Pročitat krvno slovo zakona  
U oštrom smislu i po vlastitom  
Tumačenju, pa ticala se tužba  
I rođenog nam sina.

BRABANZIO. Ponizno

Zahvaljujem vam, vaša milosti.  
Taj čovjek tu je, ovaj crnac što ga  
Vaš osobiti nalog, čini se,  
Zbog državnih posala amo vodi.

DUŽD I SENATORI. To vrlo nam je žao.

DUŽD (*Otelu*). Što ćete

Sa svoje strane na to odgovorit?

BRABANZIO. Baš ništa nego da je istina.

OTELO. O moćna, vrijedna, časna gospodo

I predobri mi, dični gospodari,  
Da ovom starcu uzeo sam kćer,  
To istina je živa - istina je  
Da s njome sam se vjenčao - i dotle  
- A dalje nikud - grijeh moj dopire.  
Moj govor tvrd je, blagom riječi mira  
Ne obiluje jerbo ove ruke  
Od sedme moje godine pa sve  
Do prije neko devet još mjeseci  
Najvolješe na bojnem polju radit -  
I malo ja govorit umijem  
O velikome svijetu više no

Što bojnoga se tiče junaštva  
Te slabo ću vam svoju obranu  
Ukrasiti. Al ako strpljivo  
Ispričat ću vam čestito i prosto  
Razvitak svoje ljubavi i kakvim  
Napicima sam i čarolijama  
I bajanjem i moćnim činima  
Osvojio mu kćer - jer i za takva  
Optužuje me djela.

BRABANZIO. Djevojka

Što uvijek bješe čedna - tako tihe  
I blage ćudi, te se njezin nagon  
Sam pred sobom rumenio, pa ona  
Da zamiluje - protiv prirode  
I dobi i domaje, dobrog glasa  
I svega - ono što se bojala  
I pogledat! Boležljiv bio bi  
I kržljiv sud da savršenost može  
Sagriješit tako protiv prirodnih  
Svih zakona. Pa stoga nema druge  
Već treba razlog tome tražiti  
U himbenosti zlopakoga pakla.  
I zato ja i opet tvrdim da je  
Očarao ju smjesama što krv  
Savlađuju il nekakvim napitkom,  
Za istu svrhu začaranim.

DUŽD. Tvrdnja

Još nije dokaz bez očitijih  
I jasnijih nam svjedočanstva nego  
Što pružaju ih protiv njega jadne

I ništave i otrcane te  
Mogućnosti.

PRVI SENATOR. Govorite, Otelo  
Da l' himbom ste i silom svladali  
I otrovali djevičinu dušu  
Il riječima i molbom ste je stekli -  
Pošteno, kako srce srcu zbori.

OTELO. Do "Strijelca", molim, pošljite po gospu,  
Da o meni pred ocem govori -  
Pa ako njena riječ vam otkrije  
Da opak sam, oduzmite mi službu  
I povjerenje što ste mi ga dali,  
A pored toga neka pane još  
I na moj život vaša osuda.

DUŽD. Dovedite Dezdemonu nam amo.

OTELO. Povedite ih, zastavniče, vi  
Jer najbolje je poznato vam mjesto.

*(Jago i neke sluge odu)*

Dok ona dođe, ko što nebu krvne  
Ispovijedam grehote, tako ću  
Razložiti vjerno vašem vrijednom uhu  
Ljepotičino kako srce stekoh  
A ona moje.

DUŽD. Zborite, Otelo.

OTELO. Njen otac me je volio i često  
Pozivao i uvijek molio  
Da ispričam mu povijest svog života  
Od godine do godine - sve bitke

I opsade i zlu i dobru kob  
Što snašla me. Preletio sam sve  
Od djetinjstva pa baš do onog časa  
Kad molio me da mu pričam - te sam  
Kazivo mu o strašnim nezgodama,  
O nevoljama ljutim na moru  
I na kopnu, gdje jedva jedvice  
Smrtonosnom izmakoh prolomu -  
I kako me je drski dušmanin  
Ulovio i prodao u roblje,  
Pa kako onda izbavih se ropstva -  
I što li sam doživio na putu -  
Te redom pričah i o pećinama  
Golemim i o golim pustinjama,  
O hridinama, divljim krševima,  
O gorama što strše do neba  
I ljudožderima, kanibalima,  
Što jedni druge proždiru - o ljudma  
Što niže pleća glave imaju. -  
Dezdemonu je htjela ozbiljno  
Da sluša sve to, ali uvijek bi  
Odmamili je kućni poslovi.  
No ona bi ih brzo svršila  
Da vrati se i uhom požudnim  
Da guta moje pripovijesti. Kada  
To opazih, uvrebah jednom zgodu  
I priliku te iskrenu joj molbu  
Izmamih da joj pričam svoja sva  
Putovanja, jer dotle slušala je  
Tek odlomke a nikad kako treba.  
Ja pristadoh te mnogo suza sam

Izvabio joj kazujući jade  
I nevolje što u mladosti me  
Zadesiše. Kad svrših pričanje,  
Nadarila me svijetom uzdaha  
I klela mi se: "Čudno zaista,  
Baš vrlo čudno, bolno, prebolno!"  
Te žalila je što je slušala,  
I žalila što ne stvori je Bog  
Junakom takvim, pa mi hvalila  
I molila me, ako drug mi koji  
Nju zamiluje, neka naučim ga  
Da moju priču priča - to će je  
Predobit. Na taj mig joj rekoh sve -  
Zavoljela me zato što toliku  
Opasnost prepatih, a ja pak nju  
Zavoljeh što me požalila za to. -  
To jedino čarolije su moje -  
Al evo gospe, ona nek svjedoči.

*(Uđe Dezdemona s Jagom i s pratnjom)*

DUŽD. To pričanje bi predobilo, mislim,  
I moju kćerku. - Primite za dobro,  
Brabanzio dragi, ovaj prestupak -  
Ta ljudi vole prebitim se mačem  
Da bore no goloruki.

BRABANZIO. Ja molim  
Da saslušate što će ona reći,  
Pa ako prizna da je snubila  
I ona njega, proklet bio ako

Još onda ljutom grdnjom napanem  
Tog čovjeka. - Ej amo, gospojice,  
Razabirete l' u tom dičnom kolu  
Gdje najviše poslušnosti ste dužni?

DEZDEMONA. Ja vidim ovdje, plemeniti oče,  
Raspolovljenu dužnost. Život svoj  
I odgoj vama dugujem - život  
I odgoj uče mene kako treba  
Da štujem vas - i toj ste dužnosti  
Gospodar vi - sve dotle kći sam vaša.  
Al tu je muž moj - koliko je bilo  
Pokornosti u moje majke spram vas  
Te voljela vas više od svog oca,  
Toliko i ja zahtijevam da smijem  
Dugovat crncu, gospodaru svom.

BRABANZIO. Bog budi s vama! Ja sam svršio -  
Pa ako vašoj milosti se sviđa,  
Na državne sad posle pređimo.  
O da sam rad'je poočim no otac! -  
Pristupi, crnče - primi od srca  
Što nikada ti srce ne bi dalo  
Da nije tvoje već. - A zbog vas, dušo,  
Veselim se što nemam više djece,  
Jer od tvog bijega tiranin bih posto  
I verige bih na njih stavio. -  
Dovršio sam, gospodaru.

DUŽD. Ja ću  
Govorit mjesto vas i reći riječ  
Što dragima će tim da pomogne  
Ko ljestvice do vaše ljubavi. -

Kad nema lijeka već, kad već te stisla  
Najgora bijeda, kukat nema smisla.  
Tko jađuje zbog minuloga jada,  
U novu bijedu posve lako pada.  
Kad ne možeš odvratit udes crni,  
Strpljenjem ga u šalu ti obrni.  
Tko ludo jada, samom sebi krade,  
A tatu tko se smiješiti mu znade.

BRABANZIO. Pa nek nam Turci Cipar uzmu samo,  
Jer on je naš dok smiješiti se znamo,  
I osudu će onaj snosit rad'je  
Tko u njoj može utjehe da nađe,  
A osudu i žalost onaj pati  
Tko strpljivošću mora jad da plati.  
I žuč i šećer pravila su taka,  
I dvolična i na dvije strane jaka.  
Kroz uho da se bolno srce liječi,  
Još nikad ne čuh - riječi tek su riječi.<sup>11</sup>

Molim vas ponizno da pređete na državne poslove.

DUŽD. Turčin se sprema s jakim brodovljem na Cipar. Vama je, Otelo, najbolje poznata snaga toga mjesta. Tamo imamo doduše osobito vrsna namjesnika, ali glas naroda, taj vrhovni gospodar uspjeha, uzda se više u vas. Zato vam nema druge nego da sjaj svojega novog udesa zamračite tim tvrdim i burnijim pothvatom.

OTELO. Preslavno vijeće, kruta navika  
Učinila je te se kameniti  
I čelični mi ratni ležaj čini

---

<sup>11</sup> Neki drže da ovi rimovani stihovi nisu od Shakespearea.

Ko krevet od pahuljica, do triput  
Protresenih. Od prirode sam lak  
I živ u svakoj nevolji te hoću  
Zapodjenuti ovu borbu protiv  
Osmanlija. I klanjajući se  
U poniznosti vašim milostima,  
Za svoju ženu molim vas da date  
I dostojan joj položaj i dom  
I sredstva i svaku udobnost  
Što zahtijeva je odgoj njen.

DUŽD. Pa neka

U oca bude ako vam je s voljom.

BRABANZIO. Ja ne ću toga.

OTELO. Ni ja.

DEZDEMONA. Ni ja; ne ću

Da boravim na očima svom ocu  
Na ljute misli da ga navodim -  
Već prijazno me, milostivi dužde,  
Sad saslušajte i pomozite  
Prostoti mojoj svojim blagim glasom.

DUŽD. Što želite, Dezdemona?

DEZDEMONA. Da crnca

Zavoljeh i da živjet hoću s njim,  
To javlja svijetu kao glasna trublja  
Moj burni udes i silovit čin.  
Vrline samo muža mog su srce  
Savladale mi - vidjela sam lice  
Otelovo u duši njegovoj  
I njegovu sam junaštvu i slavi  
Svu dušu i svoj udes žrtvovala.



Pa zato, ako tu me ostavite  
Da trunem<sup>12</sup>, draga gospodo, a on  
Da pođe u boj, onda uzeste mi  
Sva prava moje ljubavi i ja ću  
Do povratka predragoga mnogo  
Pretrpjet. Zato pustite me s njim.

OTELO. Dopustite joj, gospodo, nek bira  
Po svojoj volji. Bog mi je svjedokom,  
Ne želim to da svoje požude  
Zadovoljim, da strasti ugodim  
- Jer mladi žar je umro u meni -  
Već hoću biti velikodušan  
I njenom srcu podašan - a Bog  
Nek vaše dobre duše očuva  
Od pomisli, da ja ću velike  
I važne vaše posle zanemarit  
Jer uza me je ona. Ne, pa ako  
Lakokrile mi igre krilatog  
Kupida<sup>13</sup> vid i volju oslijepi  
Slaboćom putenom, te omlitavim  
Od zabava u svome djelovanju  
Nek načine od moga šljema kotlič  
Domaćice i nek se survaju  
Sve sramote i niske nevolje  
Na moju čast.

DUŽD. Nek bude kako sami  
Vi odlučite, il da ostane

---

<sup>12</sup> U originalu: moth of peace, što znači moljac mira (Friedensmotte), ali tako se to ne može prevesti.

<sup>13</sup> Kupido, u Rimljana bog ljubavi.

Il pođe. Stvar je hitna, valja se  
Požuriti.

PRVI SENATOR. Još noćas vam je poći.

OTELO. Svim svojim srcem.

DUŽD. Sutra ćemo se

U devet sati opet ovdje sastat.

A vi, Otelo, ostavite tu

Svog časnika i on će ponijet vam

Punomoćje i drugo još koješta.

Što važno je za vašu čast i ugled.

OTELO. To, gospodaru, zastavnik je moj -

Poštenjak je i čovjek pouzdan,

Te svoju ću mu ženu povjeriti

I on će mi je dopratit sa svime

Što drži vaša milost da bi za mnom

Odaslati se moralo.

DUŽD. Pa dobro.

Nek bude. Svima laku noć.

*(Brabanziju)*

SinJOR.

Ljepote ako ima u vrlini,

Vaš zet mi više lijep no crn se čini.

PRVI SENATOR. Sad zbogom, hrabri crnče, budite

Dezdemoni nam dobri.

BRABANZIO. Pazi na nju,

Pa ako, crnče, oči imaš, gledaj

I poput oca prevarit se ne daj.

*(Dužd, senatori, činovnici itd. odu)*

OTELO. Za njenu vjernost život dajem. Vrli  
Moj Jago, tebi moram ostaviti  
Dezdemonu, a tvoja žena, molim,  
Nek bude uz nju, pa kad uzmogneš  
Dovedi ih. - Dezdemona, sad hajdmo,  
Još jedan samo ostaje nam sat  
Za ljubav i za posle državne.  
Pokorit nam se valja vremenu.

*(Otelo i Dezdemona odu)*

RODERIGO. Jago -

JAGO. Što je, plemenita dušo?

RODERIGO. Pogodi što ću sad uraditi.

JAGO. Pa - leći i spavati.

RODERIGO. Smjesta ću se utopiti.

JAGO. Ako to učiniš, ne ćeš mi poslije nikad više biti drag. A  
zašto, glupi momčiću?

RODERIGO. Glupost je živjeti ako je život muka - a umrijeti  
nam je propisano ako nam je smrt liječnik.

JAGO. Sramota! Ja gledam svijet već četiri puta po sedam  
godina i otkad umijem razlikovati dobročinstvo od ned-  
jela, nikad nisam našao čovjeka koji bi umio sam sebe  
ljubiti. Prije nego bih rekao da ću se utopiti za ljubav  
namiguše, volio bih svoj ljudski lik zamijeniti pavijan-  
skim.

RODERIGO. Što ću! Priznajem da me je stid što sam tako zaljubljen, ali u mene nema snage da to promijenim.

JAGO. Snage! Trice! Do nas je samih hoćemo li biti ovakvi ili onakvi. Naše je tijelo vrt, a naša je volja u njemu vrtlar - pa hoćemo li saditi koprive ili salatu, gojiti čubar ili plijeviti majčinu dušicu, napuniti vrt jednom vrstom bilja ili ga razdijeliti na mnogo vrsta, učiniti ga nerodnim lijenošću ili oploditi marljivošću - snaga i moć za to leže u našoj volji. Kad ne bi vaga našeg života imala jednu zdjelicu razuma da pretegne drugu, u kojoj je naša pustenost, onda bi nas krv i podlost naše prirode navodila na najbezumnije pokušaje. Ali u nas je razum da hladi naše bijesne strasti, naše putene nagone, naše razuzdane pohlepe - a ono što ti zoveš ljubavlju samo je kalem ili položnica<sup>14</sup> od toga.

RODERIGO. To ne može biti.

JAGO. To je samo požuda krvi i slabost volje. Ta nemoj! Budi čovjek! Da se utopiš! Utapaj mačiće i slijepu štenad. Rekao sam da sam ti prijatelj, i priznajem da sam s tobom vezan najžilavijim konopcima dužnosti. Nikad ti ne bih mogao bolje poslužiti nego sad. Napuni kesu novcima - pođi i ti u rat - nagrđi obraz lažnom bradom - velim ti, napuni kesu novcem. Nikako ne može Dezdemonu dugoljubiti crnca - napuni kesu novcem - a ni on nju. Počeli su silovito, a vidjet ćeš da će se tako i razdružiti - napuni samo kesu novcem. - Crnci su ti prevrtljivi - napuni kesu novcem - hrana koja mu sad prija poput roš-

---

<sup>14</sup> Kalem je ono što se nakalemi, pricijepi (njem. Pfropfreis), a položnica je u vinogradu ono što se položi (Ableger).

čiča, ogrknut će mu zamalo kao gorka tikva. Ona će morati potražiti promjenu jer je mlada - kad se nasiti njegova tijela, razabrat će kako je loše izabrala. Morat će potražiti promjenu, morat će - zato napuni kesu novcem. - Ako hoćeš svakako da odeš do đavola, učini to na ugodniji način nego da se utopiš. Skupi novaca koliko igda možeš. Ako licemjerje i nestalna zakletva između barbarskog skitnice i lukave Mlečanke nisu prejaki za moje oštroumlje i za čitavu paklenu bagru, onda ćeš se ti njome naslađivati. Zato skupi novaca. Do bijesa utapanje! To je sasvim nezgodno. Bolje ti je da se naužiješ pa da te objese, nego da se utopiš i pogineš a da nisi ništa užio.

RODERIGO. Hoćeš li me svojski pomagati u mojim nadama ako se pouzdam u uspjeh?

JAGO. Na me se možeš osloniti - idi, skupi novaca. Rekao sam ti već više puta pa ti opet i opet ponavljam da mrzim crnca. Mojoj je mržnji korijen u srcu, a i tvojoj nije manji razlog. Budimo složni da mu se osvetimo! Ako mu uzmogneš premamiti ženu, sebe ćeš nasladiti a mene pozabaviti. Koješta još krije vrijeme u svome krilu što treba da se rodi! Naprijed, idi, pribavi novaca. Sutra više o tom. Zbogom.

RODERIGO. Gdje ćemo se sutra sastati?

JAGO. U mom stanu.

RODERIGO. Bit ću zarana kod tebe.

JAGO. Idi, zbogom. - Čujte, Roderigo.

RODERIGO. Što je?

JAGO. Ni riječi više o utapanju. Čujete li?

RODERIGO. Promislio sam - prodat ću sve svoje zemlje.

*(Ode)*

JAGO. Od lude tako vazda kesu gradim.

Svoj iskusni bih um oskvrnuo

Da tratim vrijeme s takvom blunom - osim

Za korist sebi i za zabavu.

Na crnca mrzim - raznosi se glas

Da moju on je službu vršio

U mojoj postelji. Ja ne znam je li

To istina, al ipak ću postupat

Zbog puke sumnje ko da zaista se

Dogodilo. On cijeni mene vrlo -

I tako ću svoj naum lakše na njem'

Izvršit. Kasij pristao je čovjek -

Razmotrimo! Da njegova se mjesta

Dočepam ja i tako dvostrukim

Lopovlukom da težnju okrunim.

Al kako, kako? - Promozgajmo malko!

Po vremenu zaludit ću Otela

Da odveć mu sa ženom druguje -

A krasnik on je, umiljate ćudi

I stvoren je da žene zavodi.

Te nije teško na nj posumnjati.

A crnac je prostodušan i iskren

Te misli da je pošten tko je takav

Tek naoko - i nježno možeš njega

Ko osla za nos vodit. - Našao sam,

Izleglo se - u crnoj pakla noći

Ta nakaza na vidjelo će doći.

*(Ode)*

## DRUGI ČIN

### Prvi prizor

*Lučki grad na Cipru. Terasa.*

*(Uđu Montano i dva gospodina)*

MONTANO. Što vidite sa rta na moru?

PRVI GOSPODIN. Baš ništa. Silno voda se talasa -  
Ne mogu smotrit jedra među nebom  
I pučinom.

MONTANO. Na kopnu čini se  
Da glasan bješe vjetar. Jači vihor  
Još nikad nije bedeme nam treso,  
Pa ako morem divljao je tako  
Zar mogu rebra hrastova odoljet<sup>15</sup>,  
Kad bregovi se na njih izliju?  
Al što ćemo još čuti o tome?

DRUGI GOSPODIN. Rasulo turskih lađa. Stanite  
Na zapjenjeni žal, gdje čini se  
Da bučni talas bije oblake,  
A vjetar šiba vale što sa strašnom  
I golemom se grivom propinju

---

<sup>15</sup> What ribs of oak can hold the mortise; u njemačkom: Welch eichne Rippen hielten ihre Fugen. "Ribs" (rebra) je ovdje drveni kostur broda.

Te reko bih da vodu bacaju  
Na vatrenoga medvjeda i gase  
Sve straže vječno stalnog stožera.<sup>16</sup>  
Još nikad nisam takvu uzbunu  
Na valovima bijesnim vidio.

MONTANO. I ako nije tursko brodovlje  
U zaljev se zaklonilo i skrilo,  
Potopilo se - jer je nemoguće  
Da tome je odoljelo.

*(Uđe Treći gospodin)*

TREĆI GOSPODIN. Ej, druži,  
Koješta novo! Rat je svršen, bijesna  
Oluja tako razbila je Turke,  
Te osnove im sve malaksaše.  
Iz Mletaka je stigo odličan  
Brod što je rasap vidio i propast  
Najvećeg dijela lađa njihovih.

MONTANO. Je l' istina?

TREĆI GOSPODIN. Taj brod je - "Veronessa" -  
Već pristao - Michele Cassio,  
Što doglavnik je hrabrom ratniku,  
Otelu crnom, iskrcao se,  
A sam je crnac jošte na moru.  
I s punom vlašću dolazi na Cipar.

MONTANO. Poglavar to je vrstan - drago mi je.

---

<sup>16</sup> Vatreni "medvjed" je zvijezde Velikoga medvjeda, a "straže... stožera" jesu zvijezde oko polarnice.



TREĆI GOSPODIN. Al isti Cassij, premda nam je srca  
Obodrio o turskom pričajuć  
Rasulu, ko da tužan je i moli  
Da crnac bude živ i zdrav jer ljuta  
I divlja ih razdružila oluja.

MONTANO. O dao Bog, jer ja sam služio mu.  
Ko pravi vojnik on zapovijeda. -  
Na obalu, da lađu vidimo  
Što prispjela je, i Otela hrabrog  
Da izgledamo - donde gdje se stapa  
I pučina i eterska modrina  
U jedan mutan pogled.

TREĆI GOSPODIN. Hajdmo - tako  
Učinimo jer svaki nam je čas  
Došljake nove očekivati.

*(Uđe Cassio)*

CASSIO. O hvala vama, hrabri otočani,  
Što crnca tako ljubite! Nebesa,  
Obranite ga od elemenata  
Jer na moru ga burnome izgubih.

MONTANO. A ima l' dobru lađu?

CASSIO. Njegov brod je  
Od čvrste građe, a provodič mu je  
Na glasu da je vješt i pouzdan.  
Pa zato moje ozdravljaju nade  
Što nisu bile na smrt presićene.

*(Vani: Hej, lađa! lađa!)*

*(Uđe Četvrti gospodin)*

CASSIO. Kakva je to buka?

ČETVRTI GOSPODIN. Opustio je grad - na morski žal

Nagnula je svjetina pa više:

"Hej, lađa! lađa!"

CASSIO. Moje nade vide

Upravitelja na njoj. *(Topovi vani)*

DRUGI GOSPODIN. Pucaju

U počast. Bit će prijatelji barem.

CASSIO. Otiđite, gospodine, i točno

Dojavite nam tko je stigo.

DRUGI GOSPODIN. Hoću. *(Ode)*

MONTANO. Je l' oženjen general, poručniče?

CASSIO. Da, presretno - jer stekao je djevu

Što bujna riječ je ne može opisat

Ni okretno je proslaviti pero,

A umjetnika ona umara

U pravom svom odijelu prirodnom.<sup>17</sup>

*(Vrati se Drugi gospodin)*

Ej, tko je stigo?

---

<sup>17</sup> Ovo mjesto nije posve jasno (And in th' essential vesture of creation does tire the ingener). Jamačno znači to, da ni umjetnik (kipar ili slikar) ne bi bio kadar prikazati ljepotu njezina tijela.

DRUGI GOSPODIN. Neki Jago, kažu,  
A generalov on je zastavnik.

CASSIO. Najsretniju i najpovoljniju  
Na putu on je imo zaštitu.  
Oluje same, nabujalo more  
I vjetra huk i hridi razdrte  
I pijesak naplavljen što podmuklo  
Pod vodom vreba na bezazlen brod,  
Sve, ko da shvaća moć i čar ljepote,  
Zatomilo je svoju smrtnu ćud  
I pustilo da netaknuta prođe  
Dezdemonu božanska.

MONTANO. Tko je to?

CASSIO. Baš ona je o kojoj pričao sam,  
Glavarica nam velikog glavara  
Što hrabri Jago dovest ju je imo -  
Al on je naše misli pretekao,  
Za osam dana brže stigavši.  
O gromovniče, čuvaj nam Otela  
I moćnim dahom nadmi jedro mu  
Da ovoj luci svojim divnim brodom  
Donese blagoslov, a srce mu  
Da zakuca u žarkoj ljubavi  
Na grudima Dezdemone - i nov  
Užezi žar u zamrloj nam duši  
I cijelom Cipru utjehu donesi!

*(Uđu Dezdemonu, Emiliju, Jago, Roderigo i pratnja)*

Gle, blago broda stupilo je na žal!

Na koljena pred njome, Ciprani! -  
O slava tebi, gospo! Milost Božja  
Nek bude pred tobom i za tobom  
I neka te okružuju odasvud!

DEZDEMONA. O hvala, vrli Cassio! Što znate  
Da kažete mi o mom gospodaru?

CASSIO. Još nije stigo - i ja ne znam ništa  
Već da je zdrav i da će skoro prispjet.

DEZDEMONA. Ah ja se bojim - ali kako ste ga  
Izgubili?

CASSIO. Nebesa nas i more  
U strašnoj svojoj borbi rastaviše.

*(Vani: Ej lađa! lađa!)*

Čujte! Lađa!

*(Topovi vani)*

DRUGI GOSPODIN. Tvrđi  
Svoj pozdrav šalju. Bit će prijatelj.

CASSIO. Da pogledate što je novo. -

*(Jedan gospodin izađe)*

Dragi  
Moj zastavniče, zdravo!

*(Emiliji)*

Zdravo, gospo!  
Nek ne ljuti se vaša strpljivost,  
Moj Jago, što sam tako slobodan.  
Odrastoh vam u tako smionoj  
Udvornosti.

*(Poljubi je)*

JAGO. Da ona vam toliko,  
Gospodine, od svojih usta dade,  
Koliko meni često daruje  
Od svog jezička, dosta bi vam bilo.

DEZDEMONA. Ta ona i ne govori.

JAGO. Ej, bome  
I odviše - to uvijek opažam  
Kad spavat mi se prohtije. Dakako,  
Dopustit ću, pred vašom milosti  
Povuče malko jezik u srce  
I mišlju grdi.

EMILIJA. Malo imate  
Za takve riječi razloga.

JAGO. Da, da!  
Znam da ste slike izvan svoje kuće  
A praporci u svojim sobama.  
U kuhinji ste divlje mačke vi -  
I svetice ste kada napadate,  
A đavli kada vas tko uvrijedi,

Igračice ste u svom kućanstvu  
A kućanice tek u postelji.

DEZDEMONA. O sram te bilo, klevetniče!

JAGO. Ne!

To istina je - ili ja sam Turčin.  
Vi ustajete da se igrate,  
A radite kad legnete u krevet.

EMILIJA. Vi ne ćete mi pisat pohvalu.

JAGO. Ne, ne dajte mi.

DEZDEMONA. Reci što bi ti  
O meni piso kad bi trebalo  
Da pohvališ me?

JAGO. Plemenita gospo,  
Ne zahtijevajte toga od mene,  
Jer ništa nisam ako kudit ne sm'jem.

DEZDEMONA. Al pokušaj! - Je l' pošo tko u luku?

JAGO. Jest, gospo.

DEZDEMONA. Nisam vesela, al tjeram,  
Zlu volju svoju drukčija se gradeć! -  
Pa kako bi me ti pohvalio?

JAGO. Već domišljam se, al se misli teško  
Otkidaju od lubanje ko lijepak  
Od vune, pa i mozak čupaju.  
No muza mi se trudi, pa će rodit. -  
Ljepota ako s umnošću se družu,  
Ljepota mora mudrosti da služi.

DEZDEMONA. Dobro hvališ! A kako onda ako je žena ruž-  
na i umna?

JAGO. Rugobi umnoj treba momče krasno  
I ružno lice sakrit će se lasno.

DEZDEMONA. Sve gore i gore.

EMILIJA. A kako onda ako je lijepa i glupa?

JAGO. Ljepota nije nikad glupa bila  
Jer glupost joj je čedo pribavila.

DEZDEMONA. To su stare prostačke budalaštine da natje-  
raš na smijeh budale u pivari. A kakvu jadnu pohvalu  
imaš za onu koja je ružna i glupa?

JAGO. Rugoba glupa luduje baš tako  
Ko i ljepota umna - sve jednako.

DEZDEMONA. O jadnog li neshvaćanja! Hvališ najviše onu  
koja je najgora. Ali kakvu bi hvalu dao zaista vrijednoj  
ženi, onakvoj koja snagom svoje vrline izazivlje i samu  
zlobu da za nju svjedoči?

JAGO. Zar onoj -  
Što uz ljepotu nema oholosti,  
A uz jezičak nema brbljavosti -  
Što pored zlata ne će da se kiti,  
I srcu svome um'je prkositi -  
Što bijesna bi se mogla osvećivat,  
Al srdžbu svoju umije sakrivat -  
Što razlikuje mudro i bez muke  
Od lososova repa glavu štuke -  
Što mislit zna, al svoje misli krije,  
Prosaca ima, al joj do njih nije? -  
Ej ta bi bila - ako je imade -

DEZDEMONA. Za što?

JAGO. Da doječ lude Bogu dane krade.

DEZDEMONA. O kako je to jadan i kukavan zaključak! - Ne slušaj ga, Emilija, premda ti je muž! - Što velite vi, Cassio? Nije li to najneotesaniji i najdrskiji brbljavac?

CASSIO. Srce mu je na jeziku - bolje će vam se militi vojnikom nego mudracem.

JAGO (*za se*). Za ruku je hvata. Da, vrlo dobro, šapćite samo - u ovu ću tanku paučinu uloviti tako veliku muhu kao što je Cassio. Da, da, smiješi joj se, nude! Od te tvoje uljudnosti iskovat ću ti lance. Zaista, pravo je tako! Ako vas ovakve šale liše poručništva, bilo bi bolje da niste tako često ljubili svoja tri prsta, čime sad opet tako spretno igrate kavalira. Vrlo dobro - dobro cjelivate! I divno se klanjate! Tako valja! Još jednom prste na usnice? O, prisjest će vam!<sup>18</sup>

*(Vani trublja)*

Crnac. Poznajem njegovu trublju.

CASSIO. Da zaista.

DEZDEMONA. U susret podimo mu  
I dočekajmo ga.

CASSIO. Gle dolazi.

*(Uđu Otelo i pratnja)*

---

<sup>18</sup> U originalu: would they (lips-usnice) were clyster-pipes for your sake.



OTELO. O ratnice<sup>19</sup> mi lijepa!

DEZDEMONA. Mili moj  
Otelo!

OTELO. Jednako se radujem  
I čudim videć da ste prije mene tu.  
O srećo srca moga. Ako poslije  
Oluje svake dolazi ovaka  
Tišina, neka dušu vjetrovi  
Dok samu smrt ne probude! I nek se  
Brod popinje na morske bregove  
Visoke kao Olimp i nek roni  
Duboko, kolik od neba je razmak  
Do pakla! Kad bih umrijet morao  
U ovaj časak, presretan bih bio,  
Jer duša mi je slasti prepuna  
I bojim se da nepoznat mi usud  
Ovake sreće više ne sprema.

DEZDEMONA. Sačuvo Bog da ljubav nam i sreća  
Ne rastu ko što dani nam se množe!

OTELO. O amen, blage moći! - Nisam kadar  
Iskazat svoju radost - tu me guši,  
Jer odviše je slasti! Ali ovo

*(cjeliva je)*

I ovo neka najveći je nesklad  
Što igda će ga naša srca činit.

---

<sup>19</sup> Otelo je zove ratnicom jer je s njim pošla u rat. Vidi III. čin, 4. prizor, gdje Dezdemona veli: "A ja sam bome ružna ratnica."

JAGO (*za se*). Da, sad ste skladno udešeni - al ću,  
Poštenja mi, odapet žice te  
Što čine ovu glazbu.

OTELO. Hajdmo u grad!  
Već rat je svršen, prijatelji! Znajte -  
Potopiše se Turci. - Kako stari  
Na otoku mi znanci? - Tebe će  
Na Cipru, dušo, lijepo primiti  
Jer veliku sam ljubav našao  
Među njima. Al ja ti, zlato, brbljam  
Neprilično i lud sam ti od sreće. -  
Moj dragi Jago, pođi, molim te,  
U luku, pa mi kovčege iskrcaj  
I kapetana u grad mi dovedi,  
Jer on je valjan, treba ga počastit  
Za njegovu vrsnoću. - Dođi, dušo,  
Još jednom da si zdravo mi na Cipru!

*(Odu Otelo, Dezdemonu i pratnja)*

JAGO. Pođi u luku - i ja ću zamalo<sup>20</sup> - Dođi amo. Ako si  
čovjek - jer kažu da i u nitkova, kad su zaljubljeni, ima  
više plemenitosti nego im je dala priroda - slušaj me.  
Poručnik će noćas na stražu - ali prije svega ti moram  
reći ovo: Dezdemonu je upravo zaljubljena u njega.

RODERIGO. U njega? Ta to je nemoguće.

---

<sup>20</sup> To veli Jago jamačno nekom sluzi ili vojniku, a dalje govori Roderigu.

JAGO. Stavi prst ovamo i pazi dobro što ću ti reći. Pomisli kako je isprva žestoko ljubila crnca - a samo zato što se razmetao i što joj je pričao strašne laži. A hoće li ga ona uvijek ljubiti zbog brbljanja? Odviše si razborit a da bi to mislio. Njenom oku treba hrane, a kakva je naslada gledati đavla? Kad krv omlitavi od takve ljubavne slasti, trebat će joj - da joj se krv opet upali i da joj se tek opet otvori - umiljata lica, jednakosti u dobi, u vladanju i ljepoti - svega čega u crnca nema. Kako dakle ne će naći tih nužnih ugodnosti, osjetit će nježna joj duša da je prevarena, pa će joj se smučiti i crnac će joj postati gadan i mrzak. Sama će je priroda u to uputiti i nagnati je na drugi izbor. Dakle, gospodine, ako to uzmemo na um - a to je najjasnija i najprirodnija misao - kome se sreća tako sjajno smije kao Cassiju? Vrlo okretan momak i nije nimalo savjestan, nego se samo gradi pristojan i uljudan da uzmogne lakše zadovoljiti svoju putenu i najskrovitiju razuzdanu strast! Da, nikomu, nikomu. Gladak i podmukao nitkov koji uvijek vreba zgodnu priliku. U njega je oko što može kovati i krivotvoriti korist ondje gdje i nema pravih koristi. Vraški ugursuz! Osim toga je lijep i mlad te ima sva svojstva što ih vole lude i neiskusne dušice. Đavolski spretno momče. A ona ga je već progledala!

RODERIGO. Ne mogu toga o njoj vjerovati. Ta ona je prava svetica.

JAGO. Svetica! Brus! Vino što ga ona pije pravi se od grožđa. Da je bila svetica, nikad se ne bi bila zaljubila u crnca. Svetica! Dabome! Zar nisi vidio kako mu je pogladila dlan? Zar nisi tog opazio?

RODERIGO. Da, da, jesam, ali to je bila samo udvornost.

JAGO. Bludnost, tako mi ove desne ruke - uvod i nejasan predgovor priči o razbludu i o nečistim mislima. Tako su im se usnice približile te su se dahom milovali. Sramotne misli, Roderigo! Ako to prijateljsko drugovanje tako uznapreduje, nabrzo će doći najglavniji i najvažniji čin: tjelesno združenje. Pi! - Ali, gospodine, slušajte vi mene. Ja sam vas doveo iz Mletaka. Pođite večeras na stražu. Što se tiče određenja, to je moja stvar, Cassio vas ne poznaje. Ja ne ću biti daleko od vas. Nađite zgodnu priliku da razljutite Cassija, bilo da odveć glasno govorite, bilo da pogrđite njegovu ratničku vještinu ili ako hoćete na kakav drugi način koji se pokaže zgodniji.

RODERIGO. Dobro.

JAGO. Gospodine, on je nagao i žestok, pa će vas možda udariti. Razdražite ga da to učini, a ja ću na to Ciprane podjariti na uzbunu koja se ne će prije utišati dok ne bude Cassio svrgnut. Tako ćete skratiti put do svojih želja - jer ja ću vam onda moći lakše pomagati - i tako ćete najsretnije ukloniti onu zapreku koja najviše smeta uspjehu.

RODERIGO. Učinit ću tako ako mi se desi zgodna prilika.

JAGO. Ja ti jamčim. Dođi što prije k meni u tvrđavicu - treba da na obalu iznesem njegovu prtljagu. Zdravo!

RODERIGO. Zbogom. (*Ode*)

JAGO. Ja mislim da je ljubi Cassio -  
I ona njega - vjerovat je lako.  
Ne trpim crnca, al je postojan  
U ljubavi i plemenit, pa držim,  
Dezdemoni će biti valjan muž.

Al i ja ljubim nju - no ne zbog samog  
Uživanja - iako bih se možda  
I tako teško mogao ogriješit -  
Već ponešto da svoju osvetu  
Zadovoljim - jer sumnjam da je bludni  
Taj crnac i u moje sedlo skako.  
Ta misao mi glođe utrobu  
Ko otrov ljut i ništa ne može  
I ne smije umirit srce mi  
Dok s njime ja se ne izjednačim:  
Za ženu ženu - ili ako mi se  
To izjalovi, natjerat ću crnca  
U tako jaku ljubomornost barem  
Da razum je ne uzmogne izliječit.  
I zato - ako onaj ništavac  
Iz Mletaka, što ludo u lov srlja  
Te ja ga moram zauzdavati <sup>-21</sup>  
Podnese hajku, to ću Cassija  
Valjano ščepati. Pred crncem ću  
Okrivit ga zbog bluda - jer se bojim  
Da noćnu moju nosio je kapu  
I Cassio. A crnac će mi hvalit  
I ljubiti me i nadariti  
Što tako sjajno njega nasamarih,  
Obezumih i mir i pokoj mu  
Razorih. - Tu je, al još zbrkano,  
Jer lupeštine takve oblik pravi  
Na djelu samo može da se javi. (*Ode*)

---

<sup>21</sup> I ovo mjesto nije sasvim jasno (If this poor trash of Venice, whom I trash for his quick hunting).

## Drugi prizor

*Ulica.*

*(Uđe Glasnik s proglasom; za njim puk)*

GLASNIK. Otelo, naš plemeniti i hrabri general, želi da svi slavimo slavu, jer su upravo stigle pouzdane vijesti o potpunoj propasti turskog brodovlja. Plešite i palite kresove - svatko neka se zabavlja i veseli onako kako mu srce veli. Jer ne slavimo samo te radosne vijesti nego i generalovo vjenčanje. Njegova je želja da vam to objavim. Sve su komore otvorene - gostite se i častite po miloj volji - odsad, od pete ure, pa sve dok zvono ne udari jedanaest. Blagoslovio Bog otok Cipar i našeg plemenitog generala Otela!

*(Odu)*

## Treći prizor

*Trijem u dvoru.*

*(Uđu Otelo, Dezdemonu, Cassio i pratnja)*

OTELO. Michele dragi, pripazite noćas  
Na straže. Treba da se naviknemo

Na takvo časno zauzdavanje -  
Veselimo se razumno.

CASSIO. Što treba  
Uradit, Jago ima uputu,  
Al ipak ću i svojim očima  
Da prigledam.

OTELO. Da, Jago je poštenjak.  
Michele, laku noć, a sutra zorom  
Govorit hoću s vama.

*(Dezdemoni)*

Hajdmo, ljubo, -  
Kad kupiš nešto, hoćeš to i užit,  
Tu korist jošte morate mi pružit.<sup>22</sup>  
Laku noć.

*(Odu Otelo, Dezdemoni i pratnja)*

*(Uđe Jago)*

CASSIO. Zdravo, Jago, treba da pođemo na stražu.

JAGO. Ne odmah, poručniče, još nije deset sati. General nas  
tjera tako rano za ljubav svojoj Dezdemoni. Ne smijemo  
mu zamjeriti - još nije s njom uživao noć, a ona bi nas-  
ladila i Jupitra.

CASSIO. Divna je to gospođa!

---

<sup>22</sup> Za ova dva stiha misle da nisu Shakespeareovi.

JAGO. I puna ljubavne strasti.

CASSIO. Zaista, ona je prekrasan i nježan cvijetak.

JAGO. Kakvo li je oko u nje! Kao da te izazivlje na dvoboj.

CASSIO. Njeno oko mami i vabi, a ipak se čini vrlo čedna.

JAGO. A kad govori, nije li to glasan poziv na ljubav?

CASSIO. Doista, ona je sama savršenost.

JAGO. Ej sretna joj bila postelja! Hajdmo, poručniče, imam oku vina, a vani je nekoliko ciparskih kavalira koji živo žele popiti čašicu u zdravlje crnom Otelu.

CASSIO. Ne večeras, dragi Jago, moja je glava vrlo jadna i nesretna u piću. Volio bih da ima neki drugi način kako da se pristojno pozabaviš.

JAGO. No, pa to su naši prijatelji. Samo jedan vrč, ja ću piti za vas.

CASSIO. Popio sam večeras samo vrč, a i taj je bio jako pomiješan s vodom, pa eto što je uradio od mene! Nemam jadan nimalo snage i ne smijem svoju slabost više iskušavati.

JAGO. Ma čovječe, ovo je noć slave - kavaliri to žele.

CASSIO. Gdje su?

JAGO. Eno ih pred vratima - molim vas, zovnite ih, neka uđu.

CASSIO. Hoću, ali preko srca. (*Ode*)

JAGO. Natovarim li još mu jedan vrč

Uz onaj što je već ga ispio

Večeras, bit će naprasit i svadljiv

Ko pseto moje mlade gospe. Blesan

Rodrigo, što je skoro šenuo

Od ljubavi, potegnuo je ljudski



Dezdemoni večeras u zdravlje.  
I on je noćas na straži - i još  
Tri ciparska mladića - naduta  
I ponosna što paze brižljivo  
Na svoju čast - baš prava srčika  
Tog junačkoga otoka. I njih sam  
Večeras punim vrčem ugrijao.  
U čoporu pijandura ću dakle  
Na takav čin navesti Cassija  
Da ovaj otok uvrijedi. - Al evo,  
Već idu. Ako uspjeh ostvari  
Moj san, moj brod će onda u slobodi  
Sa vjetrom i sa strujom sâm da brodi.

*(Vrati se Cassio, za njim Montano, gospoda i sluge s vinom)*

CASSIO. Boga mi, već su mi dali priličan gutljaj.

MONTANO. Posve malen, vjere mi, nije bio veći od mjerice  
ili ne zvao se ja vojnikom.

JAGO. Hej, vina amo!

*(pjeva:)*

Ej, vince u vrče mi lij, lij!  
Ej, vince u vrče mi lij!  
Vojniku kratak je vijek  
I udes čeka ga prijek,  
Zato, družo, vince pij!

Vina amo, momci!

CASSIO. Boga mi, sjajna pjesma.

JAGO. Naučio sam je u Engleskoj. Tamo ima, duše mi, teških pijanica. Ni Danac ni Nijemac ni trbonja Holandez - hej u zdravlje! - nisu nimalo ravni Englezu.

CASSIO. Zar je Englez takva pijandura?

JAGO. Ej, on će Danca bez muke na mrtvo opjaniti, Nijemca će svaliti pod stol i ne će se ni oznojiti, a Holandez će prije povraćati nego što napuniš još jednu oku.

CASSIO. U zdravlje našem generalu.

MONTANO. Prihvaćam, poručniče, i pijem u to ime.

JAGO. O mila Engleska!

*(pjeva:)*

Kralj Stjepan nije junak loš,  
Za krunu kupi hlače on,  
Al preskupo mu to za groš,  
Krojaču reče da je slon.  
U njega bješe slave dosti,  
A ti si samo jadnik crni,  
Al zemlja strada s oholosti,  
Pa zato stari plašt ogrni.

Hej! Vina amo!

CASSIO. A, to je još divnija pjesma od one prve!

JAGO. Hoćete li je još jednom čuti?

CASSIO. Ne ću jer držim da onaj nije vrijedan svog mjesta koji čini nešto takovo. - E, Bog je nadasve - ima duša koje se moraju spasiti, a ima duša koje se ne smiju spasiti.

JAGO. Istina, dragi poručniče.

CASSIO. Što se mene tiče - da ne uvrijedim generala ni drugog nijednog odličnog čovjeka, ja se nadam da ću se spasiti.

JAGO. I ja, poručniče.

CASSIO. E, ali s dopuštanjem ne prije mene - poručnik treba da se spasi prije zastavnika. No dosta o tome, hajdmo na posao. - Oprosti nam grijehе naše! - Gospodo, pođimo kud nas dužnost zove. Ne mislite, gospodo, da sam ja pijan. Ovo je moj zastavnik - ovo je moja desna ruka, a ovo mi je lijeva - dakle nisam pijan - mogu posve dobro stajati i posve dobro govoriti.

SVI. Izvrsno.

CASSIO. Eto, vrlo dobro - ne smijete dakle misliti da sam pijan. (*Ode*)

MONTANO. Na terasu, gospodo, da postavimo straže.

JAGO. Taj čovjek što je upravo izašo  
Uz Cezara bi mogo stajati  
I zapovijedat - takav on je vojnik.  
Al vidite i manu njegovu  
Što jednaka je njegovoj vrlini  
Ko ekvinocij. Šteta ga je! Strah me  
Da povjerenje, kojim ga Otelo  
Počašćuje, u času slabosti  
U bijedu ovaj otok ne svali.

MONTANO. Je l' često takav?

JAGO. Njegovu je snu  
To vazda uvod. Bdjeti će vam dvaput  
Po dvanaest sati ako li ga piće  
Ne uspava.

MONTANO. Al to bi trebalo  
I generalu reći. Možda on to  
I ne vidi il dobro srce mu

Vrlinu samo vidi Cassijevu,  
A ne vidi mu mane. Nije l' tako?

*(Uđe Roderigo)*

JAGO *(tiho Roderigu)*. Rodrigo! Što je? Ajte molim vas  
Za poručnikom.

*(Roderigo ode)*

MONTANO. Šteta, opasno je  
Što plemeniti crnac daje mjesto  
Svog doglavnika čovjeku u kojeg  
Tolika je ukorijenjena slabost -  
I crncu reći bilo bi pošteno.

JAGO. Ja ne ću - ni za ovaj lijepi otok -  
Al vrlo volim Cassija i mnogo  
Učinio bih da ga izliječim  
Od toga zla -

*(Vani vika: U pomoć! U pomoć!)*

No čujte! Kakva buka?

*(Vrati se Cassio progoneći Roderiga)*

CASSIO. Nitkove! Huljo!

MONTANO. Što je, poručniče?

CASSIO. Ništarija da dužnosti me uči!

U bocu ću zatući lupeža.

RODERIGO. Zar mene tući?

CASSIO. Brbljaš, nitkove?

*(Bije Roderiga)*

MONTANO *(zaustavljajući ga)*. Ej, poručniče, stan'te, molim vas.

CASSIO. Gospodine, okanite se il ću  
Po lubanji vas ošinut.

MONTANO. Koješta!  
Vi pijani ste.

CASSIO. Pijan!

*(Biju se)*

JAGO *(tiho Roderigu)*. Otale!  
Izađi i uzbuni vikom grad!

*(Roderigo ode)*

Ej, poručniče - jao, gospodo,  
Pomozite! - Gospodine, Montano -  
Gospodine - pomoz'te! - Lijepa li je  
To straža!

*(Zvono zazvoni)*

Tko to zvoni? Do vraga!  
Probudit će se grad. Ta stanite  
Za ljubav Božju, poručniče, jer  
Za vazda ćete osramotiti se.

*(Vrati se Otelo i pratnja)*

OTELO. Što biva ovdje?

MONTANO. Bome, krv mi teče  
I smrtno ja sam ranjen. *(gubi svijest)*

OTELO. Stanite,  
Života vam.

JAGO. Hej stan'te! Poručniče -  
Gospodine - Montano - gospodo -  
Zar osjećaj ste sav izgubili  
Za službu i za dužnost? Stanite,  
General zbori s vama, stid vas bilo!

OTELO. Hej, što je? Kako to se zbililo? Zar se  
Poturčismo te sami činimo  
Što Turcima je Bog zabranio.  
Ej stid vas bilo, jer ste kršćani!  
Okanite se barbarskog inata,  
Jer tko se makne još da robuje  
Svom bijesu, tome život nije drag  
Jer čim se gane, umrijet će. - To zvono  
Utišajte mi strašno - zaplašit će  
I smutit otok. - Što je, gospodo?  
Moj vrijedni Jago što od jada kao  
Bez duše stojiš tu, govori tko je

To započeo, ljubavi ti tvoje,  
Zapovijedam ti. -

JAGO. Ne znam, malo prije  
Još prijatelji, mirni, skladni kao  
Mladoženja i mlada kad se svlače  
Da skupa legnu - onda, ovaj čas,  
Ko da je kobna zvijezda ih pomela,  
Potegnuli su mačeve i stali  
Da bodu se u borbi krvavoj.  
Ne mogu reći kako začela se  
Ta luda kavga - al bih volio  
U slavnom boju da sam noge te  
Izgubio što doniješe me amo.

OTELO. Michele, što to bješe, te ste tako  
Zastranili?

CASSIO. Oprostite mi, molim,  
Ne mogu zboriti.

OTELO. Montano vrijedni,  
Vi što ste uvijek bili pristojni,  
I sav svijet znade da ste ozbiljan  
I šutljiv mladić, te je glas vam velik  
U ustima mudraca - što se zbiljo  
Te dobri glas ovako kaljate  
I blago svoje časti tratite  
Za ime noćnog kavgadžije? Na to  
Odgovarajte!

MONTANO. Ja sam ljuto ranjen,  
Otelo dični. Sve što znadem ja,  
To može vam i Jago, časnik vaš,  
Da iskaže - a ja ću štedjet riječi

Jer teško sada zborim. Ne znam da sam  
Večeras išta zla učinio  
Il rekao, već ako je kadikad  
Zločinstvo sebe ljubiti il je grijeh  
Oduprijet se kad napane ta sila.

OTELO. Nebesa mi, već počinje mi krv  
Da vlada protiv boljih mi vodiča,  
A strast mi hoće zdravi sud zamračiti  
I voditi me - pa ako tek se maknem  
Il ruku dignem, najbolji će pasti  
Od moga gnjeva. Kazujte mi kako  
Ta gadna kavga nastade i tko je  
Njen začetnik? Tko bude kriv tom grijehu,  
Pa bio moj blizanac, sa mnom rođen,  
Izgubiti će me. - Što? U ratnom gradu,  
Još burnome, gdje srca puka su  
Sva puna straha, zapodijevati  
Te zadjevice, domaće i lične,  
Na dvoru, noću, pa još na straži!  
Strahovito! - Al tko to začne, Jago?

MONTANO. Čuj, ako ti zbog prijateljstva ili  
Drugarstva više ili manje rekneš  
Od istine, ne zovi se vojnikom.

JAGO. Baš popadoste me - al volio bih  
Iščupati sebi jezik taj iz usta  
No Cassiju krivicu nanijeti.  
Al uvjeren sam, istinom mu ne ću  
Učiniti štete. - Čujte, generale:  
Montano i ja bili smo u riječi  
Kad neki čovjek zapomažuć uđe,



A za njim Cassij, htijuć golim mačem  
Iskalit srce. Uto stupi preda nj  
Gospodin ovaj, moleć ga da stane -  
A ja potekoh za vikačem onim  
Da svojom krikom - ko što je i bilo -  
Ne zastraši nam grad. Al on, brzonog,  
Izmaknuo je mojoj nakani.  
Pa kad još začuh zveket mačeva  
I lupu i gdje Cassij bijesno psuje  
- Što do večeras nikad ne bih reko -  
Povratih se za časak pa ih nađoh  
U sukobu gdje biju se i bodu,  
Baš kao što ste vi ih rastavili.  
Kazivat više o tome ne mogu -  
No ljudi tek su ljudi, najbolji  
Kadikad zgriješi. - Premda Cassio je  
Krivicu malu njemu nanio -  
Baš ko što ljudi u svom bijesu kadšto  
I prijatelja udare - al onaj  
Što pobježe zacijelo Cassija je  
Strahovito pogrdio, te nije  
Ni strpljivost se mogla svladati.

OTELO. Znam, Jago, tvoja čestitost i ljubav  
Ublažit hoće to i Cassiju  
Olakšat. Ti si drag mi, Cassio,  
Al odsad nisi doglavnik mi više.

*(Vrati se Dezdemonu s pratnjom)*

Gle, nije li se moje slatko milje

Probudilo! - Za primjer ću te stavit.

DEZDEMONA. Što biva tu?

OTELO. Već sve je dobro, zlato,

Pa hajdmo leći.

*(Montanu)*

Sam ću vaše rane,

Gospodine, da vidam. Vodite ga.

*(Odvedu Montana)*

A ti se, Jago, brižljivo po gradu

Obazri i utišaj one što je

Uzbunila ih ova gadna buka. -

Sad hajdmo, ljubo. Često takva vika

Iz blagog sanku probudi vojnika.

*(Odu svi osim Jaga i Cassija)*

JAGO. Što, zar ste ranjeni, poručniče?

CASSIO. Da, ali za moje se rane nije rodio vidar.

JAGO. Ma ne daj Bože!

CASSIO. Dobri glas, dobri glas, dobri glas! O! Izgubio sam svoj dobri glas, izgubio sam ono što je bilo besmrtno u meni, a što je ostalo, ima i životinja. - Svoj dobri glas, Jago, svoj dobri glas!

JAGO. Poštenja mi, držao sam da ste na tijelu ranjeni - to je važnije nego dobri glas. Dobar je glas tašta i lažna opsjena koju često stečeš bez zasluge, a izgubiš bez krivice. Vi uopće niste izgubili svoj dobri glas, osim ako sami o sebi takve glase raznosite. Ma čovječe! Ima putova da opet omilite generalu. On vas je samo u svom gnjevu odbacio i kaznio vas je više zbog javnih obzira nego od zle namisli. To je upravo tako kao kad bi tkogod htio tući bezazleno pseto da ustraši moćna lava. Umolite mu se i on je vaš.

CASSIO. Volim ga zamoliti da me prezire nego da tako dobra vojvodu vara tako nevrijedan, pijan i nerazuman časnik kakav sam ja<sup>23</sup>. Pijan biti! Govoriti kao papiga! Svađati se! Razbacivati se! Psovati i naduveno govoriti sa svojom vlastitom sjenom! - O ti nevidljiva snago vina, ako nemaš imena po kojem da te poznajemo, nazovimo te đavlom!

JAGO. Tko je bio onaj što ste ga mačem ganjali? Što vam je učinio

CASSIO. Ne znam.

JAGO. Je li moguće?

CASSIO. Sjećam se koječega, ali ničega jasno; znam da je bila svađa, ali ne znam zbog čega. - O Bože, zašto ljudi sebi u usta meću dušmanina da im ukrade mozak - zašto se radujemo, veselimo i kličemo kad sami sebe pretvorimo u životinje?

---

<sup>23</sup> Točno prema originalu bi bilo: "... nego tako dobra vojvodu varati s tako nevrijednim, pijanim i nerazumnim časnikom".

JAGO. No sad vam je posve dobro. Kako ste se mogli tako brzo oporaviti?

CASSIO. Prohtjelo se bijesu pijanstva da ustupi mjesto bijesu srdžbe. Jedna mi slabost otkriva drugu da sâm sebe od srca prezrem.

JAGO. Nemojte, vi ste odviše strog moralist. Takvo je sad vrijeme i takve su sad prilike i položaj u ovom kraju te bih volio da se to nije dogodilo, ali kad je već tako kako jest, okrenite to sebi na dobro.

CASSIO. Zamolit ću ga da mi vrati mjesto, a on će mi reći da sam pijanica! Da imam toliko usta kao hidra, sva<sup>24</sup> bi mi zatisnuo takav odgovor. Maloprije razuman čovjek, začas luda, a odmah zatim živinče! Strašno! - Svaka je neumjerena čaša prokleta i đavo je u njoj.

JAGO. Koješta! Dobro je vino dobra i prijatna stvarca ako s njom valjano postupamo. Ne grdite ga više. Pa onda, dragi poručniče, vi znate, mislim, da vas ja volim.

CASSIO. O tom sam se dovoljno uvjerio, gospodine. - Ja pijan!

JAGO. Svatko se živ može jednom opiti pa i vi, čovječe. Reći ću vam što treba da radite. Žena našega generala je sad general. To mogu zato kazati jer se on sav podao i predao tome da gleda, motri i proučava njezine čare i miline. Ispovjedite joj se iskreno, navaljujte da vam pomogne kako biste opet postigli svoje mjesto. U nje je tako prijazna, ljubezna, mekana i blaga ćud te drži da joj je grijeh i da nije dobra ako učini manje nego je moliš. Zamolite je da opet sveže raskinutu vezu između vas i

---

<sup>24</sup> Lernejska hidra, koju je ubio Heraklo, imala je sedam glava.

svog muža - i ja stavljam na okladu sve što imam, a vi što vas volja, da će ta prekinuta nit ljubavi biti jača nego je prije bila.

CASSIO. Vi me dobro savjetujete.

JAGO. Kunem vam se iskrenošću svoje ljubavi i svoje čestite sklonosti.

CASSIO. Vjerujem vam rado. Sutra ću ujutro zamoliti krepusnu Dezdemonu da se za me zauzme. Očajat ću i sve nade izgubiti ako me sad prevare.

JAGO. Pravo velite. Laku noć, poručniče, moram na stražu.

CASSIO. Laku noć, čestiti Jago.

*(Ode)*

JAGO. Tko veli sada da sam nitkov ja  
Kad ovaj svijet moj iskren je i pošten  
I umu shvatljiv, te je pravi put  
Da crnca opet osvoji? Ta blagu  
Dezdemonu je posve lagano  
Predobiti za svaku vrijednu molbu,  
Jer podašna je kao blagi zrak -  
I nije teško crnca joj osvojiti  
Pa da se mora krsta on odreći  
I svih znakova i simbola spasa -  
Jer srce mu je tako privezano  
Za njenu ljubav te je lako njoj  
I činiti i ne činiti što joj drago.  
Po miloj volji ona boguje  
Nad njegovom slaboćom. Kako dakle  
Da budem hulja kada Cassija

Na ravnu stazu k sreći navodim?  
Đavolska to je teologija!  
Kad đavli hoće ponajcrnji grijeh  
Podjarit, onda najprije nas mame  
Božanskim likom - to sad i ja činim.  
Dok bude ovaj ludov čestiti  
Dezdemonu salijetao da ona  
Sudbinu njemu popravi, i dok se  
U crnca bude jako ona za nj  
Zauzimala, ja ću lijevat crncu  
U uho kužni otrov da ga ona  
Zbog bludne samo želi požude.  
I što se većma bude trudila  
Da učini mu dobro, sve će više  
Otelovo razarat povjerenje. -  
Vrlinu tako njenu ću pretvorit  
U lijepak, a od njezine dobrote  
Sagradit mrežu da se u nju svi  
Zapletu.

*(Roderigo se vrati)*

Što je, Roderigo?

RODERIGO. Ja sam ovdje u lovu, ali ne kao pas koji lovi, već ko onaj što samo štekće. Kesa mi je gotovo prazna, noćas sam dobio grdnih batina - a konac će, mislim, biti taj da ću za svoju muku steći mnogo iskustva, pa ću se posve bez novaca i s malo više pameti vratiti u Mletke.

JAGO. O jadan je tko nema strpljivosti!  
Zar može rana drukčije zacijelit

No pomalo? Ti znaš da pameću  
Mi radimo, a ne čarolijama,  
A pameti se hoće vremena.  
Zar nije dobro? Cassio je tebe  
Izlupao, al ti si Cassija  
Tek s malo štete svrgo. Premda sve  
Na suncu lijepo raste, ipak plod  
Što prvi cvate, prvi će i dozret.  
Potrpi malko. - Sviće, boga mi  
U zabavi i radu čas je kratak. -  
Ukloni se i pođi u svoj stan.  
Otale, velim, kasnije ćeš više  
Da doznaš. Idi!

*(Roderigo ode)*

Dvoje sada treba  
Da uradimo. Moja žena mora  
Za Cassija da gane svoju gospu.  
Nagonit ću je na to. Ja ću dotle  
Odmamit crnca i dovesti natrag  
Da Cassija baš nađe kad mu bude  
Salijeto ženu. - Pravi put je to,  
A odgoda i mlakost nosi zlo.

*(Ode)*

## TREĆI ČIN

### Prvi prizor

*Cipar. - Pred dvorom.*

*(Uđe Cassio i nekoliko svirača)*

CASSIO. Tu zasvirajte, gospodo - vaš trud ću  
Naplatit. Nešto kratko. Generalu  
Nazovite "dobro jutro".

*(Glazba)*

*(Uđe Lakrdijaš)*

LAKRDIJAŠ. Ej, gospodo, zar su vaša glazbala bila u Napu-  
lju da tako kroz nos unjkaju?

PRVI SVIRAČ. Kako, gospodine, kako?

LAKRDIJAŠ. Molim vas, jesu li ovo svirale?

PRVI SVIRAČ. Jesu, gospodine, dakako.

LAKRDIJAŠ. Samo da vam ne budu svirale na vrbi.

PRVI SVIRAČ. Kako to - na vrbi, gospodine?



LAKRDIJAŠ. Da vam plaća za vaše sviranje ne ostane svirala na vrbi.<sup>25</sup> Ali, gospodo, evo vam novaca. Generalu se vaša glazba tako sviđa te vas moli da se okanite takve dernjave ako Boga znate.

PRVI SVIRAČ. Dobro, gospodine, okanit ćemo se.

LAKRDIJAŠ. Ako umijete tako svirati da se ne čuje, e onda dete još jednu jer general baš ne voli, štono riječ, s l u - š a t i glazbu.

PRVI SVIRAČ. To ne možemo, gospodine.

LAKRDIJAŠ. Onda zadjenite frule za pojas, jer ja hoću da odem. Idite, rasplinite se, otale!

*(Svirači odu)*

CASSIO. Čuješ li, moje drago momče?

LAKRDIJAŠ. Ne, ja ne čujem vaše drago momče, ja čujem vas.

CASSIO. Molim te, ostavi se doskočica. Evo ti zlatan cekinčić - ako je generaličina pratilica budna, reci joj da je ovdje neki Cassio koji je moli za malu ljubeznost da s njom govori. Hoćeš li?

LAKRDIJAŠ. Ona je budna, gospodine, pa budne li začas ovdje, budi vam slobodno misliti da je na moju pobudu došla.<sup>26</sup>

CASSIO. Ded, prijatelju.

---

<sup>25</sup> Čitava ova igra riječima je ovdje slobodno prevedena.

<sup>26</sup> I ovo je slobodno prevedeno.

*(Lakrdijaš ode)*

*(Uđe Jago)*

CASSIO. Baš u dobri čas,  
Moj Jago.

JAGO. Zar ni legli niste?

CASSIO. Nisam -

Ta svitalo je kad se rastajasm<sup>27</sup>.  
Usudih se po vašu ženu poslat -  
Zamoliti ću je da mi pomogne  
Do kreposne Dezdemone da dođem.

JAGO. Pa ja ću vam je odmah poslati  
I smisliti način kako li ću crnca  
Ukloniti s puta da se uzmognete  
Slobodnije porazgovoriti.

CASSIO. Ponizno hvalim.

*(Jago ode)*

Nisam u Firenci  
Ljubeznijega znao čovjeka  
Ni vrlijega.<sup>28</sup>

*(Uđe Emilija)*

---

<sup>27</sup> Između II. i III. čina proteklo je dakle samo nekoliko sati.

<sup>28</sup> Cassio je Firenčanin, a Firenčani su bili na glasu sa svoje ljubeznosti.

EMILIJA. Poručniče dragi,

Dobro jutro vam želim. Žao mi je  
Što pali ste u nemilost - al sve će  
Još dobro bit. General zbori o tom  
Sa ženom, koja svojski za vas radi -  
Al crnac veli: onaj što ste ga  
Vi ranili, na glasu je na Cipru  
I mnogo ima pristaša - pa zato  
Po zdravome vas treba razumu  
Da odbije - al tvrdi da vas ljubi  
I ne treba mu drugog molitelja  
Do njegove naklonosti - pa čim se  
Najzgodnija mu pruži prilika,  
Povratit će vam službu.

CASSIO. Ipak bih

Zamolio vas - ako mislite  
Da zgodno bi moglo biti -  
Udesite mi priliku da mogu  
S Dezdemonom govorit nasamo.

EMILIJA. Uniđite - i ja ću vas odvesti

Gdje srce ćete moći slobodno  
Otvoriti.

CASSIO. Zadužit ćete me.

*(Odu)*

## Drugi prizor

*Soba u dvoru.*

*(Uđu Otelo, Jago i gospoda)*

OTELO. Ta pisma, Jago, predaj kormilaru  
I po njemu poruči vijeću smjerni  
Moj poklon. Zatim hoću da se prođem  
Po utverdama - tamo me potraži.

JAGO. Učinit ću, moj dobri gospodar.

OTELO. Da pregledamo tvrđu, gospodo?

GOSPODIN. Po zapovijedi vašega gospodstva.

*(Ođu)*

## Treći prizor

*Vrt u dvoru.*

*(Uđu Dezdemonu, Cassio i Emilija)*

DEZDEMONA. Ne boj se, sve ću, dragi Cassio,  
Učinit da tebi pomognem.

EMILIJA. Da, draga gospo. Znajte, muž se moj  
Žalosti ko da o njemu se radi.

DEZDEMONA. Poštena duša. - Ne sumnjajte, Cassio,  
Ja hoću da se s mojim gospodarom  
Ko negda opet sprijateljite.

CASSIO. Ma što god, gospo, snašlo Cassija,  
On bit će uvijek vjeran sluga vaš.

DEZDEMONA. Znam - hvala vam. Vi ljubite mog muža  
I odavno ga poznajete. Znajte,  
Toliko tek nepristupan će biti  
Koliko ište oprez.

CASSIO. Da - al, gospo,  
Taj oprez može ili dugo trajat  
Il mršavo i slabo hraniti se  
Il još porasti prema prilikama -  
Pa kako ja ću biti nenazočan,  
A moje mjesto popunjeno, to će  
Zaboraviti ljubav mi i službu  
General.

DEZDEMONA. Ne boj se - za mjesto ti  
Pred Emilijom jamčim. Vjeruj mi,  
Kad ja obećam neku ljubav, to ću  
Izvršit je do najmanjega dijelka.  
Moj vojno ne će nikad imat mira -  
Pitomit ću ga bdjenjem, dodijavat  
Čavrljajuć mu - postelju ću školom,  
A stol mu ispovjedaonicom  
Učiniti - u sve što započne,  
Uplesti ja ću Cassijevu molbu.  
I zato mi se raduj, Cassio,  
Jer umrijet voli tvoja zaštitnica  
No tvoju stvar zapustit.

EMILIJA. Moj gospodar  
Gle dolazi.

CASSIO. Oprostit ću se, gospo.

DEZDEMONA. Ne, ostajte i čujte što ću reći.

CASSIO. Ne sada, gospo - vrlo ja sam smeten  
I zato nisam sposoban da radim  
Za svoju stvar.

DEZDEMONA. Pa na volju vam bilo.

*(Cassio ode)*

*(Uđu Otelo i Jago)*

JAGO. Ha, to mi nije po volji!

OTELO. Što veliš?

JAGO. Ja? Ništa - ili ako rekoh, ne znam  
Što, gospodaru.

OTELO. Nije li Cassio se  
To s mojom ženom sad oprostio?

JAGO. Zar Cassio? Ne, ne, zacijelo nije -  
Jer ne vjerujem da bi tako kradom  
Otići htio kao krivac videć  
Gdje dolazite.

OTELO. On je bio, mislim.

DEZDEMONA. Moj gospodaru! - S nekim moliteljem  
Govorila sam, s čovjekom što gine  
Od nemilosti vaše.

OTELO. S kojim to?

DEZDEMONA. Ta s poručnikom vašim, s Cassijem.

O gospodaru, ako imam čara  
I snage nešto da vas ganem, odmah  
Pomirite se s njim, jer ako vas  
On istinito ne ljubi i ako  
Sagriješio je hotice, a ne  
S neznanja, onda nisam kadra ja  
Razabrat čestit obraz. Molim vas,  
Pozovite ga natrag.

OTELO. Je li on sad  
Odavde otišao?

DEZDEMONA. Da, i tako  
Satrven da je dio jada svog  
U mene ostavio s njim da patim.  
Pozovite ga natrag, mili moj.

OTELO. Ne sada, ljubo mila, drugi put.

DEZDEMONA. A hoće l' to bit skoro?

OTELO. Nabrzo,  
Za tvoju volju, dušo.

DEZDEMONA. Hoćete l' ga  
O večeri večeras pozvati.

OTELO. Večeras ne.

DEZDEMONA. O ručku dakle sutra?

OTELO. Ne, ne ću doma ručat. Sastajem se  
U tvrđavi sa svojim časnicima.

DEZDEMONA. Pa sutra u večer - ili ujutro  
U utorak, u podne, navečer  
Il u srijedu dopodne. Vrijeme, molim,  
Odredite, al nek ne premaši

Tri dana. On se kaje, vjere mi -  
I ako grijeh mu nije gotovo  
Ni pogreška po običnome sudu  
Da skrovito se ukori - tek ako  
U ratu, štono riječ, i najbolji  
Za primjer mora služiti. Kada  
Da dođe? Recite, Otelo. Ja se  
U duši pitam što bih vama ja  
Odreći mogla da me molite,  
I da li bih ovako stajala  
Oklijevajući. Michele Cassio,  
Što prosi me je s vama dolazio  
I često, kad sam loše o vama  
Govorila, zauzimo se za vas -  
Pa zar toliko mučiti se moram  
Da primite ga? Vjerujte mi, ja bih  
Učiniti mogla mnogo -

OTELO. Dosta je;  
Nek dođe kada hoće - ne ću ti  
Odreći ništa.

DEZDEMONA. Nije ovo milost,  
Već to je tako kao da vas molim  
Rukavice da nosite il tečno  
Da jedete il tople haljine  
Obučete, il ko da zahtijevam  
Da sami sebi korist namaknete.  
Ne - kad bih molbom htjela zaista  
Da kušam vašu ljubav, trebalo bi  
Da bude teško, teretno i mučno  
Učiniti.



OTELO. Ne, ništa ne ću ti

    Odreći - al te samo jedno molim,

    Da ostaviš me časak nasamo.

DEZDEMONA. Da odbijem? Ne, zbogom, gospodaru.

OTELO. Ostaj mi zdravo. Začas ću ti doći!

DEZDEMONA. Pa hajdmo, Emilija. - Radite

    Po miloj volji. Bili makar kakvi,

    Ja slušam vas.

*(Ode s Emilijom)*

OTELO. O divni stvore! Zator

    Na moju dušu ako ne ljubim te,

    A kad te jednom ljubiti prestanem

    Povratio se kaos.

JAGO. Plemeniti

    Moj gospodaru -

OTELO. Što bi htio, Jago?

JAGO. Kad vi ste ono gospu prosili,

    Je li Cassio za vašu ljubav znao?

OTELO. Jest, od početka do kraja. A zašto

    To pitaš?

JAGO. Htjedoh samo svoju miso

    Utvrditi - ništa zla.

OTELO. A kakvu miso?

JAGO. Ja misljam da je nije još poznavao.

OTELO. O da - i često bješe posrednik

    Među nama.

JAGO. Zar zaista?

OTELO. Pa da!

Da - zaista. - Zar u tom nešto vidiš?

Zar nije pošten?

JAGO. Pošten, gospodaru?

OTELO. Da, pošten, pošten!

JAGO. Koliko ja znam.

OTELO. Što misliš?

JAGO. Što da mislim?

OTELO. "Što da mislim?"

Nebesa mi, on jeka mi je pusta.

Ko da u misli neku neman krije

I odveć strašnu da je otkrije. -

Ti smjeraš nešto. Maloprije čuh

Gdje veliš da ti nije po volji

Kad s mojom ženom praštao se Cassij.

A što ti nije bilo po volji?

Kad rekoh da mi pouzdanik bješe

Za cijelo vrijeme moje prosidbe,

Povikao si ti: "Zar zaista?"

I namrštio čelo, kao da si

U mozgu neku strašnu miso krio.

Što misliš - kazuj ako li me ljubiš.

JAGO. Ta znate da vas ljubim, gospodaru.

OTELO. Da, mislim da me ljubiš, i jer znam

Da ljubavi si pun i čestitosti

Te važeš riječi prije nego ćeš ih

Izustiti, još više straši me

Što zapinješ. Jer obične su zamke

U podla to i himbena nitkova,

Al u poštena čovjeka su tajne

To optužbe što podiže ih srce  
Jer svoja čuvstva svladat ne može.

JAGO. Al Cassij - zaklet bih se mogo da je  
Poštenjak.

OTELO. I ja mislim.

JAGO. Trebalo bi  
Da ljudi jesu kakvi se i grade,  
Il koji nisu, da se ne mogu  
Ni gradit.

OTELO. Da, onakvi trebalo bi  
Da jesu ljudi kakvi se i grade.

JAGO. Ja mislim dakle, Cassio je pošten.

OTELO. Ne, još se nešto krije tu. Govori  
Što misliš i što mudruješ, i podaj  
Najgoroj misli ponajgoru riječ.

JAGO. Oprostite mi, dobri gospodaru,  
U svemu ja vam dugujem poslušnost,  
Al ne u onom, gdje su slobodni  
I robovi. Da kažem svoje misli?  
Pa recimo da ružne su i podle -  
No gdje je takva palača u koju  
Opačina se katkad ne uvuče,  
I čije srce čisto je toliko  
Te ne bi kadgod neka gadna slutnja  
Uz pravičnu se našla misao  
Da sud i pravdu vrši.

OTELO. Izdaješ  
Svog prijatelja ako misliš da se  
Krivica njemu nanosi, a tuđiš  
Tu svoju miso uhu njegovu.

JAGO. Da, moja slutnja pogrešna je možda,  
Jer priznat moram, tako nesretna je  
U mene ćud te njušim nedjela  
Gdje ih i nema - zato molim vas,  
Ne marite u svojoj mudrosti  
Za čovjeka što tako jadno sudi,  
I nemojte se bacati u brigu  
Zbog nestalnih i labavih mu slutnja,  
Jer ne bi to ni vama prudilo  
Ni vašem miru, a ni mom poštenju  
Ni ponosu ni mudrosti mi da vam  
Izrečem svoje misli.

OTELO. Što to misliš?

JAGO. Čist obraz je u čovjeka i žene,  
Moj gospodaru, prava duševna  
Dragocjenost. Tko kesu mi ukrade,  
Taj nevrijednu je stvar mi ukrao  
Što nešto je i ništa - bješe moje,  
A sad je njegovo i tisućama  
Poslužilo je - ali tko mi čisti  
Ukrade obraz, otimlje mi nešto  
Što njemu ne će donijet bogatstva,  
A mene čini prosjakom.

OTELO. Ja hoću,  
Nebesa mi, da doznam tvoje misli.

JAGO. Al ne možete, pa da srce mi je  
U vašoj ruci, a još manje tako  
Dok ja ga čuvam, gospodaru.

OTELO. Ah!

JAGO. O čuvajte se ljubomornosti!  
Grdoba to je zelenooka,  
Što vlastitom se svojom hranom igra -<sup>29</sup>  
I blago mužu prevarenu koji  
Zna udes svoj, a nema ljubavi  
Za nevjernicu, ali teško onom  
Što lud je za njom sav, a ipak sumnja,  
Što sluti zlo, a ipak žarko ljubi!

OTELO. O jao!

JAGO. Kad je prosjak zadovoljan,  
On bogat je i prebogat, a blago  
Golemo ubogo je kao zima  
U onog što neprestano se boji  
Siromaštva. Zaštiti, Bože, srca  
Sveg roda moga od ljubomora!

OTELO. Što znači sve to? Zar ti misliš da bih  
Ja htio živjet u ljubomoru  
I pratit svaku mijenu mjesečnu  
U novoj sumnji? Ne, da posumnjam,  
U isti čas bih i odlučio.  
Zamijeni mene jarcem slobodno  
Zaokupe li igda svu mi dušu  
Te ništave i puste sumnje što si  
Prikazao ih sada. Ne može  
Učiniti me ljubomornim ako  
Tko reče da je lijepa žena mi,  
Da dobro živi i da ljubi društvo  
I zabavlja se rado i da pjeva

---

<sup>29</sup> Misli se valjda kao mačka koja se igra mišem prije nego ga pojede.

I igra, pleše dobro. Vrlo ženu  
To čini još kreposnijom. I ne ću  
Zbog slabe svoje vrijednosti da sumnjam  
Ni da se bojim njene nevjere  
Jer ima oči pa me odabrala.  
Ne, Jago, prije hoću vidjeti  
No posumnjam - a kada posumnjam,  
Utvrđiti - a kada utvrđim,  
Tek jedno može biti: otale  
U isti čas i ljubav i ljubomor!

JAGO. To mi je drago jer ću sada smjeti  
Slobodnije pokazat vam pokornost  
I ljubav što je spram vas osjećam.  
Pa zato čujte što mi dužnost veli.  
Ne govorim o dokazu još, ali  
Na svoju ženu dobro pazite  
I motrite je kad je s Cassijem.  
Ni ljubomorno ne budi vam oko  
Ni bezbrižno - jer žao bi mi bilo  
Da prevareno bude iskreno  
I plemenito vaše srce zbog  
Dobrote svoje. Zato pazite!  
Ja znadem dobro ćud i navike  
Domaje naše - Mlečanka će samo  
Nebesima vragolije pokazat  
Što mužu svom ih otkrit ne smije,  
I savjest njoj ne veli: ne učini,  
Već dobro hini!

OTELO. Što to veliš?

JAGO. Kad se

Udala za vas, prevarila je  
Svog oca, a kad strepila je tobož'  
I bojala se vaših pogleda,  
Najviše ih je ljubila.

OTELO. Da, da!

JAGO. No eto! Ona što je tako mlada

Toliko se pretvarat umjela  
I ocu posve zamazati oči  
Te mislio je da je opčinjena -  
Al ja sam drzak - ponizno vas molim  
Za oprostjenje što vas odveć ljubim.

OTELO. Zadužio si mene zauvijek.

JAGO. Ja vidim - malko klonuli ste duhom.

OTELO. Ni trunak, baš ni trunak.

JAGO. Bojim se

Da jeste, vjere mi - no nadam se  
Prosudit ćete - ono što vam velim  
Da dolazi od ljubavi - al vidim,  
Potreslo vas je - ne mislite da je  
U mojih riječi više važnosti  
I zamašaja no u sumnje. -

OTELO. Ne ću.

JAGO. Jer inače bi jadnim posljjetkom

Urodile mi riječi, gospodaru,  
A to ne želim. Cassio je vrstan  
Moj prijatelj - al vidim, gospodaru,  
Da smučeni ste.

OTELO. Nisam jako smućen  
Već mislim samo da je čestita  
Dezdemona.

JAGO. Da živi dugo takva  
I vi da tako o njoj mislite!

OTELO. Al ipak može priroda zastranit -

JAGO. Da, to je ono - jer, da budem drzak,  
Prosaca mnogo odbila je ona,  
Zemljaka svojih, svoga staleža  
I boje lica - premda vidimo  
Da ljudska ćud baš za tim uvijek teži.  
Najgadnija se može požuda  
Da njuši tu i najopačnija  
Neprirodnost i misli nastrane -  
Oprostite mi, ja ne govorim  
Baš pouzdano o njoj, premda strah me,  
Kad njen se nagon boljem sudu vrati;  
Da ne počne vas poredit sa svojim  
Zemljacima i da ne pokaje se.

OTELO. Otiđi. Zbogom. Ako više spaziš,  
Dojavi mi. I ženi svojoj reci  
Nek pripazi. Sad ostavi me, Jago.

JAGO. Ostajte zbogom, gospodaru.

*(Odlazi)*

OTELO. Zašto  
Oženih se? - Poštenjak taj zacijelo  
I zna i vidi mnogo više no  
Što otkriva.



JAGO (*vрати se*). Ja molim vašu milost  
Da o toj stvari više ne mislite  
Već vremenu je ostavite. Cassij  
Doduše treba da zadrži mjesto  
- Jer zaprema ga s velikom vrsnoćom -  
Al ako vam se sviđi neko vrijeme  
Odbijati ga, moći ćete njega  
Da prozrete i njegov postupak.  
I pripazite hoće l' gospa živom  
I vrućom molbom navaljivati  
Da primite ga natrag - to će mnogo  
Da znači. Dogle mislite pak da sam  
U svome strahu odveć brižljiv bio  
- A s razlogom se bojim da i jesam -  
Pa smatrajte za nedužnu je, molim.

OTELO. Savladat ću se, ne boj se.

JAGO. Još jednom  
Ostajte zbogom.

(*Ode*)

OTELO. Pošten je od glave  
Do pete on, a iskusni mu duh  
Zna svaku stranu ljudskog djelovanja.  
Upoznam li da neukrotiva je  
Sokolica - pa bile sponje joj  
Baš glavne žile srca moga - ja ću  
Ispustiti je, nek je vjetar nosi,

Nasumce neka lovi.<sup>30</sup> - Možda zato,  
Što crn sam - i što slatko zboriti  
Ne umijem ko gizdelini - ili  
Što ljeta mi već teku nizbrdo -  
Al to je malo - izgubljena mi je  
I prevaren sam, pa se tim tek tješim  
Što gadi mi se. To je kletva braka  
Da možemo nazivat svojima  
Stvorenja slatka ta, al ne možemo  
I njine želje. Volio bih da se  
Ko žaba hranim parom tamničnom,  
No da u moga bića ljubljenog  
Imade kut za tuđu nasladu.  
Al nevolja je ljudi uglednih  
Da manje su od zala slobodni  
No niski. To je neuklonivo  
Ko smrt - i taj je udes dvojaki<sup>31</sup>  
U zametku već nama dosuđen.  
Al evo nje - o, ako nevjerna je  
Dezdemonna, nebesa sama sobom  
Podruguju se! - Ne ću vjerovati.

*(Vrate se Dezdemonna i Emilija)*

---

<sup>30</sup> To je slika iz sokolarstva. Sokole su puštali protiv vjetra, jer ako bi ih pustili s vjetrom, ne bi se vratili. Takvih slika ima u Shakespearea vrlo mnogo.

<sup>31</sup> U originalu stoji "forked", što znači "rašljast". Nijemci prevode "gehörnt" (rogat), aludirajući na prevarena muža, ali to ne mora biti.

DEZDEMONA. Otelo dragi, već vas čeka ručak  
I plemeniti otočani što ih  
Vi pozvaste.

OTELO. Zavrijedio sam ukor.

DEZDEMONA. Što govorite tako slabim glasom?  
Da niste bolni?

OTELO. Nešto me na čelu  
Zaboljelo.

DEZDEMONA. Od bdjenja je zacijelo -  
Al to će proći. Zavit ću vam čvrsto,  
Za uru bit će dobro.

OTELO. Premalen je  
Taj rubac vaš.

*(Odbaci rubac koji joj padne na tlo)*

Al ostavite. Hajdmo -  
Ja želim s vama poći u kuću.

DEZDEMONA. Veoma žalim što ste bolesni.

*(Dezdemonu i Otelo odu)*

EMILIJA. Veselim se što taj sam rubac našla.  
Otelov to je prvi spomen-dar,  
A muž je moj tvrdoglavi me sto put  
Salijetao da njojzi ga ukradem.  
Al ona tako voli zalog taj  
- Jer on je zakle da ga vazda čuva -  
Te uvijek njega nosi sa sobom

I cjeliva i s njime govori.  
Izvesti ja ću drugi takav rubac  
I dat ga Jagu. Bog zna što će mu;  
Ja ne znam - tek ugodit mu hoću.

*(Jago se vrati)*

JAGO. Ej, što to ovdje sami radite?

EMILIJA. Ne grdite me - imam nešto za vas.

JAGO. Ti nešto za me? Nešto obično je -

EMILIJA. A?

JAGO. Imat ludu ženu.

EMILIJA. Je l' to sve?

A što ćete mi dat za onaj rubac?

JAGO. Za kakav rubac?

EMILIJA. Kakav rubac! Onaj

Što crnčev prvi dar Dezdemoni je

I što ste često tjerali me da ga

Ukradem.

JAGO. Zar si ukrala ga njoj?

EMILIJA. Ne, bome nisam, već je ispao joj

S nepažnje. Srećom ja sam bila tu

I vidjela ga. Gle!

JAGO. Valjana žena!

Al podaj mi ga.

EMILIJA. Što će vama on

Te tako živo željeli ste da ga

Ukradem?

JAGO. Što vas briga!

*(Šćapi ga)*

EMILIJA. Ako nije  
Za nešto važno, vratite mi ga.  
O jadna gospa! S pameti će sići  
Kad opazi da nestalo ga.

JAGO. Vi joj  
Ne priznajte da znate za nj. Jer meni  
On treba. Ajte, ostavite me.

*(Emilija ode)*

JAGO. U Cassijevu stanu taj ću rubac  
Izgubiti - i on će njega naći.  
Sitnice takve, lake kao zrak,  
Utvrđiti su kadre ljubomornost  
Ko sveto pismo. To će nešto vrijedit.  
Od otrova se mog već crnac mijenja -  
Jer kobne misli djeluju ko otrov  
Što isprva baš nije neukusan,  
Al kada malko u krv prodre, pali  
I žeže kao rudnik sumporni.  
Baš kako rekoh - evo dolazi!  
Mandragora ni mak ni drijemci svi  
Na ovom svijetu ne će ti pomoći  
Da usneš slatkim snom jučerašnjim.

*(Otelo se vrati)*

OTELO. Ah, meni da je nevjerna!

JAGO. Ta što je

Moj generale? Ni riječi već o tom.

OTELO. O idi! Nosi se - jer na muke me

Ti mećeš. Bolje onom, boga mi,

Tko prevaren je teško, nego tko

Tek malo znade -

JAGO. Ali, gospodaru -

OTELO. Jer što sam ja i slutit mogao

O skrovitim joj bludnim časima?

Ni vidio ih nisam niti o tom.

Razmišljao, pa nije boljelo me:

I noću za tim spavao sam dobro

I bezbrižan i veseo sam bio

I Cassijevih nisam cjelova

Na usnama joj vidio. Kad nekog

Pokradu tako, te ne osjeća

Da pokraden je, nemojte mu reći

I ništa nije njemu ukradeno.

JAGO. Što čujem žao mi je.

OTELO. Sretna mene

Da čitav logor se - i opkopari

I drugi svatko njenim slatkim tijelom

Nasladio, a ja da ništa ne znam. -

Sad zauvijek zbogom, miru duše moje,

I zbogom, tiho moje zadovoljstvo!

Oj zbogom četo perjanička, bitke

Vi junačke što činite vrlinom

Častoljublje, oj zbogom! Zbogom, konju

Viloviti i gromka trubljo ti

I bučni bubnju, glasna sviralo,  
I barjače mi veličanstveni,  
Sva časti i sav sjaju, ponose  
I diko slavnog boja! I vi ždrijela  
Smrtonosna, što rikom paklenom  
Sa tutnjavom se strašnom Jupitra  
Vjekovitoga nadmećete, - zbogom!  
Otelov sada dovršen je rad!

JAGO. Ma gospodaru, je li moguće!

OTELO. Dokaži, huljo, stalno mi dokaži  
Da bludnica je - daj mi vidljiv dokaz  
Il, besmrtni mi duše, bolje bi  
Za tebe bilo da si psetom rođen  
No moj da stigne plameni te bijes!

JAGO. Zar dotle dođe?

OTELO. Vidjet hoću - ili  
Dokaži tako bar da ne bude  
Na dokazu mi kvačice ni petlje  
O kojoj bi se sumnja objesila -  
Il ode tvoja glava.

JAGO. Plemeniti  
Moj gospodaru -

OTELO. Ako klevećeš je,  
A mene mučiš, nikada se više  
Ne moli Bogu i zatomi savjest,  
Na grozu grozu nagomilaj, nebo  
Da proplače, a zemlja protrne  
Od tvojih djela - jer ti ne možeš  
Prokletstvu vječnom ništa dodati,  
Što strašnije bi bilo.

JAGO. Milost! Bože,  
Oprosti mi! Ma jeste l' čovjek vi?  
Imade l' u vas razuma i duše?  
Bog budi s vama! Uzmite mi službu. -  
O jadona ludo, što tek zato živiš  
Da u grijeh ti se promeće poštenje! -  
O strašni svijete! Pazi, pazi, svijete,  
Jer opasno je iskren bit i čestit. -  
Zahvaljujem vam na tom nauku  
I odsad ne ću prijatelja ljubiti  
Kad s ljubavi toliko valja gubiti.

OTELO. Ne, ostani, jer bit će da si pošten.

JAGO. Ne, trebalo bi da sam mudar jer je  
Poštenje ludost - ne polučuje  
Za čime ide.

OTELO. Neba mi i zemlje,  
Ja mislim da je čestita mi žena,  
A mislim da i nije - mislim da si  
Poštenjak ti, a mislim da i nisi.  
Ja tražim dokaz. Ime njezino,  
Što čisto bješe ko Dijane<sup>32</sup> lice,  
Sad okaljano je i crno kao  
Moj obraz. - Ako ima konopaca  
Il noževa i otrova il vatre  
I rijeka koje dave - ne ću to podnositi. -  
Ja hoću steći uvjerenje.

JAGO. Vidim,  
Gospodine, da strast vas proždire,

---

<sup>32</sup> Dijana, u Rimljana božica svjetlosti, prirode, lova itd.



I kajem se što to sam rekao vam.  
Zar uvjerenje steći biste htjeli?

OTELO. Ne htio - hoću!

JAGO. Pa i možete!

Al kako? Kako da se uvjerite?  
Zar biste htjeli biti motrilac  
I glupo buljit - gledat je u bludu?

OTELO. O grom i pako!

JAGO. Tegotno bi bilo

I mučno, mislim, na taj prizor ih  
Namamiti - i bezumni bi bili  
Da ikad vide tude smrtne oči  
Gdje skupa leže. Što i kako dakle?  
I što da kažem? Gdje je uvjerenje?  
Jer nemoguće to je vidjeti  
Pa da su kao koze upaljeni  
Il puteni ko majmuni i bludni  
Ko vuci kad se gone, ili ludi  
Ko glupost kad se opije. Al ipak  
Ja velim: ako mogu optužbe vas  
I jaki znaci - koji vode ravno  
Do vrata istine - da uvjere,  
To možete da dobijete.

OTELO. Daj mi

Živ dokaz da je nevjerna.

JAGO. Baš nije

Po ćudi ta mi služba - ali kako  
Već zagazih duboko u tu stvar,  
Poštenjem ludim na to potaknut  
I ljubavlju, pa hajde - nastavit ću.

Kod Cassija sam bio nedavno<sup>33</sup>  
Na noćištu - a kako me je strašno  
Zub bolio, ne mogoh usnuti.  
Imade ljudi tako slabe građe,  
Te u snu štošta gundaju o sebi -  
I Cassio je takav. Čuo sam ga  
Gdje veli u snu: "Ah, Dezdemonice,  
Oprezni bud'mo, krijmo svoju ljubav" -  
A onda mi je ruku uhvatio  
I stisnuo i kliknuo: "O slatko  
Stvorenje!" - i poljubio me živo,  
Ko da će cjelov s korijenjem iščupat,  
Što raste mi na usnicama - zatim  
Na bedro je položio mi nogu  
I uzdisao i cjelivao me  
I viknuo: "O klete li sudbine  
Što crncu te je dala!"

OTELO. Grozno! Grozno!

JAGO. E - to je bio samo njegov san.

OTELO. Al znači da se prije nešto zbilo.

Doduše san, al kobna to je slutnja.

JAGO. I od tog mogu drugi dokazi

Ojačati što slabi su po sebi.

OTELO. Razderat ću je na komadiće.

JAGO. Razberite se - nikakav se čin

Još ne vidi, još može bit poštena.

Al recite mi samo niste li

---

<sup>33</sup> Ovo mjesto dokazuje da se radnja na Cipru ne može onako brzo događati kako se čini.

U ruci svoje žene vidjeli  
Kadikad neki rubac, jagodama  
Izvezen?

OTELO. Ja sam joj ga dao. Prvi  
Moj dar to bješe.

JAGO. Toga nisam znao.  
Al takvim rupcem - njezinim zacijelo -  
Baš danas Cassij otiro je bradu.

OTELO. O ako bješe onaj -

JAGO. Onaj ili  
I drugi njezin, to će protiv nje  
Govoriti uz druge dokaze.

OTELO. Što nema rđa devet tisuća  
Života! - Jer je jedan neznatan  
I prejadan za moju osvetu.  
Sad vidim da je istina. - Gle, Jago,  
Ovako ja ću nebu pod oblake  
Otpuhnut glupu ljubav - nestade je! -  
O ustani iz paklenih dubina,  
Ti osveto mi crna! Ljubavi,  
Prepusti bijesnoj mržnji svoju krunu  
I prijestolje što u srcu se diže!  
A vi se, grudi, nadmite jer pune  
I prepune ste zmijinjega jeda!

JAGO. Umirite se!

OTELO. Krvi! Krvi! Krvi!

JAGO. Pritrpite se, velim - možete se  
Još promisliti.

OTELO. Nikad, Jago. Ko što  
U Crnog mora nema oseke,

Već ledena, silovita mu struja  
Sveđ naprijed hrli do Propontide  
I Helesponta, tako ne će nikad  
Ni moje misli krvave uzmaći  
I ne će se u nježnoj ljubavi  
Utaložiti, već snažnim korakom  
Koracat naprijed dok ih osveta -  
Beskonačna i strašna ne proguta! -

*(Klekne)*

Tu ispred onog neba mramornog  
I poštujući svetu prisegu  
Za ovo svoju vjeru zalažem!

JAGO. Ne ustanite još.

*(Klekne)*

Svjedočite,  
Vi svjetlosti što vječno plamtite,  
I vi nebesa što odasvud nas  
Okružujete - posvjedočite  
Da Jago evo žrtvuje svu snagu  
Svog uma, svojih ruku, srca svog,  
Osramoćenom da Otelu služi!  
I njegovu da sluša zapovijed,  
Nalagat će mi savjest - pa nek bude  
Ma kako krvav čin.

OTELO. Odazivljem se  
Toj ljubavi - ne praznom hvalom već

Obilato. I smjesta šaljem te  
Da radiš. Za tri dana želim čuti  
Gdje veliš mi da Cassio ne živi.

JAGO. Moj prijatelj je mrtav, izvršen je  
Vaš zahtjev - ali ona neka živi.

OTELO. Prokleta bila gadna bludnica!  
Prokleta bila! Hajde sa mnom. Idem  
Da prijeka smrtna sredstva namaknem  
Za lijepog toga đavla. Sad si ti  
Moj poručnik.

JAGO. O - vaš sam dovijeka.

*(Odu)*

## Četvrti prizor

*Pred dvorom.*

*(Uđu Dezdemona, Emilija i Lakrdijaš)*

DEZDEMONA. Ej, znate li gdje stoji poručnik Cassio!

LAKRDIJAŠ. Tko bi to mogao znati.

DEZDEMONA. Zašto čovječe?

LAKRDIJAŠ. Otkle da znam da li on stoji? Možda baš sjedi, a  
možda i leži.<sup>34</sup>

---

<sup>34</sup> U originalu je igra riječju "lie" koja znači i ležati i lagati (njemački "liegen" i "lügen").

DEZDEMONA. Okanite se šale. Pitam vas gdje stanuje.

LAKRDIJAŠ. Da vam kažem gdje stanuje, jao meni!

DEZDEMONA. Kakve su to budalaštine?

LAKRDIJAŠ. Ja ne znam gdje stanuje, pa kad bih izmislio neki stan i rekao da stoji ovdje ili da stoji ondje, moglo bi me skupo stajati.

DEZDEMONA. Zar ne možete ispitati gdje je - i od drugih doznati?

LAKRDIJAŠ. Postupat ću kao učitelj vjere, to jest pitat ću, a oni će mi odgovarati.

DEZDEMONA. Potražite ga, pa neka dođe amo - recite mu da sam predobila svoga gospodara za njegovu stvar, te se nadam da će se sve na dobro okrenuti.

LAKRDIJAŠ. To je u granicama ljudskog uma - zato ću pokušati da to učinim. (*Ode*)

DEZDEMONA. O Emilija, gdje li onaj rubac izgubih?

EMILIJA. Ne znam, gospo.

DEZDEMONA. Vjeruj da bih  
Ja voljela izgubit punu kesu  
Krstaša<sup>35</sup> - i da nije plemeniti  
Moj muž prostodušan i netaknut  
Od prostačkog ljubomora, ta stvar bi  
Na ružne misli lako ga navela.

EMILIJA. Zar nije ljubomorani?

---

<sup>35</sup> "Crusado", portugijski novac.

DEZDEMONA. Tko? Zar on?

Sve bolesne je takve sokove  
Izvuklo iz njeg sunce u domaji.

EMILIJA. Gle, dolazi.

DEZDEMONA. Al sad ga ne puštam  
Dok ne pozove k sebi Cassija.

*(Uđe Otelo)*

Moj gospodaru, kako ste mi?

OTELO. Dobro -

*(za se)*

O muka je pretvarat se. - A kako  
Vi, gospo?

DEZDEMONA. Dobro, dragi gospodaru.

OTELO. No pružite mi ruku. - Vlažna je  
Ta ruka.

DEZDEMONA. Nije jošte starosti  
Upoznala ni jada osjetila.

OTELO. Podašno srce to pokazuje  
I milostivo - vruća, vruća je  
I vlažna. Zapta treba ruci toj  
Odricanja i posta, molitve  
I dobrih djela, jer je ovdje mlad  
I znojan đavo što se rado buni.  
Da, dobra to je, podatljiva ruka.

DEZDEMONA. I možete je takvom nazvati  
Jer ta vam ruka moje srce dade.

OTELO. Da, milostiva ruka. Nekad srca  
Darivala su ruke - sad je geslo:  
Ne srca, nego ruke.

DEZDEMONA. O tome  
Ne mogu ja govoriti. Al sada  
Izvršite mi obećanje.

OTELO. Kakvo  
To obećanje, grličice?

DEZDEMONA. Poslah  
Po Cassija da s vama govori.

OTELO. Napopala me ljuta kihavica,  
Posudite mi rubac.

DEZDEMONA. Evo ga,  
Moj gospodaru.

OTELO. Onaj što sam vam ga  
Ja dao.

DEZDEMONA. Njega nemam uza se

OTELO. Ne?

DEZDEMONA. Zaista ga nemam.

OTELO. To je zlo -

Jer Ciganka je neka majci mi  
Taj rubac dala. Vračara je bila  
I gotovo je mogla ljudske misli  
Da čita - te je rekla joj nek čuva  
Taj rubac, pa će uvijek ostat mila  
I oca mog za svoju ljubav sasvim  
Predobiti - al ako izgubi



Il daruje ga, omrznut će ocu  
I njegovo će srce drugamo  
Da krene u lov. Ona mi ga dade  
Na samrti i naredi mi, ako  
Sudbina meni ženu dosudi,  
Da njoj ga dadem. Ja učinih tako.  
Stog čuvajte ga, pazite ko oko  
U glavi, jer da izgubite njega  
Il date kome, to bi nevolja  
Tolika bila da joj nema ravne.

DEZDEMONA. Je l' moguće?

OTELO. Da, istina je to;  
Jer čari su u tkivu njegovu.  
Sibila neka, što nabrojila je  
Na svijetu dvjesta okruga sunčanih,  
U proročkom je svome zanosu  
Izvezla njega - svilu njegovu  
Posvećene su bube isprele,  
A omašten je sokom, ižetim  
Iz djevojačkih mrtvih srdaca.

DEZDEMONA. Je l' istina?

OTELO. Da, živa istina,  
Pa zato dobro pripazite na nj.

DEZDEMONA. O dao Bog da ne vidjeh ga nikad!

OTELO. Ha! Zašto?

DEZDEMONA. Što je riječ vam tako prijeka  
I naprasita?

OTELO. Zar je izgubljen?  
Zar nema njega? Zar ga nestade?  
Govorite.

DEZDEMONA. Pomozi nama, Bože!

OTELO. Odgovarajte.

DEZDEMONA. Nije izgubljen.

A što da jeste?

OTELO. Kako?

DEZDEMONA. Nisam, rekoh,

Izgubila ga.

OTELO. Pa donesite ga,

Pokažite ga.

DEZDEMONA. Mogu, gospodaru,

Ali ne ću sada. To je varka da me

Od moje molbe odvratite. Molim

Za Cassija da primite ga natrag.

OTELO. Donesite mi rubac - moja duša

Zlo sluti.

DEZDEMONA. Poslušajte - ne ćete

Valjanijega nikad naći.

OTELO. Rubac!

DEZDEMONA. O Cassiju govorite mi.

OTELO. Rubac!

DEZDEMONA. Taj čovjek je vašoj ljubavi

Svu sreću vazda gradio i svaku

Opasnost s vama dijelio je -

OTELO. Rubac!

DEZDEMONA. Ne postupate lijepo.

OTELO. Otale!

*(Ode)*

EMILIJA. Zar nije ovaj čovjek ljubomoran?

DEZDEMONA. Još nikad nisam toga vidjela.

Zacijelo je u rupcu neki čar.

Sva nesretna sam što izgubih njega.

EMILIJA. Za godinu il dvije se ne može

Upoznat muž. Tek želuci su oni,

A mi smo hrana. Požudno nas jedu,

A kad su siti, onda izbljuju nas.

Al eno muž moj ide s Cassijem.

*(Uđu Cassio i Jago)*

JAGO. To jedini je način. Ona mora

Da pomogne. Gle, dobra sreća. Ajte,

Saletite je.

DEZDEMONA. Dragi Cassio,

Što novo?

CASSIO. Gospo, moja stara molba.

Pomozite mi moćnim zagovorom

Da nanovo oživim, da me opet

Uzljubi onaj koga odano

Svim svojim srcem poštujem nadasve.

Ne odgađajte. Ako grijeh je moj

Toliko strašan te mi ne može

Povratit ljubav njegovu ni služba

U prošlosti ni moje kajanje

U sadašnjosti, a ni namjera

Da čestit budem u budućnosti -

Da z n a m to barem, lakše bi mi bilo,

Jer na silu bih ruho zadovoljstva

Obući moro i Fortune<sup>36</sup> milost  
U drugom zvanju tražit.

DEZDEMONA. Mili Cassio,  
Sad nije zgoda za moj zagovor  
Jer moj gospodar nije moj gospodar -  
I da je lik mu promijenjen ko ćud,  
Prepoznala ga ne bih. Kunem vam se  
Svim svetim dusima da sve sam za vas  
Govorila što bješe moguće  
I njegov gnjev sam na se svalila  
Zbog iskrenosti svoje! Morate se  
Još neko vrijeme strpjeti! Što mogu  
Učinit, to i hoću - hoću više  
No smijem z a s e - to vam budi dosta.

JAGO. Zar ljuti se gospodar?

DEZDEMONA. Sada je  
Odavde upravo otišao on  
I očito je strašno nespokojan.

JAGO. Zar on se može ljutiti? Vidio sam  
Gdje top mu diže u zrak bojni red  
I brata mu đavolski istrže  
Iz naručja - pa on da bude ljut?  
E, bit će nešto pozamašno. Ja idem  
Da potražim ga. Mora zaista  
Da bude važna stvar kad on se ljuti.

DEZDEMONA. Učini tako, molim te. -

*(Jago ode)*

---

<sup>36</sup> Fortuna, božica sreće.

Zacijelo  
Državni posli - il iz Mletaka -  
Il tu na Cipru neka urota,  
Još u začetku njemu otkrita,  
Pomutila je njegov bistri duh,  
A ljudi se u takvim zgodama  
Zbog malih stvari prepiru, a misle  
Na velike - i to je upravo  
Ko kad nas boli prst, pa istu bol  
I drugi, zdravi udi osjećaju.  
E, priznajmo da ljudi nisu bozi,  
Te ne možemo nadati se uvijek  
Ljubežljivosti vjenčanoga dana. -  
A ja sam bome ružna ratnica,<sup>37</sup>  
Te srce mi optužilo je njega  
S okrutnosti - al sad razabirem  
Da svoga sam svjedoka ja zavela  
I on je krivo optužen.

EMILIJA. Daj, Bože,  
Da zaista su posli državni,  
A ne ljubomor lud i ružne misli  
Što vas se tiču.

DEZDEMONA. Bože, nikad nije  
U mene našo za to razloga.

EMILIJA. Ne pita za to ljubomorno srce  
I nije ono uvijek ljubomorno  
Zbog razloga, već ljubomorno je

---

<sup>37</sup> Vidi II. čin ("O ratnice mi lijepa!")

Jer ljubomorno jest. Grdoba to je  
Što sama sebe začinje i rađa.

DEZDEMONA. O čuvaj, Bože, od grdobe te  
Otelovo mi srce.

EMILIJA. Amen, gospo.

DEZDEMONA. Potražit ću ga. Tu se, Cassio,  
Zadržavajte. Ako vidim da je  
Primirio se, vašu molbu ću  
Potaknuti i svojski nastojati,  
Da ispuni se.

CASSIO. Ponizno vam hvalim.

*(Odu Dezdemoni i Emiliji)*

*(Uđe Bianca)*

BIANCA. O zdravo da ste, dragi Cassio.

CASSIO. Što radite mi izvan kuće! Kako,  
Prelijepa Bianca? Htjedoh, vjere mi,  
Već nema sedam dana, sedam noći  
Da do vas dođem, slatko milovanje.

BIANCA. A ja sam eto pošla, Cassio,  
Do vašeg doma. Nedjelju vas dana<sup>38</sup>  
I sedam puta dvaest četir sata<sup>-39</sup>  
A sati, kad nam nema dragoga,

---

<sup>38</sup> I ovo je jedno od onih mjesta koja govore protiv toga da se radnja na Cipru događa za dva dana.

<sup>39</sup> "Eight score eight hours".

Još po sto put<sup>40</sup> su dulji nego ure  
Na sunčaniku. Mučna li računa!

CASSIO. Oprostite mi, Bianca. Teške su me  
Sve ovo vrijeme misli morile,  
Al zato ću vam poslije trajnim društvom  
Podmirit račun te nenazočnosti.

*(Dajući joj Dezdemonin rubac)*

Izvezite mi takav rubac, dušo.

BIANCA. O Cassio, a otkle vama to?  
To zalog je od neke nove druge.  
Sad osjećam i razlog pretrpljene  
Nenazočnosti. Zar je dotle došlo?  
O dobro, dobro.

CASSIO. Prođite se toga  
I svoje ružne sumnje bacite  
U lice đavlu koji vam ih dade.  
Vi sumnjate da to je uspomena  
Od neke drage. Nije, tvrda vjera.

BIANCA. Pa čiji je.

CASSIO. Ja ne znam. Nađoh ga  
U svojoj sobi. Sviđa mi se vez  
I prije nego vratiti ga moram  
- A morat ću zacijelo - htio bih  
Da imam drugi. Uzmite ga, pa mi  
Izvezite. A sad me ostavite.

---

<sup>40</sup> "Eight score times".

BIANCA. Da ostavim vas! Zašto?

CASSIO. Generala

Očekujem, pa ne bih želio

- I ne bi baš ni časno bilo za me -

Da nađe me sa ženskom.

BIANCA. Zašto, molim?

CASSIO. Ne što vas ne bih ljubio.

BIANCA. Ah, što bi

Vi ljubili me! Ispratite me

Na časak, pa mi rec'te hoću li vas

Večeras vidjet.

CASSIO. Malo samo mogu

Da pratim vas jer ovdje mi je čekat,

Al skoro bit ću kod vas.

BIANCA. E, pa dobro -

Pokorit mi se valja prilikama.

*(Odu)*



## ČETVRTI ČIN

### Prvi prizor

*Cipar. Pred dvorom.*

*(Uđu Otelo i Jago)*

JAGO. Zar tako ćete misliti o tome?

OTELO. Da, tako mislit, Jago.

JAGO. Kako, cjelov  
U potaji!

OTELO. Nedopušteni cjelov.

JAGO. I s dragim naga bit u postelji  
Sat - il još dulje - ne misleći zla?

OTELO. U postelji i naga - ne misleći  
Zla! To je himba prema đavolu  
Jer onima što misle kreposno,  
A rade tako, đavo kuša krepost,  
A oni boga kušaju.

JAGO. Al grijeh je oprostiv ako ništa ne čine,  
No ako dadem ženi svoj rubac -

OTELO. Što onda?

JAGO. Onda njen je, gospodaru,  
A jer je njezin, mislim da ga može  
I dati komu hoće.

OTELO. Ona je

Čuvarica i svoje časti - može l'

Da dade i nju?

JAGO. Njena čast je nešto

Što ne vidi se - nju imadu često

I oni što je nemaju. Al rubac -

OTELO. O sretna mene da zaboravih!

Al ti si reko. - Na dušu mi palo

Ko gavrani na okuženu kuću

Zloguki svima. - U njegov je rubac.

JAGO. Pa onda?

OTELO. Valjda nije dobro to!

JAGO. A kad bih reko da sam vidio

Gdje on sramoti vas, il da sam čuo

Gdje govori - jer neki vam nitkovi,

Kad molbom živom ženu osvoje

Il dragoj ludu strast zadovolje,

Sve moraju izbrbljati.

OTELO. Pa zar je

On što god reko?

JAGO. Jeste, gospodaru -

Al vjerujte, ne više nego što će

Poricati.

OTELO. Pa što je reko?

JAGO. Bome -

Da - da je - ne znam što je -

OTELO. Što? Što?

JAGO. Ležo -

OTELO. S njom?

JAGO. S njom il na njoj, kako hoćete.

OTELO. Ležao s njom! Ležao na njoj!<sup>41</sup> - Jedno je gadno kao i drugo! - Rubac - priznanje - rubac! - Da prizna pa da bude obješen za svoj trud - najprije da bude obješen, a zatim da prizna. - Jeza me od tog podilazi. Priroda se ne bi zaodjela tako mračnim slikama da nema za to potica-ja. Ne hvata me groza od riječi. - Pi! - Nosovi, uši, usnice. - Je li moguće? - Priznanje - rubac - o vraže! -

*(Padne u nesvijest)*

JAGO. O djeluj, djeluj, otrove. Ovako  
Lakovjerne se lude hvataju,  
A mnoga vrijedna i poštena žena  
Na zao glas je tako već izašla.  
Hej, gospodaru! Gospodaru! Čujte!  
Otelo!

*(Uđe Cassio)*

Što je, Cassio?

CASSIO. Što se zbilo?

JAGO. Napopala je eto padavica<sup>42</sup>  
Gospodina. Već drugi to je nastup -

---

<sup>41</sup> Ovdje je opet igra riječju "lie", koja znači *le ž a t i i l a g a t i*. "Lie on..." znači i "ležati na..." i "oblagati" (obijediti). Zato je ovo mjesto u originalu *b l a ž e* nego u prijevodu.

<sup>42</sup> To je samo Jagov izgovor. Mišljenje da je Otelo padavičav, bilo bi sasvim pogrešno.

I jučer ga je jednom napalo.

CASSIO. Natarite mu slijepe oči.

JAGO. Ne,

Ne, ostavite, nesvjestica treba  
Da prođe mirno, jer bi inače  
Na usta njemu udarila pjena  
I divlji bijes bi spopao ga mahom.  
Gle, miče se - povucite se načas;  
Osvijestit će se skoro - a kad ode,  
O važnoj stvari želio bih s vama  
Govorit.

*(Cassio ode)*

Kako, generale? Zar  
Ozlijedili ste glavu?

OTELO. Rugaš mi se?

JAGO. Ja da se rugam! Ne, poštenja mi!  
Al kad biste sudbinu svoju htjeli  
Ko čovjek snosit -

OTELO. Prevareni muž je  
Živina, neman.

JAGO. Onda ima mnogo  
Životinja u napućenu gradu  
I uljuđenih nemani.

OTELO. Je l' prizno?

JAGO. Gospodine, ta budite mi čovjek  
I pomislite, možda s vama tako  
U bračnom jarmu svaki bradaš tegli -

I milijuni danas liježu noću  
U krevet koji nije samo njihov,  
A smjeli bi se zakleti da jest.  
Vi sretniji ste. Paklena je zloba,  
Đavolski rug cjelivat bezbrižno  
U postelji se s bludnicom i mislit  
Da čista je. O ne, ja hoću znati,  
A znam li što sam, znam što bit će od nje.

OTELO. O, ti si mudar - o tom nema sumnje.

JAGO. Uklonite se načas - ostajte  
U granicama strpljivosti samo.  
Dok vas je ovdje satirao jad  
I bol - što baš ne priliči junaku -  
Tu bješe Cassij. Otpravio sam ga  
I nesvijest vašu zgodno opravdao  
I rekao mu nek se vrati začas  
Da sa mnom ovdje govori, što on je  
I obećao. Sakrijte se samo  
I pazite na rug i porugu  
I podsmijeh što će s čitavog mu lica  
Odsijevati, jer ja ću ga navesti  
Da nanovo mi priča - gdje i kako  
I koliko je puta on i kada  
Obljubio vam ženu, kad li će  
Obljubiti je opet. Velim vam,  
Na kretnje samo pazite mu. Ali -  
Mir i strpljenje il ću reći da ste  
Tek puka strast, a čovjek nikakav.

OTELO. Čuj, Jago! Bit ću najlukaviji  
U strpljivosti svojoj, ali - čuj me -  
I najkrvaviji.

JAGO. I pravo bit će tako -  
Al sve na vrijeme. Sklonite se sad!

*(Otelu se povuče)*

O Bianki sad ću pitat Cassija,  
Djevojčuri, što prodajući ljubav  
Ocijelo sebi kupuje i kruh.  
Za Cassijem je ludo to stvorenje -  
Jer to je zao udes bludničin  
Da vara mnoge, sve dok jedan nju  
Ne prevari. - Kad čuje o njoj, ne će  
Uzdržati se moći a da u smijeh  
Ne udari. Al evo ga. Kad on se  
Nasmiješi, sav podivljat će Otelu  
I njegova će glupa ljubomornost  
Baš naopako smiješak taj tumačiti  
I žive kretnje jadnog Cassija.

*(Cassio se vrati)*

Ej poručniče, kako ste mi sad?

CASSIO. Još gore kad me tako nazivate,  
Jer za me smrt je što sam naziv taj  
Izgubio.

JAGO. Pa na Dezdemonu  
Navaljujte i vaš će bit zacijelo.

(Govori tiše)

E, da vam Bianca može tu pomoći,  
Na konju biste bili zamalo.

CASSIO. Ah, jadnica!

OTELO (*za se*). Gle kako već se smije!

JAGO. Još nikad nisam žene vidio  
Što tako bi muškarca ljubila.

CASSIO. Sirota! Mislim - zaista me ljubi.

OTELO (*za se*). Sad htio bi da porekne i smijehom  
Da prikrije.

JAGO. No čujte, Cassio!

OTELO (*za se*). Gle, salijeće ga da mu kaže sve.  
O naprijed, naprijed, vrlo dobro!

JAGO. Veli  
Da vi ćete je uzeti za ženu.  
Namjeravate l' zaista?

CASSIO. Ha! Ha!

OTELO (*za se*). Ti slaviš slavlje, je li, Rimljanine?

CASSIO. Ja da uzmem nju? - Što? Tu namigušu! Molim vas,  
smilujte se mojoj pameti, ne mislite da je tako nezdrava.  
- Ha, ha, ha!

OTELO (*za se*). Tako! Tako! Smij se, dobitniče!

JAGO. Zaista se glasa da ćete je uzeti.

CASSIO. Molim vas, recite mi istinu.

JAGO. Neka sam nitkov ako nije tako.

OTELO (*za se*). Jesu li svršeni naši računi? Dobro.

CASSIO. To je majmunica sama razglasila. Tvrdo vjeruje da ću je uzeti jer je tako zaljubljena da sama sebe opsjenjuje - ali ja joj nisam ništa obećao.

OTELO (*za se*). Jago mi namiguje - sad će početi pripovijest.

CASSIO. Maloprije je bila ovdje - svuda trči za mnom. Onomadne sam se na obali razgovarao s nekim Mlečanima kadli dođe ta luda, pa mi ovako padne oko vrata -

OTELO (*za se*). Vičući "O dragi Cassio" - kao da hoće reći - to znači njegova kretnja.

CASSIO. Ovako mi se objesila i privila se k meni i plakala - ovako me vukla i potezala. - Ha, ha, ha!

OTELO (*za se*). Sad veli kako ga je vukla u moju sobu. O, vidim ti nos, ali ne vidim pseto kojemu ću ga baciti.

CASSIO. E, moram se rastati s njom.

JAGO. Vjere mi, eno je gdje dolazi.

CASSIO. To je pravi tvorac, samo što miriše.

*(Uđe Bianca)*

Što mislite da tako za mnom trčite?

BIANCA. Neka trči za vama đavo i njegova mati. Što ste vi mislili kad ste mi maloprije dali ovaj rubac? Bila sam prava luda što sam ga primila. Ja da moram izvesti takav vez? - Baš je to takva stvar da biste je našli u svojoj sobi a da ne znate tko ju je tamo ostavio! To je dar od neke bestidnice, a ja da izvezem takav vez? Evo, dajte ga svojoj milosnici. Ja ne ću da vezem, pa imali ga odakle mu drago.

CASSIO. Ta nemojte! Slatka Bianca! Nemojte!



OTELO (*za se*). Nebesa, to će biti moj rubac.

BIANCA. Ako hoćete doći na večeru, možete - ako ne ćete, dođite drugi put, kad vas bude volja.

(*Ode*)

JAGO. Za njom, za njom.

CASSIO. Bome, moram - jer će inače još ulicom psovati.

JAGO. Hoćete li kod nje večerati?

CASSIO. Da, naumio sam.

JAGO. Dobro. Možda ćemo se tamo sastati - jer mi je mnogo stalo da govorim s vama.

CASSIO. Molim vas, dođite - hoćete li?

JAGO. Pa dakako - ni riječi više.

(*Cassio ode*)

OTELO (*stupi naprijed*). Kako da ga ubijem, Jago?

JAGO. Jeste li vidjeli kako se smijao svom grijehu?

OTELO. O Jago!

JAGO. A jeste li vidjeli rubac?

OTELO. Je li bio moj?

JAGO. Vaš, tako mi ove desne ruke. Sad se vidi koliko on cijeni tu bezumnicu. Vašu ženu! Ona ga je dala njemu, a on ga daje svojoj djevojčuri.

OTELO. O da mi ga je devet godina ubijati! - Krasne li žene! Divne li žene! Slatke li žene!

JAGO. E, to treba da zaboravite.

OTELO. Da, noćas neka istrune, neka pogine, neka je stigne vječno prokletstvo - jer ona ne smije živjeti. Ne, srce mi se skamenilo, udaram po njemu, pa me zaboli ruka. - O, nema na svijetu slađeg stvorenja - mogla bi ležati pokraj cara pa da mu nalaže i zapovijeda.

JAGO. E, tako ne ćete nikad na kraj.

OTELO. Na vješala! Velim samo kakva je ona. - Kako je nježna kad šije! - Pa kako divno pjeva! O, iz medvjeda bi pjesmom divljinu izvukla! - Kako li je sjajna umom i bogata duhom!

JAGO. Sve je to čini još gorom.

OTELO. O tisuću tisuću puta. - Pa onda, kako je prijazne čudi.

JAGO. Da, odveć prijazne.

OTELO. Dakako - ali pak je šteta, Jago! O Jago, šteta je!

JAGO. Ako ste tako zaljubljeni u njezinu opačinu, dajte joj vlast i slobodu da griješi jer ako to v a s ne dira, drugoga se nikog ne tiče.

OTELO. Isjeći ću je na komadiće! Mene prevariti!

JAGO. O to je gadno.

OTELO. Pa s mojim doglavnikom!

JAGO. To je još gahnije.

OTELO. Pribavi mi otrova, Jago. Noćas - ne ću s njom raspravljati da mi opet ne malakše snaga od njezina tijela i od njezine ljepote. - Noćas, Jago.

JAGO. Nemojte otrovom. Udavite je u postelji, u istoj postelji koju je oskvrnula.

OTELO. Dobro, dobro. Sviđa mi se ta pravda. Vrlo dobro.

JAGO. A što se tiče Cassija - za nj ću se ja pobrinuti. O pono-  
ći ćete više čuti.

OTELO. Divota!

*(Trublja vani)*

Kakva to je trublja?

JAGO. Nešto

Iz Mletaka zacijelo. - Lodovico  
Od dužda stiže. Gle, i vaša žena  
S njim ide.

*(Uđu Lodovico, Dezdemona i pratnja)*

LODOVICO. Zdravo, vrijedni generale.

OTELO. Od svega srca ja vas pozdravljam,  
Gospodine.

LODOVICO. Od dužda nosim pozdrav  
I mletačkoga vijeća.

*(Dade mu zamotak)*

OTELO. Cjelivam

To svjedočanstvo volje njihove.

*(Otvori zamotak i čita)*

DEZDEMONA. Pa što je novo, dragi rođače?

JAGO. Veselim se, sinjor, što vidim vas  
Na Cipru - zdravo!

LODOVICO. Zdravo da ste! Kako  
Naš Cassio?

JAGO. E - živi, gospodaru.

DEZDEMONA. Gospodar moj se s njime nemilo  
Raskrstio, al vi ćete, moj rode,  
Sve izgladiti.

OTELO. Znate l' pouzdano?

DEZDEMONA. Što, gospodaru?

OTELO (*čita*) "Treba svakako  
Da učinite to, jer inače -"

LODOVICO. Ne veli vama - pomno čita pismo.  
Pa zar se naš general s Cassijem  
Razdvojio?

DEZDEMONA. Po nesreći - i sve bih  
Učinit htjela da ih pomirim,  
Jer vrlo volim Cassija.

OTELO. O grom  
I pako!

DEZDEMONA. Kako, gospodaru?

OTELO. Jeste l' vi pametni?

DEZDEMONA. Što? Zar se ljuti on?

LODOVICO. To pismo ga je možda smutilo.  
Odazivlju ga, čini mi se, kući,  
A njegovu će vlast preuzet Cassij.

DEZDEMONA. To mi je drago, zaista.

OTELO. Gle, gle!

DEZDEMONA. Što, gospodaru?

OTELO. Drago mi je to  
Što vidim da ste ludi.

DEZDEMONA. Mili moj  
Otelo -

OTELO (*udari je*). Vraže!

DEZDEMONA. Toga ne zaslužih.

LODOVICO. Gospodine, u Mlecima mi ne bi  
To vjerovali kad bih se i kleo  
Da vidio sam. To je odviše.  
Umirite je - plače.

OTELO. Vraže, vraže!  
Da može zemlja suzama se ženskim  
Oploditi, iz svake kapi bi  
Krokodil niko. - O, iz očiju mi!

DEZDEMONA. I ne ću ostati da vam ne budem  
Na smetnju.

(*Odlazi*)

LODOVICO. Eto, poslušna je gospa.  
Ja molim vašu milost da je natrag  
Pozove.

OTELO. Gospo!

DEZDEMONA. Što je, gospodaru?

OTELO. Gospodine, što zahtijevate od nje?

LODOVICO. Ja, gospodaru?

OTELO. Vi ste željeli  
Da vrnem je. Gle, ona umije  
Da vrće i prevrće i opet

Da kreće se i opet da se vrne -  
I plakat zna, gospodine, i plakat,  
I poslušna je, ko što velite -  
Da, poslušna je - vrlo poslušna -  
Ej, nastavite suze roniti. -  
Gospodine, što toga vam se tiče,  
O, to je vješto hinjeno ganuće! -  
Odazivlju me kući. - Idite!  
Za kratak čas ću po vas poslati. -  
Gospodine, ja slušam zapovijed  
I vraćam se u Mletke. - Otale!

*(Dezdemonina ode)*

A moje mjesto Cassio će dobit.  
Gospodine, večeras, molim vas,  
Da večeramo skupa. Dobro ste mi  
Na Cipru došli. - Majmuni i jarad!

*(Ode)*

LODOVICO. Je l' ovo crnac plemeniti što ga  
Naš cijeli senat zove uzorom  
Vrsnoće? - Čovjek koga ne može  
Potresti bol - i čiju snažnu dušu  
Još nikad nisu strijele udesa  
Ni udarci sudbine okrznuili  
Ni probili?

JAGO. Promijenio se jako.

LODOVICO. Je l' zdrava uma? Nije l' smućen možda?

JAGO. On jest što jest. Ne mogu ja izreći  
Što mislim. Ako nije što bi mogo  
Da bude - dao Bog da postane.

LODOVICO. Što, udrin svoju ženu!

JAGO. Bome nije  
To lijepo bilo, al bih htio da je  
Taj udarac od svega najgore.

LODOVICO. Je l' ovo možda njegov o b i č a j -  
Il pismo mu je krv zamutilo,  
Te prvi put je tako zgriješio?

JAGO. Ah! Ne bi bilo čestito da kažem  
Što vidjeh i što znadem. Treba na nj  
Da pazite i sam će on se takav  
Pokazati te ne ću morati  
Govorit. Samo za njim pođite  
I pripazite što će još uradit.

LODOVICO. Ja žalim što se tako prevarih.

*(Odu)*

## **Drugi prizor**

*Soba u dvoru.*

*(Uđu Otelo i Emilija)*

OTELO. Vi dakle niste ništa vidjeli?

EMILIJA. Ni čula nikad ni posumnjala.

OTELO. A vidjeli ste s Cassijem je skupa?

EMILIJA. Al nisam ništa ružno opazila,  
A svaku riječ sam čula što su je  
Izustili.

OTELO. Zar nisu nikada  
Šaputali?

EMILIJA. Ne, nikad, gospodaru.

OTELO. I nisu vas ni otpravljali?

EMILIJA. Nikad.

OTELO. Po krinku, po rukavice, lepezu  
Il drugo?

EMILIJA. Nikad, gospodaru.

OTELO. Čudno.

EMILIJA. Da čestita je, smjela bih se kladit,  
Založit svoju dušu, gospodaru.  
A mislite li vi drugačije,  
Otresite se svoje misli jer vam  
Sramoti dušu. Ako li je to  
Ugursuz neki vama u glavu  
Uvrtio, prokletstvom zmijinjim  
Naplatio mu Bog! Jer ako nije  
Poštena, vjerna vam i čista, nema  
Na svijetu sretnog muža, jerbo onda  
Najčistija je žena prljava  
Ko kleveta.

OTELO. Pozovite je amo.

*(Emilija ode)*



Ta veli dosta - ali svodilja  
Što ni to ne zna reći, glupa je.  
To lukava je bludnica - i ključ  
I ključanica je od skrovišta  
Za podle tajne. Ipak znade klečat  
I molit - sâm sam vidio je pri tom.

*(Uđu Dezdemonu i Emiliju)*

DEZDEMONA. Što zahtijevate, gospodaru?

OTELO. Molim,

Golubice, da amo dođete.

DEZDEMONA. Što želite?

OTELO. Da u oči vam glednem.

U lice meni pogledajte pravo.

DEZDEMONA. A kakva to je strašna utvara?

OTELO (*Emiliji*). Ej, vaše zvanje, gospođo, vam kaže

Da ostavite drage nasamo -

Zaključajte nas. Ako tkogod uđe,

Nakašljite se ili hraknite.

Na posao, na posao - ej, žurno!

*(Emilija ode)*

DEZDEMONA. Što znači - klečeć pitam - taj vaš govor?

Ja shvaćam bijes u vašim riječima,

Al riječi ne shvaćam.

OTELO. A što si ti?

DEZDEMONA. Ta vaša žena, gospodaru - vjerna  
I čestita vam žena.

OTELO. Na to se  
Zakuni - i prokuni sama sebe  
Jer tako si na nebesnike nalik  
Te đavli bi se sami bojali  
Da spopadnu te. Zato budi dvaput  
Prokleta - ej, zakuni mi se da si  
Poštena.

DEZDEMONA. Bog to znade, zaista.

OTELO. Bog znade da si nevjerna ko pako.

DEZDEMONA. A komu? S kime, gospodaru? Kako  
Iznevjerih se?

OTELO. Ah, Dezdemona! -  
Otale! Otale!

DEZDEMONA. O tužni dane! -  
Što plačete? Zar ja sam razlog možda  
Tim suzama? O, ako sumnjate,  
Moj gospodaru, da je kriv moj otac  
Što sad vas natrag zovu, nemojte  
I mene krivit. Ako ste ga vi  
Izgubili, izgubih njega i ja.

OTELO. O da je Bog me htio jadom kušat,  
Sav bol, sav rug da sasuo je meni  
Na голу glavu - u siromaštvo  
Zagnjurio me do grla - i da je  
U beznadno me ropstvo bacio -  
U duši negdje našao bih kap  
Strpljenja. Ali jao, stavit me  
Ko neki nišan za podrugljiv svijet,

Da tromi svoj i ukočeni prst  
U nj upire! - - I to bih mogo podnijet -  
Da, posve lako. Ali tamo gdje  
Pohranih srce svoje i gdje moram  
Il živjeti il poginuti - s vrela  
Iz kojeg teče moja rijeka il će  
Presahnuti da budem odagnan!  
Il da ga čuvam ko baruštinu,  
Gdje gadne žabe mrijeste se i legu! -  
Promijeni ovdje lik svoj, strpljivosti,  
Ružousti i mladi kerubine -  
Da, mrko gledaj tu ko pakao!

DEZDEMONA. Al dični moj gospodar, nadam se,  
Za čestitu me drži.

OTELO. Upravo  
Ko ljetne muhe što u mesnici se  
Izlegu tek i već upljuvaju.  
O korove, što krasan si i mio  
I tako slatko mirišeš te glava  
Od tebe boli - o da nisi nikad  
Ni rodio se!

DEZDEMONA. O jao, kakav li sam  
To nepoznati grijeh počinila?

OTELO. Je l' zato ovaj lijepi list i ova  
Prekrasna knjiga načinjena da se  
Napiše na njoj riječ: djevojčura?  
Počinila! Počinila! - O javna  
Ti bludnice! Od svojih obraza  
Načinio bih prave kovačnice  
Što sav bi stid u pepeo sažegle

Da tvoja djela samo spomenem. -  
Počinila! I nebo od tog nos  
Zatiskuje, a mjesec oči sklapa -  
I bludnik vjetar, koji cjeliva  
Sve štogod sretne, zavukao se  
U podzemne šupljine jerbo ne će  
Da sluša to. - Počinila! - O drska  
Namigušo!

DEZDEMONA. Da krivo činite mi,  
To znade Bog.

OTELO. Zar niste bludnica?

DEZDEMONA. Ne, tako meni vjere kršćanske -  
I ako dotle nisam bludnica,  
Dok ovaj sud<sup>43</sup> svom gospodaru čuvam  
Od svakog ružnog, grešnog dodira,  
To nisam bludna.

OTELO. Niste bludnica?

DEZDEMONA. Ne, Bog i vjera!

OTELO. Je li moguće?

DEZDEMONA. O, smiluj nam se, Bože!

OTELO. Onda molim  
Za oprostjenje - jer sam držao  
Da lukava ste ona bludnica  
Iz Mletaka što pođe za Otela.

*(Emilija se vrati)*

---

<sup>43</sup> Svoje tijelo.

Vi, gospo, štono službu vršite  
Protivnu službi svetog Petra, držec  
Od pakla ključe! - Vi, vi! Svršili smo -  
I za vaš trud vam evo novaca -  
Pa molim vas da okrenete ključ  
I čuvajte nam tajnu.

(Ode)

EMILIJA. Što li mu je  
To na um palo? Kako ste mi, gospo?  
O draga gospo, kako?

DEZDEMONA. Zaista  
Baš ko da snivam.

EMILIJA. Dobra gospo, što je  
Mom gospodaru?

DEZDEMONA. Kome?

EMILIJA. Gospodaru  
Mom, gospo.

DEZDEMONA. Tko je tvoj gospodar?

EMILIJA. Onaj  
Što jeste i vaš, mila gospo.

DEZDEMONA. Nemam  
Ja gospodara. Ne govori mi,  
O Emilija - ja ne mogu plakat  
A nemam drugog odgovora, nego  
Što došo bi kroz suze. Molim te,  
Na postelju mi rublje vjenčano

Večeras metni - ne zaboravi -  
I muža svog pozovi ovamo.

EMILIJA. Tu zaista promijenilo se nešto.

*(Ode)*

DEZDEMONA. I pravo je što tako postupa,  
Da, posve pravo. Ali što uradih  
Te mogo je i pomisliti da sam  
Taj ponajveći<sup>44</sup> grijeh počinila?

*(Vrati se Emilija s Jagom)*

JAGO. Što zahtijevate, gospo? Kako vam je?

DEZDEMONA. Ne mogu reći. Oni koji uče  
Malenu djecu, blagim sredstvima  
I laganim zadacima se služe.  
I on je tako mogo me ukorit,  
Jer zaista sam dijete ja što ukor  
Zaslužuje.

JAGO. A što je, gospo?

EMILIJA. Ah!

Gospodar ju je nazvo bludnicom  
I obasuo takvim prezirom  
I grdnjama da vjerno srce nije  
Podnesti kadro.

---

<sup>44</sup> Prema folio-izdanju od god. 1623. imalo bi ovdje mjesto "Taj ponajveći" stajati "I ponajmanji".

DEZDEMONA. Da l' sam ja to, Jago?

JAGO. Što, lijepa gospo?

DEZDEMONA. To što ona veli  
Gospodar da je meni rekao.

EMILIJA. Da, bludnicom je nazvao ju. Tako  
Ni pijan prosjak ne bi mogao  
Djevojčuru da svoju pogrdi.

JAGO. A zašto li je to učinio?

DEZDEMONA. Ja ne znam - samo pouzdano znam  
Da nisam takva.

JAGO. Ne plačite, ne.  
O kobni dane!

EMILIJA. Zar je ona zato  
Tolike sjajne veze odbila,  
Odrekla se i oca svog i doma  
I prijatelja da je bludnicom  
Nazove? Tko da tu ne proplače?

DEZDEMONA. To zlosretni je udes moj.

JAGO. O, proklet  
Da bude za to. - Ali kako je  
To njega snašlo?

DEZDEMONA. Samo Bog to zna.

EMILIJA. Nek objese me ako nije neki  
Đavolski nitkov, podli nametnik  
I ulizica, varalica, lažac  
Bezobrazni, da neku službu steče,  
Potvorio je tako. Ako nije,  
Nek objese me.

JAGO. To je nemoguće!

Pi! Nema takva čovjeka.

DEZDEMONA. Al ako

Imade, neka Bog mu oprosti.

EMILIJA. Nek oprosti mu konop! Đavli nek mu

Razgrizu kosti! Zašto bludnicom je

Nazivat? S kim se družila - i kada?

Gdje? Kako? Gdje je dokaz? Neki je

Ugursuz gadan prevario crnca,

Da, podao i zloglasan ugursuz

I hulja. Bože, skini obrazinu

Tom izmetu i stavi bič u svaku

Poštenu ruku, pa da bičuju

Te nitkoviće gole po svem svijetu

Od istoka do zapada.

JAGO. Ne vičite

Toliko!

EMILIJA. Sram ih bilo! Takva rđa

Izvrnula je mozak i vama,

Te stali ste o meni i o crncu

Da sumnjate.

JAGO. Vi ludujete - ajte!

DEZDEMONA. Ah, Jago, što mi valja raditi

Da gospodara opet osvojim?

O prijatelju, k njemu pođite,

Jer nebeskog mi ovog vidjela,

Ja ne znam sama kako ga izgubih.

Tu klečim evo - ako sam se ikad

Ogriješila o ljubav njegovu

Il mišlju ili djelom - ili ako



Na nekom drugom liku mi se oko  
Il uho ili drugo ćutilo  
Nasladilo - il ako nisam uvijek  
Od svega srca ljubila ga, ko što  
I sad ga ljubim, a i ljubiti hoću -  
Pa makar me i ko prosjakinju  
Odbacio - sva radost nek me mine!  
Okrutnost može mnogo - njegova  
Okrutnost može uništiti mi život,  
Al moju ljubav nikad oslabiti.  
Ne mogu ni izreći "bludnica" -  
Kad velim riječ tu, gadi mi se - a da  
Uradim ono što bi naziv taj  
Zaslужilo, ni sva taština svjetska  
Navesti ne bi na to mene mogla.

JAGO. Umirite se, molim vas. Ta to je  
Tek njegov hir - jer državni ga posli  
Razljutiše, te prepire se s vama.

DEZDEMONA. Da nije ništa drugo -

JAGO. Vjerujte mi  
Da samo to je.

*(Trublje vani)*

Čujte glazbala  
Na večeru gdje zovu. Poslanici  
Iz Mletaka se spremaju da jedu. -  
Uniđite i ne plačite - sve će  
Još dobro biti.

*(Emilija i Dezdemonu odu)*

*(Uđe Roderigo)*

Što je, Roderigo?

RODERIGO. Ne bih rekao da ti pošteno sa mnom postupaš.

JAGO. Nego što?

RODERIGO. Svaki me dan otpravljáš s nekom novom doskočicom, Jago - i prije bih rekao da mi uklanjaš svaku zgodnu priliku, nego da mi pružaš i najmanju povoljnu nadu. Toga bome ne ću više podnositi - i nisi me još tako zapleo da bih mirno gutao što sam dosad ludo trpio.

JAGO. Hoćete li me saslušati, Roderigo?

RODERIGO. Duše mi, slušao sam vas i previše - jer vaše su riječi posve drugoga kova negoli djela.

JAGO. Baš me nepravedno krivite.

RODERIGO. Samo za ono što je istina. Rasuo sam sve što sam imao. Od nakita što sam vam ih dao da ih predate Dezdemoni, bila bi polovica i opaticu zamamila. Rekli ste mi da ih je primila, a za uzdarje ste mi donijeli nadu i utjehu da će mi se naskoro odazvati i da ću se s njom upoznati - a kad tamo, ništa od toga.

JAGO. Dobro; samo naprijed - vrlo dobro.

RODERIGO. Vrlo dobro! Samo naprijed! Ne mogu ja naprijed, čovječe - i nije to vrlo dobro. Boga mi, rekao bih da je to nitkovluk, i počinjem shvaćati da sam nasamaren.

JAGO. Vrlo dobro.

RODERIGO. Velim vam da nije vrlo dobro. Hoću da se prikažem Dezdemoni, pa ako mi bude htjela vratiti mo-

je nakite, okanit ću se svog ljubavnog truda i pokajat ću se što sam je nedopušteno želio. Ako pak ne bude htjela, vjerujte mi da ću od vas zahtijevati račun.

JAGO. Sad ste rekli.

RODERIGO. Da, i ništa nisam rekao što ne bih mislio i učiniti - kunem vam se.

JAGO. Ej, sad vidim da si momak od oka, i od ovog ću časa bolje o tebi misliti nego ikad. Ruku amo, Roderigo! Tvoji su prigovori opravdani - no ipak ti se kunem da sam u tvojoj stvari najčestitije postupao.

RODERIGO. To se baš nije vidjelo.

JAGO. Zaista, priznajem da se nije vidjelo - i vaša je sumnja dosta pametna i razborita. Ali, Roderigo, ako je u tebe doista onoga što sad imam više razloga da vjerujem nego igda - naime odlučnosti, srčanosti i hrabrosti - pokaži to noćas, pa ako ne budeš sutrašnju noć uživao s Dezdemonom, makni me iz zasjede sa svijeta i izmišljaj, kako ćeš mi doći glave.

RODERIGO. Dobro, a što je to? Je li razumno i može li se izvršiti?

JAGO. Gospodine, iz Mletaka je stigao poseban nalog da Cassio preuzme Otelovo mjesto.

RODERIGO. Je li istina? Pa onda će se Otelo i Dezdemonu vratiti u Mletke.

JAGO. O, ne će. On će poći u Mauretaniju i odvesti sa sobom lijepu Dezdemonu ako ga kakav događaj ovdje ne zaustavi - a u tom ne može ništa biti odlučnije nego da se ukloni Cassio.

RODERIGO. Kako to mislite, da se ukloni?

JAGO. Pa da postane nesposoban za Otelovo mjesto - da mu netko razbije glavu.

RODERIGO. Pa to da ja učinim?

JAGO. Jest, ako hoćete da sebi namaknete korist i pravo.

On je na večeri kod neke djevojčure i tamo ću ga ja potražiti.

- Ne zna on još kakva ga je čast i sreća zapala. Ako hoćete vrebati dok se bude odonud vraćao - a ja ću udesiti da to bude između ponoći i jedne ure - možete ga spopasti kako vas volja. Ja ću biti nablizu da vas poduprem, i on će pasti između nas. Što ste se zapanjili? Pođite sa mnom - dokazat ću vam kako je potrebno da on pogine, pa ćete razabrati da ste ga dužni smaknuti. Već je krajnje vrijeme večeri, a noć izmiče uzalud. Na posao!

RODERIGO. Hoću da čujem više razloga za to.

JAGO. Posve ćete se uvjeriti.

*(Odu)*

### **Treći prizor**

*Druga soba u dvoru.*

*(Uđu Otelo, Lodovico, Dezdemonu, Emiliju i pratnja)*

LODOVICO. Ne trudite se dalje, molim vas,  
Gospodine.

OTELO. Dopustite mi - želim  
Prošetati se.

LODOVICO. Gospo, laku noć

I smjerno hvalim vašemu gospodstvu.

DEZDEMONA. Vaš pohod nam je bio vrlo drag.

OTELO. Da pođemo, gospodine. - Dezdemonna -

DEZDEMONA. Gospodaru?

OTELO. Idite odmah u postelju - ja ću se brzo vratiti.

Otpustite svoju pratilicu - učinite to svakako.

DEZDEMONA. Hoću, gospodaru.

*(Odu Otelo, Lodovico i pratnja)*

EMILIJA. Što znači ovo? Kao da je blaži

No prije?

DEZDEMONA. Veli da će smjesta se

Povratiti. Zapovjedio mi

U krevet poći i naložio

Da otpustim vas.

EMILIJA. Da me otpustite?

DEZDEMONA. Da, to je njegov nalog - zato daj mi

Odijelo moje noćno, Emilija,

Pa zbogom - sad ga ne smijemo ljutit.

EMILIJA. O da ga niste nikad vidjeli!

DEZDEMONA. To ne bih htjela. Tako mi je drag

Da i osornost njegova i gnjev

I grdnje - molim te, raskopčaj me -

Imadu za me čara i miline.

EMILIJA. Po želji vam na krevet rublje stavih.

DEZDEMONA. Svejedno. - Mi smo lude zaista! -

Umrem li prije tebe, molim te,  
Umotaj me u ono platno.

EMILIJA. Što vam

To pada na um?

DEZDEMONA. Neka djevojka je

U moje majke bila, Barbara  
Po imenu, i ljubila je jako,  
A onaj čovjek što ga ljubila  
Bijaše luda, pa je ostavio.  
U nje je bila pjesmica o "vrbi",  
Starinska pjesma, al je udes njen  
Izricala - još i na samrti je  
Nju pjevala. Ta pjesma mi večeras  
Iz glave ne ide. Svladavam se jedva  
Da ne klone mi glava, pa da i ja  
Ne zapjevam ko jadna Barbara. -  
Požuri se.

EMILIJA. Da noćnu haljinu vam

Donesem?

DEZDEMONA. Ne, već ovdje me raskopčaj. -

Taj Lodovico pristao je čovjek.

EMILIJA. Da, vrlo lijep je čovjek.

DEZDEMONA. Dobro zbori.

EMILIJA. Poznajem neku gospođu u Mlecima koja bi bila  
bosonoga pošla u Palestinu za jedan dodir njegove do-  
nje usnice.

DEZDEMONA (*pjeva*).

Pod smokvu je djeva sjela i jadala,  
Sve pojuć: vrbo zelena!

A glava joj tužno na grudi padala -  
O vrbo, vrbo zelena!  
I potok je kraj nje bolno romonio,  
Sve pojuć: vrbo zelena!  
I kamen je s njome suzice ronio: -  
To stavi na stranu. -

*(Pjeva)*

O vrbo, vrbo, zelena!

Požuri se jer on će odmah doći. -

*(Pjeva)*

Od zelene vrbe vijenac ću saviti.  
Ne korite njega - gnjev mu je pravedan -  
Ne, nije tako. - Čuj! Tko kuca?  
EMILIJA. Vjetar.

DEZDEMONA *(pjeva)*.

Kad počeh se na nj zbog nevjere tužiti,  
O vrbo, vrbo zelena!  
"I tebe će" - reče - "mnogi još užiti".

Sad laku noć! Zasvrbjelo me oko -  
To sluti na plač?

EMILIJA. Ne, to nije ništa.

DEZDEMONA. Al vele tako. - O ti muževi! -  
A što ti misliš, reci, Emilija,

Zar ima žena koje muževe  
Na tako gadan način varaju?

EMILIJA. O, svakako ih ima.

DEZDEMONA. Bi li ti  
Za sav svijet htjela nešto takovo  
Učiniti?

EMILIJA. A vi zar ne biste?

DEZDEMONA. Ne, dok me grije sunce nebesko!

EMILIJA. Ne bih ni ja dok me grije sunce, jer bih mogla isto i  
u tami učiniti.

DEZDEMONA. A bi li ti to htjela za sav svijet?

EMILIJA. Svijet je velika stvar.  
Za nedjela malena  
To velika je cijena.

DEZDEMONA. Ja mislim, vjere mi, da ne bi.

EMILIJA. Vjere mi, ja mislim da bih mogla - pa bih zabašuri-  
la kad bih učinila. Bome ne bih to učinila za prstenak ili  
za nekoliko rifi tananoga platna, ni za haljine, za suknje  
ni za kapice, a ni za kakvu malu napojnicu - ali za čitav  
svijet - ta koja ne bi htjela iznevjeriti muža da ga učini  
vladarom. Za to bih se usudila poći u čistilište.

DEZDEMONA. Prokletstvo na me ako ja bih htjela  
Krivicu tu za čitav svijet učinit!

EMILIJA. Pa krivica je krivica samo u svijetu, a dobijete li  
svijet za svoj trud, bit će krivica u vašem vlastitom svi-  
jetu, pa je možete pretvoriti u pravicu.

DEZDEMONA. Ja ne mislim da ima takvih žena.

EMILIJA. O da, desetak i još toliko da se napuči  
Svijet za koji bi se igrale.



Al ja bih rekla, muževi su krivi  
Kad žene panu - jerbo ili dužnost  
Zapuštaju, pa naše blago siplju  
U tuđa krila - il ih napane  
Ljubomor ludi, pa nam uzde stave -  
Il tuku nas il zlobni su pa ne će  
Da novaca nam daju kao prije.  
I u nas žuč je - krotke smo doduše,  
Al znamo biti i osvetljive.  
Nek znadu da i žene njihove  
Imadu, ko i oni, ćutila,  
Te gledaju i mirišu i okus  
Imadu i za slatko i za gorko  
Baš ko i oni. Ali zašto teže  
Za promjenom? Je l' to zbog zabave?  
Ja mislim, jest. Il strast ih na to tjera?  
Ja mislim, da. Il griješe od slaboće?  
I to će biti - al zar nema želje  
Za zabavom i u nas - i slaboće  
I strasti ko i u njih? Dobro valja  
Postupati im s nama - il nek znaju  
Da sami nama grešan nauk daju.

DEZDEMONA. O Bože, ne daj zlo mi vraćat zlim,  
Već u zlu da se još i popravim!

(Odu)

## PETI ČIN

### Prvi prizor<sup>45</sup>

*Cipar. Ulica.*

*(Uđu Jago i Roderigo)*

JAGO. Tu iza stupa<sup>46</sup> stani - maločas  
I eto njega. Trgni vitki mač  
Pa ljudski njim se služi. Brzo, brzo!  
Ne boj se ništa - ja sam nablizu.  
Uzvisit će nas to il upropastit -  
To pamti i nek odluka ti bude  
Ko kremen tvrda.

RODERIGO. Budi u blizini  
Jer promašit bih mogo.

JAGO. Bit ću blizu.  
Na svoje mjesto, pa mi srčan budi.

*(Povuče se malo podalje)*

---

<sup>45</sup> Ovaj se prizor događa u mrkloj noći.

<sup>46</sup> "bulk" = istaknut dio zgrade.

RODERIGO. Taj posao mi nije baš po ćudi -  
A ipak mi je jake razloge  
Predočio. - Tek jedan ćovjek manje!  
Da, on će umrijet - maću, napolje!

*(Stane na svoje mjesto)*

JAGO. Taj mladi prišt sam natro gotovo  
Do živca, pa se sav upalio.  
Sad ili on da smakne Cassija  
Il Cassij njega ili jedan drugog -  
Okoristit ću na svaki se naćin  
Jer ako li Rodrigo ostane,  
Zahtijevat će da nakite mu vratim  
I zlato sve što njemu ga izmamih  
Za dar Dezdemoni. To ne sm'je biti.  
Al ako Cassij ostane, to on će  
Neprestano me nagrđivat novim  
Ljepotama - i crnac mođe me  
Prokazat njemu. To je velika  
Opasnost! Ne, on mora umrijeti!  
Da, tako budi! - Ćujem ga gdje ide.

*(Uđe Cassio)*

RODERIGO. Po hodu znam ga, on je. - Umri, huljo!

*(Skoći sa svog mjesta i udari Cassija)*

CASSIO. Taj udarac mi radi zaista  
O glavi, ali kaput mi je čvršći  
No ti što misliš. Okušajmo tvoj!

*(Trgne mač i rani Roderiga)*

RODERIGO. O - ubi me!

*(Jago skoči sa svoga mjesta, ubode Cassija straga u nogu i ode)*

CASSIO. Ah, ja sam zauvijek  
Osakaćen. - Hej! U pomoć! Umorstvo!  
Umorstvo!

*(Padne)*

*(Uđe Otelo i stane podalje)*

OTELO. Cassijev je glas to - Jago,  
Gle, drži riječ.

RODERIGO. O, ja sam hulja.

OTELO. Jest.

CASSIO. O, u pomoć! Hej! Svjetlosti! Vidara!

OTELO. Da, on je. Vrli Jago, čestit si  
I pošten ti što tako plemenito  
Za prijatelja svoga osjećaš  
Osramoćenog! Ti me učiš. - Zlato,  
Tvoj dragan leži mrtav - bludnice,

Tvoj kleti udes hiti - dolazim!  
U mome srcu već je utrnut  
Čar oka tvog - a bludni krevet valja  
Da bludnom tvojom krvlju sad se kalja.<sup>47</sup>

*(Ode)*

*(Uđu Lodovico i Graziano malo podalje)*

CASSIO. Zar nema straže? Nema prolaznika?

Umorstvo!

GRAZIANO. Tu je neka nesreća -

Strahovit krik je to!

CASSIO. O, u pomoć!

LODOVICO. Čuj!

RODERIGO. Podla huljo!

LODOVICO. Dvojica to jauču

Il trojica - a mrkla noć je. Možda

Pretvaraju se. Opasno je, mislim,

Odzivat se bez veće pomoći.

RODERIGO. Zar nema nitko? Smrtna mi je rana.

LODOVICO. Čuj!

GRAZIANO. Evo nekog tu u košulji,

Sa svjetiljkom i s mačem.

*(Vrati se Jago sa svjetiljkom)*

---

<sup>47</sup> I za ovo mjesto (tri posljednja stiha) misle da nije Shakespeareovo.

JAGO. Tko je to?

Tko više ovdje u sav glas: umorstvo!

LODOVICO. Mi ne znamo.

JAGO. Zar niste čuli krik?

CASSIO. Tu!

Pomoz'te ako Boga znate!

JAGO. Što je?

GRAZIANO. Otelov to je, mislim, zastavnik.

LODOVICO. Da, zaista. Junačina je on.

JAGO. A tko ste vi što tako kukate?

CASSIO. O Jago? Ja sam propao. Nitkovi

Umoriše me. Ah pomozite mi.

JAGO. O poručniče! Koji to nitkovi

Uradiše?

CASSIO. Ja mislim, jedan od njih

Tu negdje je i ne može se maći.

JAGO. Podmukle hulje!

*(Lodovicu i Grazianu)*

Tko ste vi? Ej amo,

Pomozite.

RODERIGO. Pomozite i meni.

CASSIO. Da, to je jedan.

JAGO. Huljo! Krvniče!

*(Probode Roderiga)*

RODERIGO. Prokleti Jago! Pseto krvavo!

JAGO. U tami ljude morit! - Gdje su te  
Krvopije? - O, kako tih je grad! -  
Umorstvo! Hej! Umorstvo! - Tko ste vi?  
I snujete li dobro ili zlo?

LODOVICO. Ocijenite nas kad nas okušate.

JAGO. Gospodin Lodovico?

LODOVICO. Da, gospodine.

JAGO. Oprostite. Nitkovi Cassija su  
Tu izranili.

GRAZIANO. Cassij!

JAGO. Kako, brate?

CASSIO. Ah, noga mi je rasječena.

JAGO. Bože  
Sačuvaj! - Svjetlost! - Košuljom ću svojom  
To zavit.

*(Uđe Bianca)*

BIANCA. Što je? Tko to više?

JAGO. Tko  
To više?

BIANCA. O moj dragi Cassio!  
Moj slatki Cassio! O Cassio!  
Ah Cassio!

JAGO. O javna bludnice! -

A slutite li tko je, Cassio,  
Ovako vas osakatio?

CASSIO. Ne.

GRAZIANO. Žalostim se što nalazim vas takva,  
Jer pošao sam da vas potražim.

JAGO. Posudite mi podvezicu. - Tako. -  
Hej, nosila, da možemo ga odnijet.

BIANCA. U nesvijest pada. - O moj Cassio!  
Ah Cassio!

JAGO. Ja sumnjam, gospodo,  
Da u to je zločinstvo upletena  
I ova drolja. - Dragi Cassio,  
Potrpite još časak. Amo, amo -  
Posudite mi svjetiljku. - Da vidim  
Je l' poznato nam ovo lice. - Ah!  
Moj prijatelj i dragi zemljak moj,  
Rodrigo? Ne. - O da, dakako, Bože,  
Rodrigo!

GRAZIANO. Što? Iz Mletaka?

JAGO. Baš on.  
Poznavaste ga?

GRAZIANO. Kako ne bih! Da.

JAGO. Oprostite, sinjor Graziano, molim,  
Al ova će me djela krvava  
Ispričat što se na vas ne osvrnuh.

GRAZIANO. Veselim se što vidim vas.

JAGO. No kako,  
Moj Cassio? - Hej, nosila!



GRAZIANO. Rodrigo!

JAGO. Da, on je, on. -

*(Donesu nosila)*

To valja - nosila. -

Odnosite ga, dobri ljudi. - Oprez!

Ja odlazim po generalova

Vidara. -

*(Bianki)*

Gospo, nemojte se truditi. -

Taj što ubijen leži, Cassio,

Bijaše drag mi prijatelj. Al kakva

Među vama je bila omraza?

CASSIO. Baš nikakva, ni znao nisam njega.

JAGO *(Bianki)*. Vi blijedite? - Odnosite ga pod krov. -

*(Odnesu Cassija i Roderiga)*

Da, vi ste blijedi, gospo? - Stanite

Još, gospodo! Zar ne vidite užas

U njenom oku? - Samo buljite!

Još više ćemo čuti zamalo. -

Promotrite je dobro, molim vas -

Ha, vidite li, draga gospodo? -

Krivica zbori, mada jezik šuti.

*(Uđe Emilija)*

EMILIJA. Ah, što se zbilu? Što se zbilu, mužu?

JAGO. Na Cassija je napao u mraku

Rodrigo s družbom koja pobježe.

Rodrigo mrtav, Cassij smrtno ranjen.

EMILIJA. Gospodin Cassij? Jao! Dragi Cassij!

JAGO. To plod je bluda. - Pođi, Emilija,

Da saznaš gdje je noćas večerao. -

*(Bianki)*

Što? Drhćete zar s toga?

BIANCA. Kod mene je

On večero, al s toga ne drhćem.

JAGO. A tako! Smjesta sa mnom pođite.

EMILIJA. Pi! Sram te bilo, bludnice!

BIANCA. O nisam

Ja bludnica; pošteno živim baš

Ko i vi što me tako grdite.

EMILIJA. Ko i ja? Pi! O, sram te bilo!

JAGO. Hajdmo

Sad, gospodo, da vidimo gdje jadni

Naš Cassio se liječi. -

*(Bianki)*

S nama, gospo -

Koješta još nam morate ispričat. -

Na tvrđavicu žurno, Emilija,  
Pa gospodaru recite i gospi  
Što desilo se. - Naprijed! -

*(Za se)*

Sreća neka  
Il propast mene noćas jošte čeka.

*(Odu)*

## Drugi prizor

*Ložnica u dvoru.*

*(Dezdemonu spava u postelji; svjetiljka gori)*

OTELO (*uđe*). Da, to je razlog, moje srce, to -  
Al ne smijem ga vama, čiste zvijezde,  
Da kažem. - To je razlog. - Ali ne ću  
Ni njenu krv da prolijem ni kožu  
Da ranim ovu, bjelju nego snijeg  
I glatku kao kip od alabastra.  
Al mora umrijet da još više ljudi  
Ne prevari. - Da svjetlost utrnem -  
A onda t v o j u utrnut ću svjetlost.  
Al ako tebe, slugo plameni,  
Ja ugasm, pa onda požalim,  
Obnovit mogu pređašnji ti plamen -

No ugasim li jednom tvoju svjetlost,  
Ti remek-djelo divne prirode,  
Ja ne znam gdje Prometejev je oganj,  
Što tvoj bi plamen opet užegao.  
I uberem li ružu, ne ću moći  
Povratiti joj živi rast, pa mora  
Da uvene. - Al omirisat ću je  
Na stablu.

*(Poljubi je)*

Ah, ti daše mirisni,  
Što pravdu sklanjaš gotovo da slomi  
Svoj mač! - Još jednom, jošte jednom. - Budi  
Kad umreš takva, pa ću tebe ubit  
I poslije ljubiti još. - Još jednom - ovo  
Nek bude zadnji put. Takva sladoš nije  
Još nikad tako kobna bila. Moram  
Da plačem, al su okrutne mi suze.  
Božanska to je bol kad kara ondje  
Gdje miluje. - Gle, budi se.

DEZDEMONA. Ah, tko je?

Otelo?

OTELO. Ja sam to, Dezdemonu.

DEZDEMONA. Zar leći biste htjeli, gospodaru?

OTELO. Dezdemonu, a jeste li večeras

Pomolili se?

DEZDEMONA. Jesam, gospodaru.

OTELO. Al ako nekog sjećate se grijeha,  
Za koji niste u Boga još milost  
Izmolili, zamolite je odmah.

DEZDEMONA. O jao, što li znače, gospodaru,  
Te riječi vaše?

OTELO. Poslušaj me odmah  
I budi kratka - ja ću se uklonit -  
Jer ne bih htio nepripravnu dušu  
Da ubijem ti - Bože sačuvaj! -  
Ne, ne ću da ti dušu ubijem.

DEZDEMONA. Vi govorite o ubijanju?

OTELO. Da.

DEZDEMONA. Smiluj mi se, dobri Bože!

OTELO. Amen -  
Od svega srca!

DEZDEMONA. Kad velite tako  
To nadam se da ne ćete me ubit.

OTELO. Hm!

DEZDEMONA. Ipak strah me, jer ste grozni kad vam  
Ovako oči igraju. Al ne znam  
Zbog čega strah me, jer krivice ne znam -  
Pa ipak neki strah me popada.

OTELO. Na svoje grijehе misli.

DEZDEMONA. Grijeh mi je  
Što ljubim vas.

OTELO. I zato umireš.

DEZDEMONA. Neprirodna je smrt što ubija  
Zbog ljubavi. - Ah, zašto grizete  
Toliko donju usnu? Čitavo,

Gle, tijelo neki krvav bijes vam trese.  
To zli su znaci, al se nadam, nadam,  
Da ne smjeraju na me.

OTELO. Miruj, šuti!

DEZDEMONA. Pa dobro. Što je?

OTELO. Rubac što ga ljubljah  
I tebi dadoh, Cassiju si dala.

DEZDEMONA. Ne, ne, života mi i duše, nisam!  
Dozovite ga, pitajte ga.

OTELO. Pazi,  
Ne zaklinji se krivo - jer si, dušo,  
Na smrtnoj svojoj postelji.

DEZDEMONA. Al ne  
Da umrem već.

OTELO. Da, sad. I zato priznaj  
Bez himbe grijeh svoj. Jer da svaki dijelak  
Porečeš kletvom, ne možeš da satreš  
Ni skineš teret čvrste odluke  
Pod kojim stenjem. Moraš umrijeti.

DEZDEMONA. O, onda mi se smiluj, gospode.

OTELO. Ja velim: amen.

DEZDEMONA. Smilujte se i vi!  
Jer nikada uvrijedila vas nisam  
Nit ikada ja ljubljah Cassija,  
Već kako Bog to svakom dopušta  
Da smije ljubiti. Nikada mu nisam  
Ni zalog dala.

OTELO. Boga mi, svoj rubac  
U njegovoj sam ruci vidio.

O u kamen mi, krivokletnice,  
Pretvaraš srce, pa me nagoniš  
Umorstvom da nazovem naum svoj,  
A mislio sam da će žrtva biti.  
Ja vidjeh rubac.

DEZDEMONA. Onda ga je našo -  
Jer ja ga nisam nikad njemu dala.  
Pozovite ga - istinu nek prizna.

OTELO. Već priznao je.

DEZDEMONA. Što to, gospodaru?

OTELO. Da družio se s tobom.

DEZDEMONA. Ali kako?  
Nedopušteno?

OTELO. Da.

DEZDEMONA. To ne će reći.

OTELO. Ne, jerbo su mu usta zatisnuta.  
Poštenjak Jago pobrinu se za to.

DEZDEMONA. Što, zar je mrtav? Strah moj pogađa.

OTELO. Da svaka vlas je njemu život, sve bi  
Njih progutala osveta mi strašna!

DEZDEMONA. Ah, izdan je - a ja sam propala!

OTELO. Pi! Plačeš za njim meni na oči,  
Namigušo!

DEZDEMONA. Odbacite me, ali  
Ne ubijte me, gospodaru.

OTELO. Dolje,  
Milosnice!

DEZDEMONA. O, ubijte me sutra,  
Dopustite mi da još danas živim!

OTELO. Ne opiri se -

DEZDEMONA. Samo pola sata!

OTELO. Što svršeno je, ne da se odgodit.

DEZDEMONA. Još molitvu da samo izmolim!

OTELO. Ne, prekasno je.

*(Udavi je)*

EMILIJA (*vani*). Gospodaru! Hej!

Hej! Gospodaru!

OTELO. Kakva je to buka?

Još nije mrtva? Nije posve mrtva?

Krut sam, al nisam nemilosrdan

I ne ću da se dugo mučiš. - Tako.

EMILIJA (*vani*). Hej, gospodaru, gospodaru!

OTELO. Tko je?

EMILIJA (*vani*). O gospodaru dobri, htjela bih

Govorit s vama!

OTELO. To je Emilija.

Da. - Odmah. - Mrtva! - Dolazi zacijelo

Da govori o Cassijevoj smrti

Jer velika je bila buka. - Ha!

Već ne miče se! Tiha kao grob. -

Da uđe? Bi l' to dobro bilo? - Kao

Da maknula se? - Nije. - Što da radim?

Jer ako uđe, htjeti će zacijelo

Govorit s mojom ženom. S mojom ženom?

Što, s mojom ženom? S kakvom ženom? Nemam

Ja žene. O, ti nepodnošljivi



I teški čase! Sad bi trebalo  
Da dođe strašna pomrčina sunca  
I mjeseca, a zemlja da zastrepi  
I zine od tog čuda.

EMILIJA (*vani*). Molim vas,  
Govorit želim s vama, gospodaru.

OTELO. Zaboravih te. Uđi, Emilija. -  
Stoj! - Odmah. - Da povučem zastor. -

(*Otvori vrata*)

Gdje si?

(*Uđe Emilija*)

Što hoćeš da mi kažeš?

EMILIJA. Gospodaru,  
Dogodilo se užasno umorstvo.

OTELO. Što? Sada?

EMILIJA. Uprav sada, gospodaru.

OTELO. Zalutao je mjesec očito  
I bliže zemlji primakao se  
No obično, te svijet zaluđuje.

EMILIJA. Mladića nekog ubio je Cassij -  
Iz Mletaka, po imenu Rodriga.

OTELO. Rodrigo mrtav! A i Cassij mrtav!

EMILIJA: Ne, Cassij nije mrtav.

OTELO. Nije Cassij  
Ubijen? Onda rdave je volje

Umorstvo - a i slatka osveta je  
Sad ogrknula.

DEZDEMONA. Umorena sam,  
A nekriva.

EMILIJA. Ah, kakav to je krik?

OTELO. To? Što?

EMILIJA. O jao! Glas je moje gospe. -  
O, u pomoć! Hej! U pomoć! - O gospo,  
Govorite! O slatka, slatka gospo!  
Dezdemona!

DEZDEMONA. Ja ginem bez krivice.

EMILIJA. A tko je to učinio vam?

DEZDEMONA. Nitko -  
Ja sama. Zbogom. Pozdravi mi dobrog  
Mog gospodara. Zbogom!

*(Umre)*

OTELO. Tko ju je  
Umorio?

EMILIJA. O jao, tko da zna!

OTELO. Ja nisam, čuste - sama vam je rekla.

EMILIJA. Da - morat ću po istini da kažem.

OTELO. Ne, lažuć je u oganj pakleni  
Odletjela, jer ja sam ubio je.

EMILIJA. O, to je većma anđeo, a vi  
To crnji đavo!

OTELO. Podala se bludu,  
Milosnica je bila.

EMILIJA. Klevećeš je  
I đavo ti si.

OTELO. Nevjerna je bila  
Ko voda.

EMILIJA. Ti si nesmotren ko vatra  
Kad veliš da je bila nevjerna.  
Ko nebo bješe vjerna.

OTELO. Cassio je  
Obljubio ju - pitaj muža svog.  
Nek panem proklet na dno pakla, nisu l'  
Valjani me naveli razlozi  
Na ovu krajnost. Sve je muž tvoj znao.

EMILIJA. Moj muž?

OTELO. Tvoj muž.

EMILIJA. Da iznevjeri vas?

OTELO. Da, s Cassijem. Ej, da je bila vjerna -  
Pa da je Bog mi jošte jedan svijet  
Načinio od jednog jedinog  
I divotnog hrisolita,<sup>48</sup> ja ne bih  
Nje bio dao za nj.

EMILIJA. Moj muž?

OTELO. Da on,  
Tvoj muž je prvi to mi rekao.  
Poštenjak je i mrzak mu je glib  
Što sramotnih se djela hvata.

---

<sup>48</sup> Hrisolit, vrsta dragog kamena.

EMILIJA. Muž moj?

OTELO. Da. Čemu, ženo, to ponavljanje?

Već rekoh, on.

EMILIJA. O gospo, lupeština

Narugala se ljubavlju. - Moj muž

Zar veli da je bila nevjerna?

OTELO. On, ženo! Muž tvoj, velim, shvaćaš li

Tu riječ? Tvoj muž, moj prijatelj, poštenjak,

Poštenjak Jago.

EMILIJA. Ako on to veli,

Nek onda kleta duša njegova

Sve trune na dan mrvu po mrvu!

On laže zlobno. Odveć ljubila je

Tu svoju gadnu vezu.

OTELO. Ha!

EMILIJA. Učini

I najgore. To tvoje djelo je

Toliko vrijedno raja ko što ti si

Nje vrijedan.

OTELO. Šuti, bit će bolje.

EMILIJA. Nemaš

Ni pola snage da mi zadaš bol

Što ja je imam da pretrpim. Bluno!

O blesane! Ko zemlja ti si glup!

Učinio si djelo - nije me

Tvog mača strah - i odat ću te, znaj,

Da izgubim i dvadeset života. -

Ej, u pomoć! Ej, u pomoć! Umorstvo!

Umorio je crnac gospođu!

Umorstvo!

*(Uđu Montano, Graziano i Jago)*

MONTANO. Što je? - Što je, generale?

EMILIJA. A, tu ste Jago? Lijepo li ste to

Uradili da ljudi moraju

Umorstva svoja vama trpati

Na leđa.

GRAZIANO. Što je?

EMILIJA. Tjeraj u laž ovog

Nitkova ako čovjek si. Jer ti si,

On veli, reko da je žena ga

Iznevjerila. Znam da nisi. Nisi

Ti takva rđa. Zbori - srce će mi

Da pukne.

JAGO. Rekoh što sam mislio,

I nisam reko više nego je

I sâm on držo da je prirodno.

I istinito.

EMILIJA. Jeste li mu rekli,

Da žena ga iznevjerila?

JAGO. Jesam.

EMILIJA. O, laž ste rekli, gadnu, kletu laž -

Laž, duše mi, da, podlu laž. - Što, ona

Da s Cassijem iznevjerila ga? -

Zar s Cassijem - ste rekli?

JAGO. S Cassijem,

Da. Idite, zavežite svoj jezik.

EMILIJA. Ne, ne ću ga zavezat. Dužnost mi je  
Govoriti, jer moja gospa eno  
U postelji sad leži umorena. -

MONTANO i GRAZIANO. Sačuvo Bog!

EMILIJA. A vaši glasi su  
Umorstvo to skrivili.

OTELO. Da, da  
Ne buljite, jer zaista je tako.

GRAZIANO. O, strašne zbilje!

MONTANO. Užasna li djela!

EMILIJA. Opačino! Opačino! Da, sad se  
Domišljavam! - Opačino! - I njušim! -  
Da, slutila sam! - Ubit će me bol!  
Opačino! Opačino!

JAGO. Ta zar ste  
Poludjeli. Odlazite kući!

EMILIJA. Dopustite mi, draga gospodo,  
Da govorim. Ja moram njega slušati,  
Ali sad ne mogu. - Možda ne ću nikad  
Povratiti se kući, Jago.

OTELO (*padne na postelju*). O! O!

EMILIJA. Da, bacaj se i urlaj! Ubio si  
Najdivniju nedužnost što je ikad  
Svijet ugledala.

OTELO (*ustane*). Opaka je bila! -  
Ej, striče, jedva sam prepoznao vas.  
Sinovica vam leži tu što ove  
Udaviše je maloprije ruke.  
Znam, djelo to je strašno vam i grozno.

GRAZIANO. O uboga Dezdemoni! Sva sreća

Što mrtav ti je otac! Tvoja veza  
Donesla mu je smrt - i staru nit  
Života mu je tuga presjekla.  
Da sada živi, ovaj pogled bi  
Na očajno ga djelo nagnao,  
Te kletvom bi svog boljeg anđela  
Odagnao i zapao u vječno  
Prokletstvo.

OTELO. Žalim, ali Jago zna

Da s Cassijem je tisuć puta<sup>49</sup> tu  
Počinila rugobu. On je prizno.  
A ona je za ljubavni mu trud  
Amanetom darivala ga onim  
I zalogom što ja sam joj ga dao.  
U njegovoj sam vidio ga ruci -  
Starinski to je rubac bio što ga  
Moj otac<sup>50</sup> bješe mojoj majci dao.

EMILIJA. O Bože! O vi nebesnici!

JAGO. Ej,

Umirite se.

EMILIJA. Mora napolje!

Da umirim se? Ne, govorit ću -  
I slobodno ko vjetar sjeverni -  
A Bog i ljudi, pa i đavli, svi,  
Svi nek me ruže, ali ću govorit.

JAGO. Gdje vam je pamet? Ajte kući!

---

<sup>49</sup> I ovo mjesto govori protiv prebrzog razvitka radnje.

<sup>50</sup> U III. činu veli da joj ga je dala neka Ciganka.

EMILIJA. Ne idem.

*(Jago hoće da probode Emiliju)*

GRAZIANO. Pi! Mač na ženu!

EMILIJA. Glupi crnče! Rubac

O kojem zboriš slučajno sam našla

I mužu dala, jer je često me

Moljakao - i tako svečano

I ozbiljno da za sitnicu takvu

Ni vrijedno nije - neka ga ukradem.

JAGO. Ti podli gade!

EMILIJA. Ona Cassija

Darivala! Ne, ja sam njega našla

I mužu dala.

JAGO. Lažeš, bludnice!

EMILIJA. Ne, gospodo - Bog zna da ne lažem.

Krvoločna ti beno! Na što takvom

Ludovu tako dobra žena!

OTELO. O!

Zar nema strijela na nebu do onih

Što grmljavini služe? - Nitkove!

*(Otelo hoće da probode Jaga, ali ga Montano razoruža)*

*(Jago probode Emiliju i pobjegne van)*

GRAZIANO. Gle, ona pada! Ubio je ženu!

EMILIJA. Da. Legnite me pokraj moje gospe.



GRAZIANO. On pobježe, al ubi svoju ženu.

MONTANO. Strahovit lupež! Mač taj uzmite

Što crncu sam ga oteo, pa ajte

I pripazite napolju na vrata,

Da ne uteče - ubijte ga prije.

A ja ću za nitkovom onim. To je

Đavolska rđa.

*(Montano i Graziano izađu)*

OTELO. Nisam više junak,

Već svaka šuška mač mi otimlje.

Al zašto čast vrlinu da nadživi?

Sve neka ode!

EMILIJA. Kakva bješe slutnja

U tvojoj pjesmi, gospo? Čuješ li me?

Ko labud ja ću pjevajući umrijet.

*(Pjeva)*

O vrbo, vrbo, vrbo! - Čista bješe

I ljubila te, crnče okrutni.

Ne ugledala raja moja duša

Ne govorim li istinu. Što mislim,

To govorim i tako - umirem.

*(Umre)*

OTELO. Još jedan mač je tamo u sobi -

Iz Španjolske u ledu ohlađen.<sup>51</sup> -

Ha, tu je. - Striče, moram napolje. -

GRAZIANO (*vani*). Ne, zlo ćeš proći ako pokušaš.

Ti nemaš mača - moraš se pokorit.

OTELO. Uniđi dakle pa me pogledaj,

Govori sa mnom ili ću ovako

Goloruk tebe napast.

*(Graziano se vrati)*

GRAZIANO. Što je?

OTELO. Gle,

U mene mač je - bolji nije nikad

O bedrici vojniku visio.

I bješe doba kad sam sitnom rukom

I mačem ovim dobrim sebi put

Prokrčio kroz više zapreka

Od dvadeset ovakvih vaših sila.

Al tašte hvale! Tko je kadar vladat

Sudbinom svojom? Sad je tome kraj.

O, ne bojte se moga oružja -

To konac mog je puta, to moj cilj

I kažiput na posljednjoj mi vožnji.

Vi uzmičete? Plašite se? Strah je

Taj zališan, jer samo trstiku

Naperite Otelu na grudi -

Uzmaknut će. Ta kuda će Otelo

---

<sup>51</sup> Željezo koje se naglo ohladi postaje tvrđe.

Da ode? - Kakva si mi, zlosretnice?  
Sva blijeda ko i tvoja košulja!  
Na vječnom sudu kad se sastanemo,  
Tvoj pogled će mi dušu strmoglaviti  
S nebesa da je đavli pograbe. -  
O, hladna si mi, hladna, djevo, baš ko  
Čistoća tvoja. - Kleta, kleta rđo! -  
Odagnajte me bičevima, đavli,  
Od ovoga božanskog pogleda!  
U vihoru me sveg raznesite!  
U sumporu me spržite! U bijesni  
Zavitlajte me vrtlog žitke vatre! -  
Dezdemoni! Ah! Mrtva! Mrtva! O  
Dezdemoni!

*(Uđu Lodovico, Montano, Cassio kojega donesu na nosilima i  
straže vode Jaga svezana)*

LODOVICO. A gdje je čovjek taj  
Što nesmotren i nesretan je strašno?  
OTELO. Otelo on je nekad bio - tu sam.  
LODOVICO. A gdje je zmija? Amo, nitkove!  
OTELO. Ja gledam noge njegove<sup>52</sup> - al to je  
Izmišljotina. - Ako li si đavo,  
Ne mogu te umoriti.

*(Rani Jaga)*

---

<sup>52</sup> Otelo gleda ima li Jago đavolje noge.

LODOVICO. Otmite mu  
Mač.

*(Otela razoružaju)*

JAGO. Krv mi teče, al ne ubiste me,  
Gospodine.

OTELO. I ne žalim. Ja hoću  
Da živiš jer na sebi osjećam  
Da umrijeti je slast.

LODOVICO. A ti, Otelo,  
Što jednom bješe predobar, a sad si  
U zamku pao kletome nitkovu.  
Što da ti kažem?

OTELO. Što vas volja. Pošten  
Ubijca, ako hoćete, jer nije  
Navela me na čin taj mržnja već  
Poštenje.

LODOVICO. Već je nešto priznao  
Ugursuz taj od svog nitkovluka.  
Zar vi ste s njime Cassijevu smrt  
Uglavili?

OTELO. Da, jesam.

CASSIO. Nikad vam  
Ne skrivih ništa, dragi generale.

OTELO. Sad vjerujem - oprostite mi. Molim  
Da upitate ovog đavla zašto  
U mrežu mi je zapleo svu dušu  
I tijelo?

JAGO. Ništa nemojte me pitat.

Što znate, znate - ni riječi već ne ću  
Od ovog časa da progovorim.

LODOVICO. Zar ni da molite se?

GRAZIANO. Muke će  
Otvoriti vam usta.

OTELO. Pravo činiš.

LODOVICO. Gospodine, sad čujte što se zbilo  
I što još, mislim, ne znate. U džepu  
Ubijenog Rodriga nađoše  
Ta pisma dva. U jednom od njih piše  
Rodrigo da će ubit Cassija.

OTELO. O huljo!

CASSIO. Gadne li rugobe!

LODOVICO. Drugo,  
Nestrpljivo je pismo isto tako  
U džepu njemu nađeno. Zacijelo  
Rodrigo ga je poslat mislio  
Toj kletoj rđi, ali je međutim  
Na vrijeme valjda Jago došo te ga  
Umirio.

OTELO. O podli nitkove! -  
A kako li ste došli, Cassio,  
Do rupca moje žene?

CASSIO. Našo sam ga  
U svojoj sobi. Baš je priznao  
Da tamo ga je sâm ispustio  
Za neku svrhu koju je po želji  
I postigao.

OTELO. Ludo! Ludo! Ludo!

CASSIO. Rodrigo još u pismu kori Jaga  
Što naveo ga da me izazove  
Na straži - te sam onda svrgnut bio.  
A sad je iza duge nesvijesti  
Iskazao da Jago ranio ga  
I Jago da nadražio ga na me.

LODOVICO. Iz ove sobe poći vam je s nama,  
Jer sva je moć i vlast vam oduzeta  
Te sad na Cipru vlada Cassio.  
A što se tiče one rđe, ako  
Imade neka savršena muka  
Što ljuto može mučiti i dugo,  
Zadesit će ga. Ostat ćete tu  
Pod oštrom stražom dok ne dozna vlast  
U Mlecima za svu krivicu vašu. -  
Odvedite ga.

OTELO. Stanite! Još dvije  
Tri riječi, prije nego odete.  
Učinih neke službe državi  
I ona zna to - ništa više o tom. -  
Kad budete u pismu javljali  
O kobnoj ovoj zgodi - molim vas,  
Govorite o meni kakav jesam,  
Ni ublaživat ništa nemojte  
Ni zlobiti mi. Morate govorit  
O čovjeku što nije pametno,  
Al zato vruće ljubio - što nije  
U ljubomornost lako upao,  
Al kad ga snašla, smutila ga sasvim.

O čovjeku što kao Indijac<sup>53</sup>  
Odbacio je biser, vredniji  
No sav mu rod - o čovjeku što nikad  
Još nije mu se oko topilo,  
A sada roni tako krupne suze  
Ko smola kad iz arapskih drveta  
Ljekovita proteče. Pišite još  
Da u Alepu jednom drzak Turčin  
U čalmi nekog Mlečića je tuko  
I našu vlast pogrdio, a ja  
Da ščepah za vrat obrezano pseto  
I udrih ga - ovako.

*(Probode se bodežem)*

LODOVICO. Strašna li  
Svršetka!

GRAZIANO. Zalud bješe svaka riječ.

OTELO (*padne na Dezdemonu*). Cjelivah tebe prije no te ubih,  
I umirući usne ti poljubih.

*(Umre)*

CASSIO. Da, tog me bilo strah - al mišljah da je  
Goloruk - jer je srcem velik bio.

---

<sup>53</sup> Folio-izdanje ima ovdje (mjesto Indian) J u d e a n , što znači Židov, ali to ne može ovdje biti.

LODOVICO (*Jagu*). Krvničko pseto<sup>54</sup>, bjesnije no muke  
I glad i more! Evo gledaj tužni  
Taj teret na toj postelji što ti si  
Sakrivio ga! Od tog pogleda ću  
Obnevidjeti sav - zaklonite ga! -  
Vi, Graziano, dvor taj čuvajte,  
Preuzmite sve blago crnčevo,  
Jer vaša to je baština. - A vi  
Odredit ćete kaznu, namjesniče,  
Đavolskoj ovoj rđi: vrijeme, mjesto  
I muke - al naoštrite ih! Ja ću  
Sad odmah na brod - tužne zgode te ću  
Da tužna srca javim našem vijeću.

(*Odu*)

---

<sup>54</sup> U originalu "Spartan dog".



## RJEČNIK

*Alepo* - grad u Siriji

*čubar* - vrsta mediteranskog ljekovitog bilja, vrtni vrisak, vrijes, morski vrisak

*drijemak* - vrsta maka, pitomi mak

*hasnovit* - koristan

*Helespont* - antički naziv za Dardanele, morski prolaz između Egejskog i Mramornog mora.

*kerubin* (hebr.) - anđeo višeg reda

*labrde* - obrazi

*magnifiko* (tal.) - uzvišeni  
*mandragora* - bunovina, biljka za koju se zbog njezi-

nog halucinogenog djelovanja vjerovalo da ima natprirodne moći

*ogrknuti* - ogorčiti, prisjesti

*Propontida* - Mramorno more, more između Bospora i Dardanela (Helesponta)

*pruditi* - koristiti

*rif* - aršin, lakat (stara mađarska mjera za dužinu: 70 cm)

*sinjor* (tal.) - gospodin

*svjet* - savjet

*vrnuti* - vratiti

*zublja* - baklja